

2014-2015
5a època

Núm. 2

ARXIV
del Centre Excursionista de Terrassa

ESCALANT PEL MÓN

Per Quim Roumens i Lali Bofill

TOPONÍMIA ANDINA: EL MASSÍS DEL FITZ ROY

Per Carles Capellas Cabanes

CRÒNICA D'UNA ABSÈNCIA: L'AVENC D'ARJANT

Per Joan Pallisé i Clofent

JOAN CADEVALL, SOCI D'HONOR DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Per Àngel M. Hernández Cardona

MINDORO, L'ILLA DE LA BOIRINA, UN PAISATGE PER DESCOBRIR

Per Eduard Vives i Noguera

2014-2015
5a època
Núm. 2

ARXIV

des de l'any 1911

del Centre Excursionista de Terrassa

Publicació periòdica del
**CENTRE EXCURSIONISTA
DE TERRASSA**

Medalla d'Or de la Ciutat
i Creu de Sant Jordi

Sant Llorenç, 10
08221 Terrassa
(Vallès Occidental)
Telèfon 93 788 30 30
Fax 93 788 69 06
centre@ce-terrassa.cat
www.ce-terrassa.cat

Entitat adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes
de Catalunya

Federació Catalana
d'Espeleologia

Federació Catalana
d'Esports d'Hivern

Institució Catalana
d'Història Natural

Societat Catalana
de Micologia

Redacció:

Martí Puig i Cabeza,
Eduard Vives i Noguera,
Salvador Vives i Jorba

Els autors dels articles són
els únics responsables de les
opinions i comentaris

Imprimeix: JM Gràfic, Terrassa
Dipòsit legal: B-5793-1963

91

Escalant pel món

Per Quim ROUMENS i Lali BOFILL

111

Toponímia andina: el massís del Fitz Roy

Per Carles CAPELLAS CABANES

122

Crònica d'una absència: l'avenc de l'Arjant (Picamoixons-Valls)

Per Joan PALLISÉ i CLOFENT

128

Joan Cadevall, Soci d'Honor del Centre Excursionista de Terrassa

Per Àngel M. HERNÁNDEZ CARDONA

137

Mindoro, l'illa de la boirina, un paisatge per descobrir

Per Eduard VIVES i NOGUERA

EDITORIAL:

- Dues seccions centenàries: la Secció de Ciències Naturals i la Secció de Fotografia **90**

CRÒNICA:

- Assembles **144**
- Necrològiques: Manel Planchat i Villacampa, i Narcís Bacardit i Puig **155**
- Concursos de Fotografia 2014-2015 **157**
- Miscel·lània **162**

DUES SECCIONS CENTENÀRIES: LA SECCIÓ DE CIÈNCIES NATURALS I LA SECCIÓ DE FOTOGRAFIA

L'octubre de 2014 el Centre Excursionista de Terrassa celebrà el centenari de la creació de dues de les Seccions històriques més antigues de l'entitat. La Secció de Ciències Naturals i la Secció de Fotografia. Cal recordar que la creació de les dues seccions varen tenir lloc la tardor de 1914, en el moment històric del moviment artístic i cultural que a Catalunya s'inicià amb "la Renaixença" i recuperació dels valors del nostre país. Probablement per aquesta raó la nostra entitat cregué adient especialitzar dues seccions del Centre en la tasca de recerca i documentació del patrimoni natural i cultural del nostre país.

Les activitats d'ambdues seccions es poden trobar ben documentades als fascicles corresponents del nostre Arxiu on podem veure, amb alts i baixos, les diferents èpoques que han viscut i la quantitat de treballs molt destacats que han realitzat. Volem recordar que alguns dels membres d'aquestes seccions foren personatges molt destacats de la vida ciutadana de principis del segle XX, com l'historiador Josep Soler i Palet, el professor Joan Cadevall, l'investigador Daniel Blanxart, el botànic Àngel Sallent i el geòleg Domènec Palet i Barba.

De tots ells, i d'altres notables predecessors, hem après a conèixer i estimar moltes de les qualitats que la natura i el paisatge ens pot oferir i, per tant, en som deutors i continuadors de tot allò que ens van ensenyar. Amb aquest esperit hem arribat al segle XXI, on els principis i objectius del Centre s'han posat al dia no solament de les realitats socials i culturals que l'excursionisme del nostre temps requereix, sinó també aprofitant els avantatges de les noves tecnologies i especialitzacions que la metodologia globalitzada ens proporciona per a poder ampliar els nostres objectius i arribar a fites que mai havíem imaginat.

Enhorabona a les dues seccions centenàries de les quals esperem encara moltes aportacions de gran nivell.

ESCALANT PEL MÓN

Per Quim Roumens i Lali Bofill

Principis dels anys 90, un noi coneix a una noia, els dos estan descobrint el món de l'escalada, entre ells sorgeix una química especial que els farà compartir quelcom més que la cordada. I al cap de 20 anys hauran voltat per mig planeta i l'escalada s'haurà convertit en la seva finestra al món i en la seva vida.

Sí, aquests som en Quim i jo, la Lali. Així ha anat, portem una vida plena de viatges i escalades, però el cert és que quan ens vam iniciar en aquest món vertical ni molt menys ens imaginàvem tot el que hem arribat a fer, veure i viure. Sempre hem sigut inquiets i curiosos. La vida ens ha anat obrint portes que hem sabut traspasar i fins aquí hem arribat..., i el que ens queda!

Vam començar a escalar als anys 90, i ens hem iniciat i criat com a escaladors entre els còdols de Sant Llorenç i Montserrat, dos massissos molt màgics, molt especials per a nosaltres, i que ens estimem moltíssim.

Paret del Capitán a Yosemite.

Durant aquells anys, amb el Ford Fiesta vermell d'en Quim muntàvem les escapades de cap de setmana a les zones de Prades, la Riba, i Siurana, per fer escalada esportiva, i per a les escalades de via llarga vam fer moltes visites a les fantàstiques parets de Terradets, Vilanova de Meià, Roca Regina, Montrebei....

El primer viatge que en podríem dir destacable va ser al setembre de 1994. Dos amics planejaven anar a Marroc en furgoneta, i hi havia lloc per a dos més. No vam dubtar gens en apuntar-nos a l'aventura.

Va ser just després d'aquell any que vaig començar a fer un diari dels nostres viatges i escalades (pel cap baix ja devem haver omplert més de 30 llibretes!), però de la nostra aventura marroquina no en tinc res escrit, tot i això sí que en guardem intensos i bons records.

Va ser una barreja de sensacions, per una banda molta calma, la típica frase "prisa mata amigo" és ben certa, no hi ha pressa per a res, però per altra banda no vam parar de fer coses i de conduir a tot drap (que és així com allà condueixen i al final s'encomana), per carreteres estretes fins que, en una topada vam rebentar el retrovisor. Tenim un bon record dels dies passats a Les Gorges del Todra, de les seves escalades encanyonades, dels seus cels

Parc Nacional d'Arches.

nítids i estrellats i de la seva gent... Escalant una via al Pilar Couchant em va caure un peu de gat des de la segona reunió. Evidentment vam haver de rapelar i, a peu de la paret, ens esperava un vailet per tornar-me'l. Moments com aquest fan que els viatges vagin més enllà de l'escalada, i que tinguem ganes de repetir i conèixer món i gent.

Vam fer una ascensió ràpida al Toubkal, que es va convertir en el nostre primer cim de 4.000 metres. Vam visitar Echauen, vam recórrer pistes de sorra pel desert, i trepitjar i dormir en una duna.

Arriba el 1996 i va ser el gran any. Havíem aconseguit un bon nivell en escalada esportiva i havíem rodat per parets llargues, fet que ens proporcionava una certa experiència. Mai

hem dubtat que a Catalunya s'hi troben algunes de les millors roques del món, però ens va començar a picar el cuquet per conèixer d'altres parets més enllà de les nostres fronteres.

La nostra primera il·lusió era anar als Estats Units i escalar a Yosemite. Des d'un bon principi el Quim ho tenia clar, ell podia aconseguir dos mesos per poder marxar, i era jo la que ho tenia més complicat. Ho havia de sol·licitar a la feina que en aquell moment estava, i no ho veia clar, em costava demanar-ho. Però el Quim va dir una frase que em va donar energia i que intentem sempre aplicar-la en moltes situacions de la vida, "el no ja el tens, busca el sí, no hi perds res", cert!. Vaig demanar dos mesos i em van ser concedits sense cap problema..., cal buscar el sí!

Va ser una veritable aventura. Tot i que portàvem un gran "petate", anàvem justos de material per fer grans parets. El nostre anglès també era molt justet, però amb una il·lusió tan gran que res ens semblava impossible.

En arribar vam comprar un antic "volkswagen rabbit", en el típic "dealer" amb banderetes al barri Mission de Sant Francisco, li vam canviar la bateria i ens va portar a les zones més emblemàtiques d'escalada de la costa oest.

Smith Rock, Lake Tahoe, City of Rocks i naturalment Yosemite. Yosemite!!..... la meca del Big wall i el granit. No teníem gaire clar si penjar-nos als 1000 metres de paret del Capitan, però després d'uns dies fent vies més curtes i acostumant-nos al granit i les seves fissures, vam poder escalar la mítica via "The Nose". Ara hi pensem i ens fa gràcia, perquè ens faltava una mica d'experiència, i la nostra tècnica per escalar fissures era fluixeta, però la motivació i la il·lusió poden amb tot i vam estar 3 dies a la paret pujant per aquesta via. I en aquells temps va ser un gran repte i una gran fita per a nosaltres. També vam poder escalar el Half Dome, on ens va enganxar una inesperada nevada a mitja paret i, si no hagués estat per una altra cordada que portaven una lona i vam muntar un bon aixopluc en una repisa per passar la nit, no se com hauria acabat la història. I és que en aquells anys, ni miràvem "meteos" ni érem tan previsors (o conscients) com ara, res de res, i la roba....uf!, malles de cotó i dessuadora de "xandall", amb un impermeable de plàstic.

Però no tot va ser esgarrapar parets, vam fer un bon recorregut pels Parcs Nacionals d'Utah i Califòrnia, Canyonlands, Brice Canyon, Death Valey, Archies, Zion.. Vam quedar impressionats amb aquells paisatges desèrtics i rocosos que ens oferien un espectacle cromàtic impossible d'oblidar. Fins i tot un parell de nits a la lluminosa ciutat de las Vegas, on a banda d'escalar vam jugar un dolar a les màquines escurabutxaques i en vam guanyar 100, però... ens ho vam tornar a jugar tot i els 100\$ van volar.

Va ser un gran viatge que va tenir molt de pes en les nostres vides. Ens va obrir els ulls i ho vam tenir clar, ens va fascinar la combinació de conèixer món i escalar, i vam veure que si ens ho proposàvem ho podíem fer.

Del 1996 al 2000 van passar uns anys que vam tocar més cares de la muntanya a part de l'escalada en roca. Vaig patir una lesió als colzes que durant un any ens va apartar una mica de les parets, i vam obrir-nos a l'esquí de muntanya, barranquisme, i esports com ara el ciclisme o córrer. Tot això ens va fer iniciar-nos en el món dels Raids d'Aventura i vam crear un equip mixt per participar en algunes proves. Va ser una etapa molt intensa, esportivament parlant, que si bici, que si córrer, nadar... i escalar amb menys intensitat per bé que mai ho vam deixar del tot.

El nostre equip de Raids.

El 1997 vam fer el nostre primer viatge als Alps. Per preparar-nos pels nostres objectius alpins vam passar una gran part de l'estiu pujant tres mils del Pirineu. Va ser un no parar. Cada cap de setmana a fer algun cim, o a encadenar els que podíem en un dia, fet que ens va servir per conèixer i gaudir de la màgia d'aquestes muntanyes.

Arriba el setembre i cap a Chamonix. Van ser 15 dies *non stop*. La meteorologia va ser benvolent i vam aprofitar cada dia de bon temps. Vam fer la Travessa de les Courtes, la Travessa del Montblanc, i el que més il·lusió ens feia "El Materhorn". Ens tenia captivats la figura elegant i fina

d'aquesta muntanya i la seva escalada ens va deixar més que satisfets, era el nostre terreny, roca, i una mica de neu al cim. La vam gaudir molt. Vam acabar la tardor a la zona del Monte Rosa, i finalment als Alps suïssos, escalant la Junfrau, Monch i altres cims veïns.

I ja que érem posats en les grans muntanyes, el 1999 vam aprofitar que formalitzàvem la nostra situació com a parella, per organitzar el nostre viatge de noces a l'Àfrica per escalar el Kilimanjaro. En el viatge érem tres, la gent no ho entenia, però feia ja molts anys que el Quim i jo estàvem junts i viatjàvem, i aquest viatge no ens importava compartir-lo amb un bon amic. Aquelles terres ens van oferir meravelles de tota mena, des de salvatges racons on observar la fauna en estat natural, a platges paradisiàques i muntanyes. Vam viatjar a Tanzània i vam trepitjar el punt més alt d'Àfrica, el Kilimanjaro amb 5.895 metres. L'ascensió ens va fer passar per paisatges i zones ben diferenciades, sortírem

Recorrent el massís del Mont Rosa.

Moments de calma després d'aconseguir un somni.

Dalt del Kilimanjaro amb un cartell sorpresa que ens va pujar el Pep.

En el vertiginós flanqueig de la Cassin-Rati a la Cima Oest de Lavadero.

d'una espessa selva, a més alçada passàrem per zones àrides i rocoses, i acabàrem en un cim coronat per una glacera d'uns quants metres d'alçada. En acabat, vam recórrer els parcs naturals del Llac Manyara, amb una gran varietat de fauna, i el cràter del Ngoro Ngoro, reserva nacional, a on vam contemplar la forma de viure de molts dels animals salvatges, com ara els nyus, les zebres, els lleons etc. I per acabar la nostra peculiar lluna de mel, vam anar a la costa de Kenya amb el famós tren nocturn entre Nairobi i Mombasa, per conèixer algunes platges d'aquell país.

Aquell mateix any vam fer un altre viatge que ens va marcar i molt, a les Dolomites (Itàlia). Vam quedar enamorats dels paisatges, les muntanyes i les seves imponents parets. És un indret màgic, un paradís, que s'ha de veure per entendre el magnetisme que exerceix aquest massís, sobretot als escaladors. Ja hi hem estat unes 5 o 6 vegades, però sempre queden projectes, parets i llocs per anar. Si hagués de nombrar tot el que hem escalat en sortiria una llista ben llarga....Grans parets

com les tres cimes de Lavaredo, La Marmolada, la zona de Brenta, Torres de Sella, i moltes més, potser no tan conegudes, però tant o més interessants. I és que és infinit, en cada visita hem anat a parar a llocs diferents. La gran frase "això no t'ho acabes" a Dolomites és del tot cert. Sempre ho hem dit que les Dolomites ens té el cor robat.

Entrem a la dècada del 2000 i continuem amb les grans muntanyes, la neu i algunes escalades en gel per Chamonix, Pirineus, Briançon...

Aquest serà un altre gran any doncs marxarem 3 mesos a Sud-Amèrica. Vam aconseguir un permís laboral i vam muntar una mena d'expedició terrassenca cap als Andes.

Les tres cimes de Lavaredo, l'emblema de Dolomites.

A Bolívia hi vam trobar el que ens va semblar un país tranquil, la gent molt senzilla i hospitalària. Vam començar amb una ruta al Salar d'Uyuni, un indret espectacular; esplanades immenses de sals, muntanyes vermelloses, aigües termals, un regal de la natura. A la Cordillera Real escalarem el Petit Alpamayo, el Huayna Potosí i l'Illimani que, amb els seus 6462 metres, és el punt més alt que mai hem trepitjat.

El següent serà Perú.

Després d'uns dies de turisme al Llac Titicaca, Cuzco i el camí de l'Inca, ens plantem a Huaraz, poble d'entrada per a les ascensions a la Cordillera Blanca. A Perú es respirava un ambient diferent que el de Bolívia. Ens va semblar tot més turístic, més explotat i ens vam refiar massa... en un tramvia a Lima, al Quim li van robar la cartera. Sort que els documents importants els portàvem amagats i només hi havia quatre duros per fer algunes compres.

Ara, ja ben aclimatats vam anar directes a l'Alpamayo, i tal com es diu, si que és un del cims més bonics del món. Amb l'embranchida de l'alçada vam poder fer també alguns cims de 6000 metres com ara el Chopicalqui (6.347 metres) i Tocllaraju (6.037 metres).

I després de tants dies caminant i caminat per altes cotes anem a Lima, i eps!, se celebra la primera maratón, ei! No ens ho pensem gaire i ens hi inscrivim. També serà la nostra primera cursa d'aquesta llargada. I vinga! De caminar en alçada anàvem forts com mai, però per córrer 42 quilòmetres per asfalt no estàvem tan apunt. Tota i així la vam acabar. I la factura van ser 3 dies amb unes tiretes que no ens deixaven ni baixar escales.

Acabem el viatge a Equador, pujant al Chimborazo (6.310 m), i cap al Cotopaxi (5.897 m), però el fort vent va fer que es quedés en un intent.

Cim del Petit Alpamayo (Bolívia).

El Salar d'Uyuni, uns paisatges de pel·lícula.

El 2001 sorgeix la possibilitat d'anar a l'Himàlaia amb un grup d'escaladors de Terrassa. L'objectiu, escalar el Shivling una bellíssima muntanya de roca i gel en la zona de Gangotri. Era la nostra primera visita a aquests indrets i vam quedar meravellats. El poble de Gangotri, el naixement del Ganges, la gent, els ioguis... Però en l'escalada no vam tenir fortuna. Vam arribar al camp base un dia clar i assolellat, vam poder fer un porteig de material al camp següent, i estàvem molt il·lusionats, però va caure una nevada que va durar més de deu dies, que ens els vam passar a la tenda palejant neu, llegint, jugant... Vam acabar per retirar-nos i canviàrem l'escalada per una visita a la històrica zona del Rajasthan.

Aquesta ha sigut la única experiència en el tema de les grans muntanyes: logística, expedició... No hem tornat a fer cap activitat d'aquest estil. Tard o d'hora ens agradaria insistir-hi, doncs creiem que tots aquests paratges i cultures són interessantíssims i com a muntanyencs i viatgers s'han de visitar. Però el risc de mal temps, de passar-nos molts dies en una tenda, la logística... se'ns fa tot plegat una mica ferregós i de moment preferim destins que ens donin més llibertat, voltar, escalar i no dependre tant de meteos, logístiques, burocràcies... encara que com ja hem dit no descartem la possibilitat de tornar als Himàlaies.

El 2003 vam prendre una altra decisió que també ens ha ajudat a encarrilar la nostra forma de vida. Jo vaig demanar una llarga excedència laboral i el Quim va decidir aprofitar els dos permisos laborals que l'empresa li pot concedir cada any, i ens vam titular com a tècnics en escalada. D'aquesta manera quan estem a casa jo treballo com a tal i el Quim continua a la seva feina. A partir d'aquí hem gaudit de molt més temps, que hem aprofitat fent un parell de viatges a l'any.

Per aquest motiu, a la primavera del 2003 teníem 4 mesos per endavant, i vam fer camí cap a Austràlia. Vam comprar un bitllet amb escala a Tailàndia i allà ens hi vam instal·lar uns dies.

L'arribada a Bangkok, tot i que és una ciutat caòtica i amb bastanta pol·lució, ens va agradar, els majestuosos temples, els enormes Budes, els mercats i el seu bullici...

L'escalada tailandesa de Ton Sai, és ben exòtica, roca arran de mar, platja, "xiringuitos" i un ambient relaxat i festiu. Unes vies espectaculars que s'enfilen per uns regalims increïbles a prop d'unes platges que et conviden a banyar-te després d'un dia d'escalada. Tot plegat ho fa una destinació molt l·laminera. Ens va semblar un país interessantíssim, els pobles del nord, (Shiang Mai, Shiang Rai..), famosos pel seu entorn muntanyós, l'existència d'una gran varietat de grups ètnics i la visita de poblacions que són testimoni de la història cultural i religiosa de Tailàndia, va fer que en quedéssim meravellats.

Saltem a Austràlia. A Sidney, ens vam fer amb un cotxe de segona mà, que quan vam finalitzar el nostre viatge el vam deixar allà perquè el van utilitzar uns amics que ens prengueren el relleu.

Vam recórrer el sud de la illa, que és a on es troben la majoria de zones d'escalada. Enfilant-nos per les inacabables zones de Blue Mountains, per la gran varietat d'escalades que ens ofereix el parc nacional de Grampians, fent via llarga a la zona clàssica que és Arapiles i, per acabar, ens vam apropar a les parets de Moonarie situades a les portes del desert australià.

També trepitjàrem gran ciutats. Sydney ens va encantar. Passar uns dies allà i contemplar la gran varietat d'estils arquitectònics

Escalada esportiva sobre el gres de Grampians.

Ambient atípic en el Totem Pole
amb l'oceà als nostres peus.

nosaltres el dit i fet és la manera més efectiva de tirar endavant els projectes o viatges. Si ens ronda pel cap una idea, intentem materialitzar-la al més aviat possible. Sinó, passa el temps i pot ser que les ganes o la il·lusió es vagi diluint poc a poc.

Doncs així va anar, ens vam començar a engrescar, mirant bitllets, buscant informació i, en un tres i no res, ja ho teníem tot lligat: bitllets, cotxe llogat, zones d'escalada i visites turístiques.

Una curiosa visita a la colònia de pingüins africans.

entre edificis històrics victorians i construccions modernes. O Melbourne, la segona ciutat del país amb un encant especial per la vida i el bullici dels seus carrers.

El culpable d'aquest viatge però, es troba a la petita illa de Tasmània, el Totem Pole, una majestuosa i fina agulla que emergeix del mar, que per poder-hi accedir t'has de mullar creuant l'aigua, i per tornar a terra ferma t'has de penjar d'una àeria tirolina. Arran d'aquesta temptadora escalada vam decidir visitar Tasmània i conèixer els seus racons i la seva roca. Va ser una gran experiència, l'aigua, el brogit de les onades... quin ambient. És una d'aquelles escalades que sempre la tindrem gravada en la nostra ment.

A més a més del Totem Pole vam poder escalar les suggestives parets de dolerita (la curiosa roca que predomina a la illa), escampades pels parcs naturals de la illa.

L'any 2005 vam conèixer una parella i, xerrant, xerrant, va sorgir la idea de viatjar a Sud-Àfrica. Va ser dit i fet. Per a

Simpatia de la gent del camp.

Vàrem recórrer d'est a oest el país més meridional del continent Africà.

Les zones d'escalada com Montagu, The Restaurant, The Hole... eren curioses i ben diferents de les nostres parets. Allà hi predomina la roca gres i formacions rocoses molt peculiars. Però el que ens va deixar més empremta va ser el fet conèixer un país amb fortíssims contrastos, que engloben una enorme diversitat natural, diversitat cultural i per desgràcia, una marcada desigualtat social.

La Cuba polititzada.

La natura de Cuba.

Al 2006 el destí va ser Cuba. Vam recórrer aquesta illa caribenya a ritme de pedal i vam fer algunes escalades a la zona de Vinyales. L'escalada no ens va seduir gaire, però el fet de recórrer la illa en bici ens va fer viure grans moments. Pedalar és sinònim de llibertat, doncs et permet arribar a tot arreu, parar allà on vulguis i relacionar-te amb la gent de la terra.

Tan si s'és partidari com si no del règim cubà, la illa és un indret únic. Per tot, per la seva situació, pels seus contrastats paisatges, per la costa i per la seva gent. Els "cayos" i les seves platges paradisiàques, els poblets colonials (Sancti Spiritus, Trinidad...), el Mausoleu del Che a Santa Clara, la fabricació del sucre des de la canya. Vam viure i veure un munt de moments i llocs, i sempre ens vam trobar molt a gust. Per fer-ho tot més autèntic, el dia 1 de maig érem a La Habana, festivitat molt celebrada pels Cubans, i no vam deixar-nos perdre l'oportunitat d'assistir al discurs de "El Comandante" a la Plaza de la Revolución. Fidel Castro va parlamentar durant tres hores! Segons uns, era un gran dia i ovacionaven amb molta energia al "Comandante", mentre que d'altres afirmaven que una gran part dels assistents (com ara universitaris, estudiants...), els havien obligat a ser-hi. No en vam treure l'aigua clara...

L'estiu del mateix any vam aterrar a Seattle USA, per 4 mesos. Aquesta vegada vam adquirir un vell Volvo, molt atrotinat (massa), que ens va portar fins a Canada, però malauradament no va tornar. Ha estat la única vegada que no hem tingut sort amb el cotxe. Al Canada és molt complicat i car comprar un vehicle si ets estranger, per tant, vam tornar als USA en autobús, concretament a l'estat de Wyoming. Veient com ens havia anat aquella suposada "ganga" vam fer una segona compra una mica més cara. Un mono-volum, al qual li vam muntar llit, i aquest sí que no ens va fallar! Ens va anar tan bé que el vam deixar a Texas per fer-lo servir en un altre viatge.

I pel que fa a les nostres escapades als USA, doncs, hem trepitjat aquest país en repetides ocasions... En la del 2006 el vam creuar de Nord a Sud, des de Wyoming fins a Texas. Escalades, uf, quantes i que bones! Devil's Tower és una torre, un monument fissura del qual ja feia

anys que n'havíem vist fotos, i que aquell any vam poder trepitjar el seu cim. Com sempre, combinant escalada i turisme, vam flipar amb Yellowstone, amb els seus guèisers i fumaroles espectaculars, i el bisons i óssos creuant els rius, un meravellós espectacle natural. Direcció sud parem a fer unes vies als Gran Tetons, anem baixant i escalant per Utah, Colorado..., fins arribar a Texas. Allà ens esperava una de les meques de l'escalada en bloc, Hueco Tanks. Hi vam passar uns dies divertidíssims. La veritat és que l'escalada en bloc no és el nostre fort, però Hueco ens va fer néixer les ganes de fer aquest tipus tan intens i explosiu d'escalada. Durant aquells dies vam conèixer alguns escaladors locals, i hi vam establir una molt bona relació que ha durat molts anys.

L'aspecte personal també ens marca molt en els viatges. Gairebé sempre hem estat de sort i hem coincidit i conegut gent amb qui hi ha hagut molt bona química i s'han creat relacions que duren més enllà dels viatges. Quan es volta, potser a l'estar lluny de casa, encara que sigui per uns dies o mesos, es crea un vincle molt especial amb aquells amb qui comparteixes l'aventura. La relació que es fa als viatges pot ser curta però molt intensa. La vesant humana influeix molt en el regust que ens queda dels viatges.

Doncs tant bé vam estar a Hueco que el noi del càmping ens guardaria el cotxe per l'any següent, fins i tot ens vindria a buscar a l'aeroport.

El 2007 retornem a Hueco Tanks, i començarem una ruta amb un amic que ens portaria a conèixer algunes zones d'escalada d'Arizona, així com un parc fascinant anomenat White Sand, a New Mexico. Parada obligada a Las Vegas, on combinarem l'escalada al Parc de Red Rock, amb un parell de sortides nocturnes per aquesta controvertida ciutat.

A Joshua Tree hi passarem uns dies enfilant-nos pels seus blocs de granit. I tant es va emocionar el Quim amb aquestes pedres que, provant un bloc (bastant alt) en caure, el peu li va anar a parar fora el matalàs i jo intentat parar-lo vaig sortir disparada contra uns cactus amb les mans ben planes. Resultat: visita a l'hospital bruts com unes guilles després d'un dia d'escalada, i entrada triomfal; el Quim en una cadira de rodes i jo amb la mà ensangonada empenyent-lo. A mi, m'anestesiaren la mà i em van extreure totes les punxes que van poder. Al Quim després d'un bon grapat de proves li van diagnosticar una fissura al taló. I apal, cama embenada i crosses. Per sort al cap de dues setmanes ja estava escalant com si res.

El 2009 vam entrar als Estats Units per Nova York, la costa est. Vam escalar a Red River, la millor escola americana d'escalada esportiva. Situada a l'estat de Kentucky. L'estat de l'Amèrica profunda, tradicional i clàssic. Aquest cop vam creuar el país d'est a oest. Vam arribar a Califòrnia, abans parant a Colorado, i Utah. Un altre indret que ens ha enamorat és Indian Creeck, el paradís de fissures, desert, i torres. Hi ha quelcom en aquests ambients durs secs i àrids que ens captiva i ens atrau moltíssim. I vam finalitzar aquest viatge a Sant Francisco, amb la sort de poder vendre el cotxe que havíem utilitzat durant dos anys a un escalador valencià.

Enfilant-nos pels curiosos blocs de Hueco.

Gaudint de les fissures del desert a Indian Creek.

Després d'un dia d'escalada algunes fotos divertides.

Els participants a l'aventura de Kentucky.

La darrera vegada que vam trepitjat Nord-Amèrica fou el 2010, repetint Red River. Tot va ser molt especial, ja que érem una colla de vuit catalans, que vam compartir pis (bé, enorme casa al més pur estil americà) i hi va haver molt bon ambient. Tots érem uns apassionats de l'escalada esportiva. Vam escalar i riure molt. Són d'aquells viatges que quan els recordes et fan brotar un somriure.

Un parell d'ocasions que volarem als Estats Units vam combinar-ho per conèixer les muntanyes de la costa oest del Canadà. Tot el que vam veure ens va sorprendre gratament. No ens esperàvem que ens agradés tant. Després d'una parada a la multicultural ciutat Vancouver, vam dirigir-nos cap a Squamish, on hi vam descobrir un petit paradís de roca, granit, fissures, bloc, grans parets, d'escalada esportiva. De tot una mica. Seguidament pujarem cap a Banf, fins arribar a les muntanyes dels Bugaboos. I ens va semblar un indret fascinat, especial i molt espectacular que va superar sobradament les nostres expectatives. Un entorn molt majestuós, format per unes verticals i enormes parets de granit rodejades de llengües de neu fins als peus. Vam escalar les fissures de Crescent Towers i vam fer la travessa

La compacta roca de Red River.

per l'aèria cresta de l'agulla Snowpatch. Fer camp base, pujar amb tenda i queviures per un dies, i fer vida en aquella esplanada envoltats d'aquelles vistes, no té preu. Bugabbos ens va enamorar.

Després vam entrar a la província d'Alberta, on combinarem parades a zones d'escalada amb la visita a la panoràmica carretera de la "Icefiel Parway", arribant a la ciutat de Canmore.

Durant els anys també hem anat repetint visites al continent africà. Va ser el 2007 quan, amb una altra parella, vam passar dues setmanes al Mali.

Una visita a Mali és impossible que et deixi indiferent. Un país banyat pel riu Níger però desèrtic, que forma part de l'autèntica Àfrica negra, habitat per una gent amb una cultura, unes tradicions i una identitat que s'han mantingut intactes al llarg del temps.

Per a nosaltres era un viatge d'escalada, i vam

Bugabbos, un racó que ens va deixar sense alè.

Escalada i gent.

escalar i gaudir molt de les increïbles parets de les agulles de Garmi. Vam poder realitzar ascensions molt interessants, com l'Esperó Nord del Kaga Tondo, amb 600 m de llargada, vam escalar al Suri Tondo... i moltes més ascensions d'una bellesa i un ambient impressionats.

Però de vegades la roca, les escalades, els metres i la dificultat, queden en un segon pla, quan et trobes en països com el Mali. Estem parlant del segon país més pobre del món, i és difícil no passar per alt tot el que ha de fer aquesta gent per a sobreviure.

El mateix any anàrem a Taghia, una diminuta vila marroquina al cor de l'Atlas envoltada d'imponents parets de calcari. Vam volar des de Barcelona a Marrakesh. Allà ja ens esperava el Josuef amb

Colors i olors sempre tan especials dels mercats africans.

el cotxe per anar cap a Douenza. L'últim poble al que s'arriba amb vehicle. L'endemà al matí amb les mules férem 2 hores a peu fins al poblet de Taghia.

Els seus habitants viuen relativament tranquils gràcies a la gran quantitat d'aigua que els proporciona el riu amb la qual poden conrear la terra. Semblen un poble molt autònom, que viu perfectament del que conreen i del bestiar que crien.

Les valls de Taghia estan formades per enormes parets verticals de calcari i, pel que fa a l'escalada, sol ser tècnica sobre plaques compactes i roca ataronjada molt bona. Hi ha una agradable barreja entre vies equipades amb expansions i algunes vies per equipar. Totes les rutes que vam fer tenien entre 300 i 700 metres, amb unes aproximacions i uns descensos bastant llargs.

El lloc, el poble, la gent... era com si estiguéssim vivint en una altra època. Un entorn rural, autènticament natural, amb una gent amable i hospitalària.

PATAGÒNIA..., una destinació que sempre havíem tingut en ment, però que ens costava fer el pas; el temor al mal temps, el no poder fer res i jugar-te el viatge, ens frenava una mica.

La vall envoltant el poble de Taghia.

Vertiginoses escalades en un calcari molt compacte.

I el 2008 vam fer el cop de cap. I per sort vam tenir uns quants dies de bona meteo que ens va permetre fer algunes escalades de gran qualitat.

Fins i tot, uns escaladors ens van convidar a xocolata suïssa. El motiu: celebrar que en la nostra primer visita a Patagònia i gairebé el primer dia d'arribar a el Chalten, vam poder escalar. Vam enfilarnos al Mocho i a la Media Luna, dues agulles granítiques situades a la cadena del Cerro Torre.

La següent destinació: Les Torres del Paine (Chile); aquí no vam tenir tanta sort amb el temps, però tot i així vam recórrer el Parc en un treking de 4 dies, que ens va oferir unes vistes de les torres que ens seran difícils d'oblidar.

Baixem cap a Ushuaia. Segons els argentins la ciutat més austral del món, i continuem de treking pel Parc Nacional de Tierra del

Fuego, on férem unes bones caminades entre fagedes australs i un paisatge molt planer que recorre la costa del canal Beagle. Es diu que és el treking més al sud del món...

Després de 2 dies d'autobús (per cert molt confortable), arribem a San Carlos de Bariloche, a la Patagònia del Nord. Aquí desconnectarem del món per passar una bona temporada a Frey, un laberint d'agulles de granit amb escalada de fissura i un entorn immillorable.

A pocs quilòmetres de Bariloche ens trobarem amb un riu, una vall i unes agulles molt peculiars, el Valle Encantado, on ens enfilarem per aquelles roques volcàniques, que són la zona per excel·lència d'escalada esportiva a l'Argentina.

En aquest viatge vam poder conèixer la cara més amable de la Patagònia, la gent, els paisatges, els bons moments... no tot és vent i fred!

Tot i el bon temps, algun dia dolent vam tenir, fet que ens va brindar l'oportunitat de voltar pel Chalten, fer noves amistats... I així va ser com vam conèixer a uns escalador brasilers que ens van parlar de l'escalada al seu país. I, quan ja havíem fet i vist el que teníem previst a l'Argentina, vam deixar el material de neu a casa d'un amic a Buenos Aires i vam volar cap a Rio de Janeiro.

A les primeres setmanes vàrem fer camp base a Rio de Janeiro, coneixent la cultura i els costums carioques. Ipanema, Copacabana, platges, samba, molta alegria que es barreja amb la duresa i la pobresa de les favelas, situacions que provoquen sentiments una mica contradictoris.

Els paisatges de la Patagònia.

és un racó rural on les seves grans parets d'entre 300 i 700 metres posaren a prova la nostra perícia en l'escalada d'adherència.

Un cop acostumats al tarannà de Rio ens vàrem enfil·lar per les immenses parets d'Urca, el Pa de Sucre i a la paret del Corcovado, coronat pel gegantesc Cristo. Aquestes van ser algunes de les nostres escalades.

Després d'una nit en un bus que circulava temeràriament "a tota pastilla" vàrem arribar a Cipó. Un poble a l'interior de l'estat de Minas Gerais, estat conegut pels seus pintorescos pobles colonials. A Cipó hi trobarem un ampli repertori de muralles de calcari amb vies esportives de bona qualitat, obertes per un grup de escaladors molt i molt fanàtics i amb una gran voluntat, ja que l'accés al material no els és pas fàcil.

Després de perdre'ns uns dies pels pobles colonials d'Ouro Preto i Concenção, vàrem tornar a l'estat de Rio de Janeiro, aquesta vegada però a la part nord. Salinas-Tres Picus

Pa de Sucre, un bon contrast per escalar, roca i platja.

No podíem marxar sense contemplar les espectaculars “Cataratas de Iguazu”, un festival impressionant de gegantescos salts d'aigua que ens van deixar sense paraules.

Ens vàrem endur un bon record de la gent, d'aquest portuguès tan dolç amb cantarella que parlaven, i de la seva naturalitat. Són gent positiva que gaudeixen de coses tan senzilles com moure's rítmicament al compàs d'una bossa nova, sabent gaudir, tot i que la seva vida no és fàcil.

A Jordània, el 2009, vàrem escalar i viure en el desert del Wadi Rum una intensa experiència entre sorra, roca delicada i fissures, aproximacions i descensos laberíntics i un molt bon rotllo entre els 12 escaladors catalans que érem embarcats en aquesta peripècia. Vam començar a parlar d'aquest viatge amb un parell d'amics una tarda d'estiu a Sant Llorenç, i poc a poc van anar sorgint participants fins arribar a reunir-nos un bon grup de fanàtics per escalar i veure món.

Aquesta vegada ens encaràrem a escalades amb un fort regust d'aventura, d'aquelles que et quedes una mica aïllat del món i més val que tot vagi bé. Tot i això el Wadi Rum ens va regalar ascensions enmig del desert, en bellíssimes agulles, torres i parets de gres fissurat. Un petit paradís per a la paret llarga i l'escalada d'autoprotecció.

L'allotjament a Wadi Rum va ser a casa l'Ali. Ell i la seva família tenen una casa preparada per acollir gent, tracten bastant amb escaladors i l'Ali és un gran coneixedor del terreny. Ell era el guia, és cert, però qui tenia l'última paraula en el negoci i en molts altres temes, era la seva dona, una noia molt discreta però culta i intel·ligent. Amb ella vaig tenir un parell de xerrades d'aquelles que et fan reflexionar... sobre la dona, les seves costums, el Ramadà...

Els últims dies vàrem fer turisme; visita a la llegendària Petra, fantàstica ciutat rodejada de muntanyes amb necròpolis i construccions a les roques.

També vàrem anar al Mar Mort, i ens van clavar 12€ per entrar a la platja, que teòricament era pública, i a més a més amb un parell d'hores ja en vàrem tenir prou. Tot i així, és un lloc únic, i va valer la pena una remullada en una aigua tan salada.

El 2010 vam anar a parar a Turquia, doncs havíem sentit parlar d'una zona d'escalada esportiva als voltants del poble d'Antalya.

La visita a la zona ens va agradar però sincerament no ens va semblar un lloc molt especial, ja que està molt apartat de tot i la nostra estada es reduïa a escalar pels matins, quan encara les parets eren a l'ombra, i fer vida al càmping, on tots érem

El desert, un indret que sempre ens ha captivat.

Un ràpel espectacular en un entorn immillorable.

Capadòcia.

Istanbul.

“guiris”. Era com estar en una bombolla que no té res a veure amb el país.

Ens ho passàrem bé fent alguns àpats als Gozleme, uns “xiringutos” on les senyores cuinen una mena de creps. També hi ha una altra mena de restaurants que se’n diuen albalalic. Ells mateixos crien peix en una espècie de piscines i el cuinen amb llenya, en un plat de ferro amb patates, tomàquet, pebrot i com sempre, acompanyat d’una generosa amanida de cogombre i tomàquet. Senzill i molt econòmic. Els nostres sopars eren divertits, doncs els propietaris eren una parella d’avis molt amables, i va ser un d’aquells moments en que desitjava poder parlar quatre paraules de turc per poder-me comunicar millor amb aquella gent.

Des d’allà ens vam escapar a Istanbul i a la Capadòcia.

Istanbul amb la seva una mescla de tradicions orientals i occidentals, ens va semblar fascinant, i vam marxar amb la sensació que ens quedaven moltes coses per a veure.

Capadòcia també ens va captivar, doncs és un territori molt particular, amb roques, grutes i cavernes, en uns paisatges de valls profundes i boscos de torres de roca, i els pobles enmig de pinacles de roca volcànica, on encara podem contemplar les construccions troglodites característiques d’aquestes terres.

I aprofitant la ubicació d’Antalya vam tornar per Grècia, paradeta a la illa de Kalymnos, que ja havíem trepitjat anys enrere en un viatge que vam combinar-lo amb Meteora.

Les agulles de Meteora.

Meteora és un indret al·lucinant, es tracta d'un conjunt de penyals coronats per monestirs penjats sobre masses rocoses de conglomerat. Un tipus de pedra i còdols que fa pensar en Montserrat. Quan hi vam estar era hivern i tot estava molt tranquil, silencios, molt espiritual. Malgrat el fred i la nevada que va caure vam escalar algunes agulles precioses.

Kalymnos és totalment diferent. Una petita illa grega destinació de molts escaladors esportius, per molts motius: per les escalades, perquè és fàcil trobar allotjament i fàcil desplaçar-s'hi, doncs només cal llogar una moto amb la que s'arriba a tot arreu. Una agradable la combinació entre escalada i platja.

Inici de la ruta al massís del Tsaranoro.

Arriba el 2011 i vam organitzar un viatge en el qual vam fer una bona combinació d'escalar i pedalar. Destí: la Illa de Madagascar.

Tot i que el mes d'octubre era massa calorós per penjar-se a les parets, vam poder escalar en l'impressionant massís del Tsaranoro. És un paratge fora de sèrie, els colors de les parets, la terra, uns contrastos espectaculars. Després d'escalar i fer alguna caminada amb unes panoràmiques grandioses, vam començar a recórrer la illa a cop de pedal.

Deu dies sobre la bici, des de Tsaranoro fins Toliara, a la costa del sud, passant deserts, viles, solitàries carreteres i veient gent amb qui compartíem una curiositat mútua, ells envers nosaltres i nosaltres cap

ells. En els pobles apareixia canalla encuriosida per tot arreu cridant "vasaa" (no sé com s'escriu però així sonava) que vol dir blancs.

Sobre el viatge..., va ser una molt bona experiència, poder formar part d'aquells escenaris i compartir petits moments amb la gent. És un país molt especial i malgrat les dures condicions en que viuen els seus habitants, són amables i no vam tenir cap mena de problema.

Un viatge d'aquells que fa rumiar sobre la part més humana de tot plegat. És un país dur, no per a nosaltres, evidentment, que allà érem uns "guiris" carregats de pasta. Vam estar al sud de Madagascar que és una zona seca, àrida, estèril, on només hi creix vegetació espinosa i poc amable, i allà la gent no pot pensar en res més que no sigui aconseguir menjar o vestir-se, i més val que no es posin malalts. Però bé, ho hem vist i viscut i et crea uns sentiments estranys, perquè nosaltres encantats de la vida amunt i avall amb la bici i, al nostre costat, gent realment necessitada. Tot i així, a les zones més tropicals i humides la terra és més bona pel conreu, sobretot d'arròs, i els habitants d'aquests paratges aconsegueixen un mica més de qualitat de vida pel que fa al menjar. No sé, és una reflexió ja sé que no arreglarem res però almenys som conscients del què hi ha més enllà de les nostres fronteres.

El 2012 vam començar l'any amb un viatge inesperat. Al gener uns amics ens proposaren d'anar a escalar a les parets de l'Hoggar, a Algèria, i sense dubtar-ho ens hi vam apuntar.

Es tractava d'un viatge i unes escalades que sempre havien estat a la llista però que mai havíem trobat l'ocasió de concretar. Anys enrere, quan ens iniciàvem en el món vertical, se n'havia parlat bastant d'aquesta destinació, i els reportatges que n'havíem vist ràpidament havien cridat la nostra atenció i encès el nostre desig d'escalar-hi. I el 2012 va ser el moment.

Va ser un viatge fantàstic, recorrent el desert i escalant torres monumentals. Envoltats sempre per la màgia i el magnetisme del paisatge ventat, sec i dur de l'Hoggar.

El que més mal de caps ens va donar va ser la tramitació del visat, que va ser molt lenta. Vam haver de trucar un munt de vegades. Tal i com està la situació política a Mali encara posen més traves per concedir-lo, però al final, després d'haver-nos-el denegat i de gairebé donar el viatge per perdut, sense saber el perquè, ens va ser concedit. Tot plegat molt misteriós...

Era un viatge curt, teníem 15 dies, per tant vam contactar amb una agència eficient i bons coneixedors del desert. Ens van fer arribar a totes les parets que volíem escalar. També es van encarregar del menjar, aigua, tendes, de la logística, tot un luxe!

Però si ha estat especial aquesta aventura, ha sigut també pel fet de poder conèixer als expedicionaris del 1967, (equip liderat pel J. M. Anglada) que va obrir "L'Esperó Nord" al Garet el Djenou, una monolítica muntanya rocosa en el cor del desert del Hoggar. Ens va semblar tan extraordinari tot plegat, que fins i tot hem recuperat les imatges filmades fa més de 45 anys.

Tot i la nostra passió per veure món i enfilar-nos en parets llunyanes, a casa ens n'hem fet un bon tip d'esgarrapar roques. I ens atrau molt l'escalada esportiva, cosa gens estranya doncs a Catalunya tenim els millors sectors del món en aquest tipus d'escalada.

Per tant, hem tingut etapes en les que ens hem centrat a fer vies de dificultat. Aquesta vessant de l'escalada, és un món interessantíssim: comencem cercant un projecte, escalar una via difícil, en la que al principi caldrà anar descobrint com realitzar els moviments, com enllaçar les seqüències, com fer efectiu cada pas, i després d'uns quants intents aconseguir encadenar tota la via. Aquest tipus d'escalada requereix un gran esforç físic i mental, cal tenir paciència, motivació i constància però la recompensa és gran. I així vàrem aconseguir encadenar el nostre màxim nivell, i a Sant Llorenç. El Quim va encadenar la via "Directa

Els Tezouyags.

Cim de Tezouyag sud.

Les diminutes preses a "El Garrepu" 8b.

El Quim superant el desplom de la "Directa Colomers" 8b.

Arribant al cim de l'Agulla Dibona.

dormir, menjar, passar l'estona en qualsevol lloc que ens agradi i, d'aquesta manera, hem arribat a racons ben singulars.

Hem voltat bastant per Europa. A banda de les Dolomites, a Itàlia hem escalat a la preciosa regió de la Toscana, als voltants de Roma, i tenim un especial afecte per una zona d'esportiva a la regió de Liguria, on a part de l'existència d'algunes zones d'escalada esportiva d'excel·lent qualitat, hi tenim molts bons amics.

França: l'Agulla Dibona.

Colomers", una ruta de 8b al sector de la Sibèria. I jo en el mateix sector, vaig assolir un altre 8b, la via "Garrepu". Però l'escalada esportiva no sempre és sinònim de dificultat, ens ho passem bé escalant vies de tots els nivells, senzillament gaudint de la ruta i dels moviments. I el que també ens fa sentir bé i ens omple són els bons moments compartint el peu de via amb bona companyia. L'escalada esportiva per a nosaltres és molt enriquidora, t'ajuda a tenir un bon repertori gestual per moure't en la roca, conèixer el teu cos, els teu límits i a part ens proporciona una sòlida base per poder fer grans parets.

Pel que fa aquests últims dos anys ens hem dedicat a fer quilòmetres amb la furgoneta, doncs també ens apassiona moure'ns amb la nostra petita casa portàtil per tot arreu, i és que ens ho podem endur tot i a on vulguem. Bicis, botes, material d'escalada..., carregar-ho tot no és una tasca fàcil, és com fer un tetrís, però després ho agraïm. I la "furgo", ens fa sentir lliures, podem

Portugal un altre destí al que ens hi han portat unes amistats portugueses fetes als Estat Units, una parella amb qui vam quallar molt. Ens van acollir a Lisboa i ens van ensenyar les seves millors escoles d'escalada.

I, com no podia ser d'altra manera, hem fet moltes escalades a França: les gran parets del Verdon, del Vercors, del Briançon... Ens hi sentim còmodes a França, és fàcil voltar amb la furgoneta, i la filosofia de l'autocaravanisme està molt arrelada i respectada. En la majoria de pobles hi trobarem alguna àrea habilitada per pernoctar, aigua, buidar dipòsits... i a preus molt mòdics.

Entre 2012 i 2013 ens han atret els

destins illencs. Durant la primavera del 2013 vam estar a Sicília i Sardenya.

La primera ens va semblar un destí a apassionant. No ens ho esperàvem, ens va semblar molt autèntica i natural. Platges encara salvatges i solitàries, els seus pobles amb una gran càrrega històrica i una personalitat arquitectònica impressionant, els temples, i sobretot una gent molt cordial i acollidora.

Pel que fa l'escalada hi predomina l'esportiva, grans baumes amb "xorreres", que ens van deixar ben impressionats. I evidentment, vam fer un intent a l'Etna. No vam fer cim, però va ser un gran dia, divertit i diferent.

L'ascensió al cràter, tècnicament no té cap complicació, caminar i prou, tot depèn de l'estat d'ànim del volcà, de si està en erupció o no. Vam caminar en un entorn volcànic, trepitjant lava i creuant clapes de neu, tot això acompanyat per uns impressionants espetecs, fumeroles i llançament de lava roent. Un espectacle, vaja. A nosaltres ens va semblar que

un volcà era normal que estigués gemegant d'aquella forma. Teníem clar que no fariem el cim, però si més no, ens volíem acostar el més amunt possible per contemplar aquella meravella. Però va ser just en arribar al coll del Refugi Torre del Filòsof, que ja ens esperaven quatre components de l'equip de rescat en un jeep i, amb molta pressa, ens introduïren cap l'interior del vehicle. Estaven acceleradíssims, no paraven de repetir que si el vent canviava ens podia caure lava, foc, i pedres!! I aquí va ser quan el Quim els hi deia que un moment, que es volia menjar l'entrepà tot mirant l'Etna, però res de res, els col·legues anaven més encesos que el volcà, i no ens van donar ni un segon de relax. Avall va, gas a "fondo" fins a l'estació superior del funivia. Doncs resulta que l'Etna estava en una erupció de les que feia molts anys que no es veia, i nosaltres ni idea.

Quan vam començar a documentar-nos sobre Sicília i vam llegir sobre les Eòlies, no se perquè vam pensar que era un lloc a on hi havíem d'anar, una mena de pressentiment... I sí senyor!, la visita a aquest arxipèlag volcànic al Mar Tirrè, va ser un regal de sensacions, moments i imatges que quedaran per sempre gravades a la ment, per la seva intensitat i bellesa. A Stromboli vam gaudir d'un repertori d'erupcions que posaven els pèls de punta, vam estar unes hores contemplant els seus 3 cràters com bramàvem i escopien lava vermellova. Uns espetecs molt potents que fins i tot feien trontollar el terra. A la Illa de Vulcano, tal com vam arribar, vam pedalar fins al peu del volcà "Gran Cratere" o Vulcano della Fossa i vam ascendir fins al cim. Quines imatges! Vam viure la seva activitat volcànica, de fumaroles, vapors blanquinosos i explosions, i vam quedar embadalits amb els contrastos dels fangs sulfurosos, la roca volcànica i el mar com a teló de fons. Un altre moment per emmarcar.

Des de Sicília vam passar a Sardenya, per segona vegada trepitjàvem aquesta illa. Feia uns quants anys ja hi vam estar i, sincerament, si Sicília ens va deixar allucinat, amb Sardenya no vam tenir les mateixes sensacions, però ens van quedar algunes vies llargues per fer i

Illà Vulcano, cim del Gran Cràter.

Illà Vulcano, banys sulfurosos.

volíem donar una segona oportunitat a alguns llocs i sectors. Cal dir que aquesta illa té algun petit sector d'escalada esportiva i algunes grans parets que es mereixen una visita.

Evidentment és un indret captivador, una illa molt muntanyosa i rocosa que, combinat amb uns pobles únics i molt peculiars i platges una mica caribenyes, en fan una bona destinació.

Però també està molt explotada, sobretot la costa que podria ser espectacular, l'han abarrotada amb construccions de tota mena fins arran de mar. Tot i així encara hi resten racons de somni, com la península de Sini, la zona del Gennargentu, les illes Magdalenas...

I aquest mateix any 2014 hem embarcat cap a Còrsega. Ens agrada aquesta illa que és com una muntanya enmig de la mar, i amb moltes escalades. Les seves parets són conegudes per una peculiaritat, que és el tafoni, un fenomen geològic produït per l'erosió de la roca, en forma de forat o cavitat, que pot variar de centímetres a metres. Pels que escalem, aquestes parets són un divertit i atraient terreny de joc, ja que en resulten unes peculiars rutes de granit desplomades i amb bona presa.

I fins aquí hem arribat, però no s'acaba pas, no. Ens queden molts projectes, il·lusions, molts racons per descobrir i parets per escalar. Mentre ho puguem fer, continuarem, perquè això és la nostra vida.

El que sí és cert, és que mai canviarem els nostres orígens ni la nostra gent per res del món. Ens estimem als nostres, a les nostres muntanyes i la nostra terra i, encara que sempre estiguem escalant pel món, part del nostre cor i pensaments estan aquí.

Un raconet de Sardenya ideal per fer una paradeta.

Escalades arran de mar.

Les curioses formacions de la roca corsa.

TOPONÍMIA ANDINA: EL MASSÍS DEL FITZ ROY

Carles Capellas Cabanes

Servei General d'Informació de Muntanya

CHALTEL / CHALTEN / FITZ ROY

Les primeres exploracions d'aquesta regió de la Patagònia, que comencen amb Antonio de Viedma l'any 1782, varen ser realitzades des de l'Atlàntic, per les facilitats de comunicació que presenta l'accés des d'aquest costat.

El primer en referir-se a aquest cim, cent anys per endavant del següent explorador en visitar aquella regió de la Patagònia, va ser Antonio de Viedma, superintendent de la Bahía de San Julián, d'on surt el 7 de novembre de 1782 seguint el curs dels rius Chico i Chalia, fins arribar a la Laguna Grande, el gran llac que avui en dia coneixem en honor seu com Lago Viedma. Sobre els noms que s'han utilitzat per nomenar aquest llac és interessant la nota a peu de pàgina que inclou Riso Patron en el seu treball per establir la delimitació de la frontera: *"Del nombre del Superintendente de la bahía de San Julián, don Antonio de Viedma,*

Massís del Fitz Roy, vist des de la Laguna de Los Tres. D'esquerra a dreta: Aguja Saint Exupéry, Rafael, Poincenot, Fitz Roy, Mermoz (tapada pels núvols) i Guillaumet.

¹ La Wikipedia ens diu que aquesta antiga unitat de longitud equival a la distància que podia recórrer una persona a peu o a cavall en una hora, normalment entre 4 i 7 km.

Encara utilitzada en algunes zones rurals de Sudamerica, a l'Argentina equival a 40 cuerdas, que vénen a ser 5'2 km.

que lo descubrió el 19 de noviembre de 1782. Este lago ha sido también llamado Quicharre y Capar, pero en realidad Capar (mitad de una cosa, en tehuelche) era el nombre de un alojamiento en las riberas del lago; parece que el verdadero nombre indígena era Charre” (RISO PATRÓN, 1905).

Viedma va vorejar vuit “leguas”¹ de la ribera nord del llac i sobre l’aspecte de la Cordillera ens ofereix aquesta descripció: “En el fondo de esta ensenada que forman las sierras, hay dos piedras como dos torres, la una más alta que la otra, cuyas puntas muy agudas exceden todas las sierras vecinas en altura, sin nieve en ellas, y les llaman los indios *chaltel*” (VIEDMA / PEDRO DE ANGELIS, 1836-37).

Habitualment s’ha identificat aquesta descripció amb els cims que avui dia coneixem amb els noms de **Fitz Roy** i **Cerro Torre**, però per la perspectiva que s’oferia als ulls de Viedma és més lògic identificar la seva descripció amb el **Fitz Roy** i l’**Aguja Poincenot**, tal com també opinen Gino Buscaini i Silvia Metzeltin, grans coneixedors de la Patagònia (BUSCAINI, METZELTIN, 1987).

Cronològicament, i per la importància toponímica que representarà per aquesta muntanya, hem de fer esment al viatge del Beagle. Aquest vaixell surt de Devonport el 27 de desembre de 1831, sota el comandament del capità Fitz Roy², amb la missió de completar els estudis de les costes de la Patagònia i de la Tierra del Fuego, ja iniciats pel capità Parker King entre 1826 i 1830, aixecar plànols de les costes de Chile, del Perú i d’algunes illes del Pacífic, i finalment realitzar una sèrie d’observacions cronomètriques al voltant del món.

Com és sabut en el decurs d’aquell viatge, que va durar cinc anys, Charles Darwin, el naturalista que acompanyava l’expedició, va establir les bases de la seva teoria.

El 18 d’abril de 1834 emprenen l’exploració del Río Santa Cruz des de la seva

Robert Fitz Roy, recent nomenat vicealmirall.
Retrat: Francis Lane (Col·lecció Royal Naval College, Greenwich).

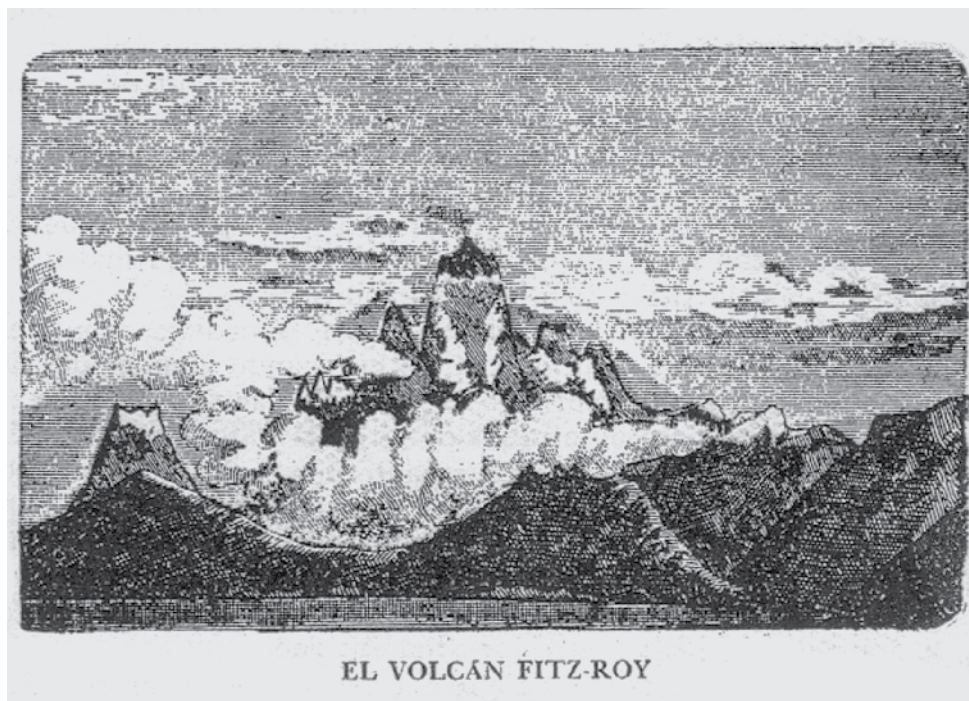
Vista de la Cordillera des del lloc anomenat per Darwin “Mystery Plain”, el punt més llunyà que van arribar tot remuntant el Río Santa Cruz. Dibuix: C. Martens.

² Robert Fitz Roy (1805-1865). Oficial de la marina anglesa que va ser distingit amb el nomenament d’almirall, pels seus viatges d’exploració al comandament del Beagle. L’any 1843 va ser nomenat governador de Nova Zelanda i a l’any 1854 va ser destinat al departament meteorològic, on va inventar el baròmetre que porta el seu nom.

desembocadura, remuntant-lo vers la Cordillera, tot aprofitant les tres setmanes que el Beagle necessitava estar fora de l'aigua per fer-hi reparacions. Van arribar fins un paratge que Darwin en el seu diari anomena "mystery plain", i on el Capità Fitz Roy va ordenar emprendre el retorn, al no tenir més dies disponibles, ni provisions, per continuar l'exploració; però tot i que encara els separaven tres dies de camí per arribar al Lago Argentino, van poder veure la llunyana Cordillera, segons es desprèn de la lectura del relat de Darwin³ (DARWIN 1845), on destacava la fosca silueta del Fitz Roy, i que el Capità anomenà "Castle Hill".

Diversos patronímics d'arreu del món són en homenatge als protagonistes d'aquell viatge, i entre tots ells cal destacar el Canal Beagle en el extrem sud del continent americà, la Cordillera Darwin a la Tierra del Fuego i el de Fitz Roy per designar el cim que ens ocupa.

El canvi de nom, substituint l'indígena de **Chaltel** recollit per Viedma el 1782, per el de **Fitz Roy**, amb el que coneixem aquest cim actualment, és degut a Francisco Pascasio Moreno, més conegut com el Perito Moreno⁴; aquest a principis de 1877, acompanyat del llavors subintendant de la marina argentina Carlos M. Moyano, realitza l'exploració del Río

El "Volcán" Fitz Roy dibuixat pel Perito Moreno.

³ "But we viewed these grand mountains with regret, for we were obliged to imagine their nature and productions, instead of standing, as we had hoped, on their summits". (Text de l'edició original de 1845).

"No sin tristeza vimos de lejos estas montañas (referint-se a la encara llunyana Cordillera), porque tuvimos que representarnos con la imaginación su naturaleza y sus productos, en lugar de escalarlas como habíamos esperado". (Text de la traducció editada per Guadarrama/Labor l'any 1983).

⁴ Geògraf i explorador argentí, perit de la Comisión de Límites encarregada de fixar la frontera entre Chile i Argentina, va contribuir de forma bàsica en el coneixement, especialment de la zona andina, de la Patagònia.

Santa Cruz fins als grans llacs que bateja amb els noms de Lago Argentino⁵ i Lago San Martín⁶, a més de reconèixer novament el Lago Viedma. Des d'aquest llac, en el relat que publica d'aquesta exploració, escriu: "En el fondo sólo distinguimos una pequeña cadena de cerros en el horizonte, sobre ellos, está toldado de nubes plomizas y oculta las Cordilleras, pero, en un momento en que se hace un claro entre los vapores agolpados, vemos el negro cono del volcán y una ligera columna de humo que se eleva de su cráter.

Detall del mapa de Carlos M. Moyano, 1883-84.

Los tehuelches me han mencionado varias veces, y con terror supersticioso esta montaña humeante. Es el **Chalten...**" i més endavant explica els motius i el criteri del seu bateig: "Como este volcán activo no ha sido mencionado por los navegantes ni viajeros, y como el nombre de **Chalten** que le dan los indios lo aplican también a otras montañas, me permito llamarle volcán **Fitz Roy**, como una muestra de la gratitud que los argentinos debemos a la memoria del sabio y enérgico almirante inglés, que dio a conocer a la ciencia geográfica, prestando al mismo tiempo inmensos servicios al comercio, las costas de la América austral" (MORENO, 1879).

⁵ Moreno en la seva obra inclou aquesta exclamació: "¡Mar interno, hijo del manto patrio que cubre la Cordillera en la inmensa soledad, la naturaleza que te hizo no te dio nombre; la voluntad humana desde hoy te llamará Lago Argentino!" (MORENO, 1879).

En el informe que Moreno envia al Ministro de Relaciones Exteriores, textualment diu: "El Lago Argentino, nombre que le he dado por pertenecer a la República Argentina todos los que han penetrado en él" (LISTA, 1880).

⁶ Moreno en la seva obra escriu: "La civilización no lo conoce aún y es necesario buscarle un nombre que le sirva de égida de progreso, que atraiga la vida argentina para que el lienzo azul y blanco flamee entre el bullicio, como hoy lo hace agitado por el aire del crepúsculo silencioso.

Llamémosle lago San Martín, pues sus aguas bañan la maciza base de los Andes, único pedestal digno de soportar la figura heroica del gran guerrero" (MORENO, 1879).

L'octubre de 1878 aquest cim és novament observat; en aquesta ocasió per Ramón Lista, acompanyat també de Carlos Moyano, i en dóna aquesta referència: "...vi hacia el O.N.O. el famoso volcán **Chaltel**, cuya forma de duomo se dibujaba en el lejano horizonte.", i més endavant afegeix: "**Chaltel** es el nombre que le dan los indios, y sin duda fue visto por Viedma en 1782..." (LISTA, 1880).

Sobre la falsa naturalesa volcànica del Fitz Roy no es desfà l'error fins la nova exploració que realitza Carlos Moyano, entre finals de l'any 1879 i principis de 1880; en aquella ocasió Moyano remunta i explora el riu Chalia, i des de prop del Lago San Martín, fent referència al dia 31 de desembre, escriu en el seu informe titulat "Excursión a los Andes desde la boca del Río Santa Cruz (año 1880)", publicat en el Boletín del Instituto Jeográfico Argentino (Tomo I, pag.301), i posteriorment inclòs en el compendi de les seves exploracions: "Desde aquí se distinguen perfectamente los contornos del **Chaltel**, elevado pico, que en nuestro viaje de 1877, con el señor D. Francisco P. Moreno, tomamos por un volcán guiados por las contestaciones afirmativas que nos daban los indios cuando los interrogábamos al respecto; y debido a las cuales, por una ilusión de óptica fácil de suponer cuando hay de antemano una idea preconcebida, tomábamos por humo algunas nubes de las muchas que constantemente lo cubrían o pasaban por su cima" (MOYANO, 1931).

De novembre de 1883 a febrer de 1884, Moyano porta a cap la que poder és la seva més extensa exploració de la Patagònia, relatada en el seu "Diario del viaje efectuado a las nacientes de los Ríos Gallegos, Coile y Santa Cruz y canales del Pacífico (año 1883)", també inclòs en la bibliografia citada; el dia 23 de gener des del Lago Viedma, que no havia tornat a visitar des de que hi va anar amb Moreno, explica que examina detalladament els cims amb un potent llarga vistes i escriu: "El que más observé fue el **Chalten** debido al error en que incurrimos con Moreno en considerarlo un volcán, engañados por las nubes que siempre coronaban su cima, y en las contestaciones de los indios que ajustándose a su construcción gramatical inducen y dan lugar a muchas equivocaciones según la forma en que se les interrogue y el uso que se haga de los negativos, ..." (MOYANO, 1931).

Respecte al nom original, amb que els tehuelche designaven el Fitz Roy i també altres muntanyes de forma similar, és curiós que si bé Viedma registra el nom de **Chaltel**, Moreno escriu **Chalten** en el relat de la seva exploració (MORENO, 1879), però manté la grafia **Chaltel**, en la mateixa obra, quan parla de l'exploració de Viedma; per altra banda també utilitza **Chaltel** en l'informe que tramet al ministre argentí de relacions exteriors, i que Ramón Lista transcriu en el seu llibre: "El Lago Viedma es el de mayor dimensión de los que he visitado en la Patagonia. Se extiende hasta el pie de las cordilleras, donde lo alimentan los ventisqueros, y su mayor largo es al ONO formando el paisaje del fondo el magnífico volcán **Chaltel**, aún en actividad.

En un instante en que un claro de las nubes permitió distinguir el atrevido cono, pude ver una ligera columna de humo que salió del cráter.

Después, desde otros parajes, he visto en el horizonte, en la dirección en que se encuentra, algunas humaredas y los indios me han dicho que era el Chaltel" (LISTA, 1880).

Moyano per la seva banda l'any 1880 escriu **Chaltel** en el seu informe, però l'any 1884 adopta la forma **Chalten** en el seu diari. Malgrat que actualment la grafia més utilitzada és **Chalten**, i que fins i tot hi ha el modern assentament humà d'aquest nom, crec que seria motiu de reflexió toponímica la recuperació de l'original **Chaltel** recollit per Viedma.

Tret d'aquest primer bateig, tots els altres cims que flanquegen el Fitz Roy van continuar sense nom fins l'arribada dels primer andinistes.

L'estiu de 1931-32, el sacerdot salesià Alberto María de Agostini efectua el primer reconeixement de la zona amb perspectives alpinístiques; remunta la vall del Río Eléctrico i estableix el seu campament en el indret que, en honor seu, des de llavors es coneix com a Piedra del Fraile; des d'allà efectua la primera ascensió del **Cerro Eléctrico**, i explica l'origen del topònim que li dóna nom: "Tanto el **Cerro Eléctrico** como el valle homónimo deben su raro nombre, aplicado por los primeros colonos, a la extraordinaria violencia de las ráfagas del viento que de este monte precipitan hacia el valle con sordas detonaciones que parecen descargas eléctricas" (AGOSTINI, 1941).

A principis de 1937 els alpinistes italians comandats pel Conde Aldo Bonacosa visiten el Fitz Roy amb l'objectiu d'intentar-ne l'ascensió; ascendeixen el contrafort situat entre aquest i l'Aguja Poincenot, anomenat La Silla, el qual dóna accés a l'itinerari que posteriorment utilitzaran els francesos que l'any 1952 van aconseguir la primera ascensió de la muntanya. Aquests bategen amb el nom de Brecha de los Italianos el pas clau d'accés a La Silla en record d'aquella expedició i, al mateix temps, signen la immensa majoria dels topònims amb que avui dia s'anomenen els diferents cims del massís.

BATEJOS DE L'EXPEDICIÓ FRANCESA DE 1952

Els membres de l'expedició francesa de 1952 al Camp Base del Fitz Roy. Foto: Georges Strouvé.

A finals de 1951 va sortir de França una potent expedició oficial, formada per joves escaladors d'una nova generació, amb l'objectiu d'assolir el Fitz Roy, la qual cosa aconseguí, el 2 de febrer, la cordada formada per Lionel Terray i Guido Magnone.

Molts dels topònims de la regió es deuen a aquesta expedició, en la qual també hi participava Luis Lliboutry, geògraf franco-argentin de reconeguda trajectòria pels seus treballs científics que tant han contribuït en el coneixement dels Andes Centrals i de la Patagònia. Lliboutry, com a conseqüència de la tasca d'exploració que va portar a cap en el transcurs de l'expedició, va signar, amb la col·laboració dels companys, la majoria dels topònims que des de llavors s'utilitzen, tal com ell mateix escriu: *"Pour la commodité des descriptions nous avons été, mes*

camarades et moi, amenés à baptiser de nombreuses aiguilles et presque tous les glaciers, complétant la toponymie très insuffisante des estancieros et du Père De Agostini" (LLIBOUTRY, 1953). Un exemple d'això el trobem en el capítol que escriu Lliboutry en el llibre de Louis Depasse sobre l'expedició: *"En el fondo del valle podemos divisar las soberbias agujas del cerro Torre, siempre encapuchado de nubes, y un gran glaciar resquebrajado que bautizaré más tarde, de acuerdo con el doctor Guth, jefe de la expedición argentina, glaciar Grande, pues baja de los cerros Grande, Doblado, Nato y Adela Sur. Se adivina la laguna en la cual termina, conjuntamente con el glaciar Adela, que nace al pie del cerro Adela, y con el glaciar Torre, que viene de detrás del Fitz Roy. Como esta laguna está dominada por el cerro Torre y no por el Fitz Roy, invisible desde allá, la llamaremos laguna Torre y no laguna Fitz Roy como se la ha llamado a veces"* (DEPASSE, 1953).

En un detallat estudi sobre cartografia, geologia i glaciologia de la zona del Fitz Roy, publicat a Buenos Aires, prop de la toponímia Lliboutry escriu: *"Para el levantamiento cartográfico y las descripciones como para los estudios geológicos o glaciológicos, es indispensable bautizar los cerros aunque no hayan sido escalados, por provisorios que puedan resultar esos nombres. Si*

no en el uso corriente, podrán cambiarlos luego los futuros escaladores.

Por eso, en nombre de los miembros de la Expedición Francesa, vencedora del Fitz-Roy, propongo al Instituto Geográfico Militar y a la Administración General de Parques Nacionales varias nuevas denominaciones. El doctor Guth, jefe de varias expediciones argentinas y gran conocedor de esta zona las aprobó durante una larga conversación que tuvimos en Puerto Santa Cruz.

Siempre que existe un nombre usual que dan los estancieros de la zona, ha tenido la preferencia. En segundo lugar hemos dado la preferencia a los nombres descriptivos, tratando de no poner nuevos cerros "Cerro Negro", "Cerro Colorado", "Cerro Torre", "Cerro Castillo"... de los cuales existen ya demasiados ejemplares. Por fin, para obedecer a una vieja tradición alpina, sólo hemos bautizado con nombres de personas que fueron insignes alpinistas o exploradores" (LLIBOUTRY, 1952).

A pesar de l'èxit de l'expedició en aconseguir la primera ascensió del Fitz Roy, aquesta va començar ben desafortunadament, ja que Jacques Poincenot, jove i experimentat escalador en roca, format a Fointeneblau, que formava part de l'expedició va morir ofegat en el Río Las Vueltas, el dia 28 de desembre, durant la marxa d'aproximació. Amb motiu d'aquest fatal accident, els companys van decidir batejar amb el seu nom la més esvelta de les agulles veïnes, situada immediatament al sud del Fitz Roy, amb el qual comparteix La Silla, tal com explica el doctor Marc Antolín Azéma en el seu llibre relatant l'expedició: "...la plus extraordinaire, sans doute, de toute la région. C'est à ce sommet que fut donné plus tard, d'un commun accord, le nom d'**Aiguille Poincenot**" (AZÉMA, 1954). Així mateix Depasse també escriu: "...llamaremos pico **Poincenot** a la magnífica aguja vecina que es la más hermosa de la zona después del Fitz Roy y del Torre" (DEPASSE, 1953).

Les altres agulles més importants que destaquen al nord del Fitz Roy reben els noms de **Mermoz**⁷ i **Guillaumet**⁸ per part dels francesos; mentre que l'agulla que s'aixeca al sud de la Poincenot rep el nom de **Saint Exupéry**⁹, però aquest darrer bateig no és degut als mèrits literaris que li han donat nom universal.

Jacques Poincenot.

Foto: Expedició francesa al Fitz Roy, 1952.

⁷ Jean Mermoz, neix a Aubenton el 9 de desembre de 1901 i mor el 7 de desembre de 1936 al accidentar-se amb el seu avió, el "Croix-du-Sud", en la seva 24a travessia de l'Atlàntic.

L'any 1927 és nomenat pilot en cap de l'Aéropostale, i l'any 1929 obre diverses línies postals entre Argentina i Xile, entre les que destaquen Mendoza-Santiago i la línia de la Patagònia.

Per ampliar dades és recomanable el seu llibre titulat "Mes vols", si bé podem establir el seu perfil biogràfic amb el petit llibre de Jacqueline Ancy "Images de Jean Mermoz" (Didier. Paris, 1965).

⁸ Henri Guillaumet, neix a Châlons-en-Champagne el 29 de maig de 1902, i mor en accident d'aviació l'any 1940 en el Mediterrani, durant la guerra, pilotant un avió de transport en direcció a Síria. En la seva etapa a l'Aéropostale, a Sudamèrica, va encarregar-se de la línia Buenos Aires-Mendoza-Santiago.

⁹ Antoine de Saint-Exupéry, neix a Lyon l'any 1900; com a pilot de l'Aéropostale es va encarregar de la línia de la Patagònia. També va morir d'accident d'aviació durant la guerra, l'any 1944, al desaparèixer durant un vol cap al nord d'Àfrica. Universalment reconegut per la seva obra literària, en la que destaca "Le Petit Princep" (1943), també hi trobem dos títols que fan referència als seus vols sobre els Andes "Courrier du Sud" (1928) i "Vol de nuit" (1931).

Retrats de Jean Mermoz i Antoine de Saint-Exupéry, en un segell del correu aeri francès.

Retrats de Henri Guillaumet i Paul Codos, en un segell del correu aeri francès.

D'aquests tres bateigs Lliboutry diu: "Nous avons utilisé des noms descriptifs, excepté pour les aiguilles qui entourent le Fitz-Roy au Nord et au Sud, pour pouvoir honorer la mémoire de notre camarade **Poincenot**, ainsi que de **Mermoz**, **Guillaumet** et **Saint-Exupéry**, pionniers de l'aviation commerciale en Amérique du Sud". També el doctor Azéma parla d'aquests tres bateigs, que porten el nom dels aviadors francesos, i en el seu llibre explica: "Lliboutry et moi montons encore au Cerro Polo. Sa victoire (referint-se a la recent conquesta del Fitz Roy, per la cordada Terray-Magnone) donne a l'expédition française le droit de baptiser quelques sommets. Nous pensons immédiatement aux héros de l'Aéropostale¹⁰, véritables explorateurs des Andes, les ouvriers de routes modernes. Les pissantes aiguilles au nord du Fitz-Roy sont dédiées au souvenir de **Mermoz** et de **Guillaumet**, la belle pointe au sud du pic Poincenot à celui de **Saint-Exupéry**" (AZÉMA, 1954).

Excepte els quatre patronímics citats, els noms amb que designen els altres cims corresponen a criteris descriptius; respecte a això i tornant al relat del doctor Azéma trobem el següent paràgraf: "...à un niveau inférieur, une seconde Aiguille curieusement constituée. Celle-ci affecte la forme d'un tronc de cône dont la base supérieure serait oblique, nous avions déjà remarqué une formation analogue au pied du Cerro Torre¹¹, et l'avions baptisée l'**Aiguille Sciée**¹², coneguda actualment com **Aguja Desmochada**. "Il apparaît de toute évidence que des fractures ont décapité ces Aiguilles. Des filons de quartz dessinent en effet autour d'elles des failles circulaires d'une netteté parfaite" (AZÉMA, 1954).

Altres noms de caràcter descriptiu, dels quals Lliboutry en dóna l'explicació són: "**Loma de las Pizarras**: por su naturaleza", cim que evidentment deu el seu nom a la seva formació geològica, ja que està format per esquists. "**Cerro Techado Negro** i **Cerro Mojon Rojo**: por su forma y color". "**Punta Velluda**: por estar totalmente cubierta de largos líquenes negros". El cim nord, dels tres que presenta el **Cerro Eléctrico**, va rebre el nom de **Château Noir** pel color de les roques que el conformen (LLIBOUTRY, 1952).

"**Aguja de La Silla**: "Por su ubicación (extremidad Oeste de la Silla del Fitz-Roy)"; encara que els francesos s'hi refereixen amb el nom de **Pointe du Cinéaste**, doncs intuïen que des del seu cim podrien filmar l'ascensió, opció finalment descartada pels problemes d'accés que presentava.

El **Cerro Madsen**, va ser batejat amb aquest nom "En honor a Andreas Madsen¹³, primer poblador de la zona, adorador y poeta del Fitz-Roy, primer blanco que llegó a la Laguna de los Tres".

¹⁰ Aéropostale: Línia francesa d'aviació postal, pionera en la travessia dels Andes. Per saber més sobre aquesta companyia és recomanable el llibre de Didier Daurat "Dans le vent des hélices". Daurat va ser cap d'Aéropostale i més tard director de l'aeroport d'Orly, a París.

¹¹ Es refereix al cim cònic situat als peus del Cerro Torre, conegut com El Mocho.

¹² La traducció literal en castellà seria Aguja Aserrada, però sens dubte és molt més encertat el topònim amb que es coneix actualment de Aguja Desmochada.

¹³ Andreas Madsen, danès d'origen, va visitar la zona del Fitz Roy per primera vegada l'any 1901, per tornar-hi els dos següents, sempre acompanyant als perits argentins de la Comisión de Límites; finalment l'any 1906 va fundar la "estancia Cerro Fitz Roy", establint-s'hi amb la seva família. Va escriure un interessant llibre titulat "La Patagonia vieja".

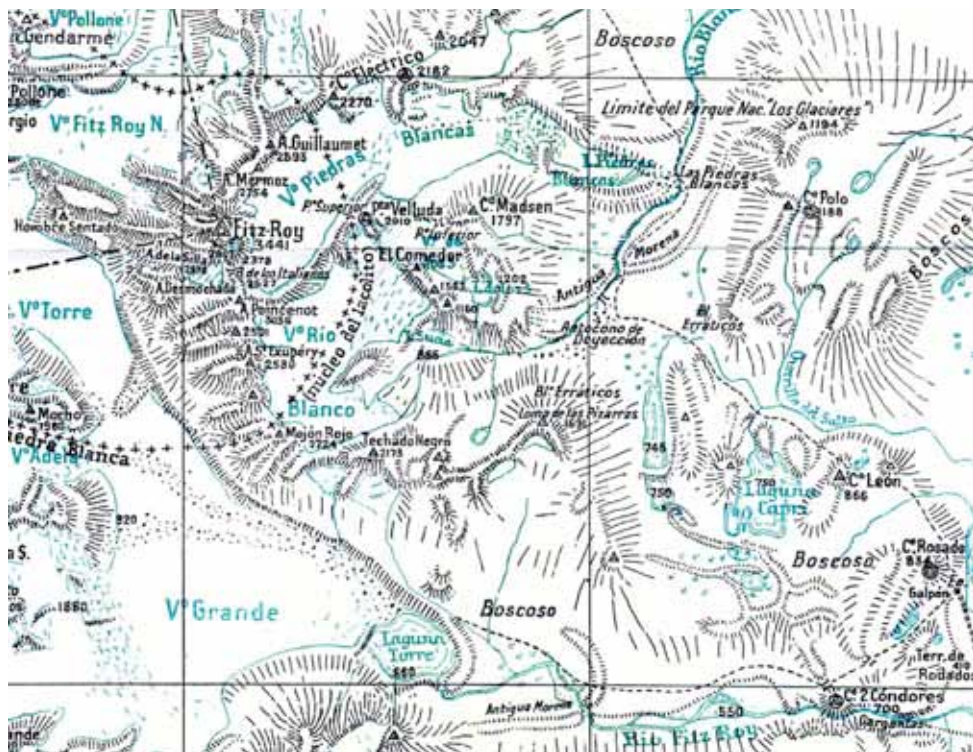
La família Madsen, al menjador de la seva "hacienda". D'esquerra a dreta: els fills: Pedro, Fitz Roy i Ricardo; la seva muller Fanny; la seva filla Anna, i Andreas Madsen.

L'activitat toponímica dels francesos de seguida va comptar amb importants aliats, com el Doctor Guth¹⁴, a l'hora d'oficialitzar els noms escollits; a aquest respecte Lliboutry, des de Santiago, va enviar una carta al doctor Azéma, que havia tornat uns dies abans, per explicar-li la tornada de l'expedició, al final de la qual li diu: *"Le docteur Guth est rentré à Buenos Aires avec nous. Fatigué, il avait dû abandonner son expédition. Il est d'accord pour donner aux divers sommets, lacs et glaciers, les noms dont nous avons discuté"* (AZÉMA, 1954).

Aquests són, doncs, els orígens dels noms que reben els principals cims patagònics que formen el massís del Fitz Roy, i que han passat a formar part del vocabulari alpinístic internacional, però en el cas del Fitz Roy, crec que no estaria de més avaluar la possibilitat de recuperar el nom indígena original de Chaltel.

Aquesta és una tasca que pertoca a les autoritats que tenen la competència toponímica del país, però la comunitat alpinística internacional pot fer passos dirigits en aquest sentit; encara que aquesta proposta pugui semblar un brindis al sol, tenim l'exemple de la recent disposició aprovada als Estats Units, que, per llei, ha recuperat el nom indígena original de Denali, per denominar oficialment el seu cim més alt, que fins ara tots coneixíem com a MacKinley.

¹⁴ El Doctor Bruno Guth organitzà, l'any 1952, la primera expedició argentina que va intentar la travessia del Hielo Patagónico Sur, al mateix temps que els francesos ascendien el Fitz Roy.

Detall del mapa "Fitz-Roy y valles anexas". De Luis Libboutry.

BIBLIOGRAFIA

AGOSTINI, ALBERTO MARIA DE: Andes Patagonicos. Viajes de exploración a la Cordillera Patagonica Austral.¹ Buenos Aires, 1941.

VIEDMA, ANTONIO DE: *Diario de un viaje a la costa de la Patagonia, para reconocer los puntos en donde establecer poblaciones con una descripción de la naturaleza de los terrenos, de sus producciones y habitantes; desde el puerto de Santa Elena hasta la boca del Estrecho de Magallanes.*²

AZÉMA, M[ARC] A[NTOLIN]: La conquête du Fitz-Roy. Flammarion. Paris, 1954.

BUSCAINI, GINO i METZELTIN, SILVIA : Patagonia. Terra magica per alpinisti e viaggiatori.³ Dall'Oglio. 1987.

¹ D'aquesta obra n'existeixen tres edicions antigues, dues en castellà (Buenos Aires, 1941 i 1945) i una en italià (Milano 1949); i també tres edicions modernes, una en italià (Torino, 1999) i dues en castellà (Punta Arenas i Santiago de Chile, 2010 ambdues).

² El diari de Viedma va ser publicat per Pedro de Angelis, dins la seva monumental obra titulada *Colección de Obras y Documentos relativos a la Historia Antigua y Moderna de las Provincias del Río de la Plata*. Buenos Aires, 1836-37.

³ Hem preferit referir-nos a l'obra original, si bé existeix una edició en castellà, publicada per Editorial Desnivel.

DARWIN, CHARLES: *Journal of researches into the natural history and geology of the countries visited during the voyage of H.M.S. Beagle round the world, under the Command of Capt. Fitz Roy, R.A.*⁴ John Murray. London, 1845.

DEPASSE, LOUIS: *Al asalto del Fitz Roy*. Peuser. Buenos Aires, 1953.

FITZ ROY, ROBERT: *The narrative of the surveying voyages of His Majesty's Ships Adventure and Beagle. Vol. II: Proceedings of the second expedition 1831-36.*⁵ Henry Colburn. London, 1839.

LLIBOUTRY, LUIS: *Estudio cartográfico, geológico y glaciológico de la zona del Fitz Roy*. Universidad de Buenos Aires, Facultad de Filosofía y Letras (Serie A, N° 17). Buenos Aires, 1952.

LISTA, RAMÓN: *Mis exploraciones y descubrimientos en la Patagonia 1877-1880.*⁶ Buenos Aires, 1880.

LLIBOUTRY, LOUIS: "*La région du Fitz Roy (Andes de Patagonie)*". En: *Revue de Géographie Alpine*, vol.41 núm.4, p. 667-693. Grenoble, 1953.

MOYANO, CARLOS M: *Viajes de exploración a la Patagonia (1877-1890).*⁷ Buenos Aires, 1931.

MORENO, FRANCISCO P[ASCASIO]: *Viaje a la Patagonia Austral 1876-1877.*⁸ Buenos Aires, 1879.

RISO PATRON, LUIS: *La Cordillera de los Andes entre las latitudes 46° i 50° S*. Oficina de Límites. Santiago de Chile, 1905.

⁴ L'obra de Darwin originàriament titulada *Journal and remarks 1832-1836* constituïa el volum III de l'obra *The narrative of the surveying voyages of His Majesty's Ships Adventure and Beagle*, que va ser publicada per Henry Colburn, en quatre volums, l'any 1839, on es recollien les experiències del viatge comandat pel Capità Phillip Parker King (1826-1830), amb el vaixell *Adventure*, i el de Fitz Roy, amb el *Beagle* (1831-1836).

La popularitat que va tenir l'aportació de Darwin va motivar al mateix editor a fer-ne una reimpressió aquell mateix, sense permís de l'autor, amb el títol *Journal of researches into the geology and natural history of the various countries visited by H.M.S. Beagle*. L'edició que ressenyem és la segona (1845), i és possiblement la més coneguda entre les nombroses reedicions que va tenir.

La primera edició espanyola d'aquesta obra és la catalana titulada *Viatge d'un naturalista al rededor del món fet a bordo del barco "Lo Llebrer" (the Beagle) desde 1831 á 1836*. Traduïda per L. Pons y Dalmau. Imp. Leopoldo Domenech. Barcelona, 1879. Aquesta obra també va ser publicada en fascicles incorporats al *Diari Català*, fundat per Valentí Almirall. La seva publicació s'inicià el 26 de maig de 1879, però restà inacabada al suspendre la publicació del diari, a finals de juny de 1881.

⁵ L'obra completa, titulada *The narrative of the surveying voyages of His Majesty's Ships Adventure and Beagle*, publicada per Henry Colburn, l'any 1839, constava de quatre volums.

- Volum I: *Proceedings of the first expedition 1826-30*, autor: Capità Phillip Parker King.

- Volum II: *Proceedings of the second expedition 1831-36*, autor: Capità Robert Fitz Roy.

- Apèndix del volum II: *Appendix*, autor: Capità Robert Fitz Roy.

- Volum III: *Journal and remarks 1832-1836*, autor: Charles Darwin.

⁶ L'any 1975 l'editorial Marymar, de Buenos Aires, va publicar una nova edició d'aquesta obra, amb un interessant pròleg signat per Néstor T. Auza que ens situa en el context de l'obra de Ramón Lista.

⁷ Aquest llibre és en realitat una recopilació dels diferents treballs publicats per Carlos M. Moyano i publicats, amb aquest títol, per la seva filla María Clarisa Moyano l'any 1931, tal com ella mateixa deixa constància en la dedicatoria: "*En memoria de mi padre el marino Carlos M. Moyano, he recopilado los informes de sus expediciones científicas a través del Sur Argentino. Confiando en un mismo sentimiento el deber patriótico y el amor filial*".

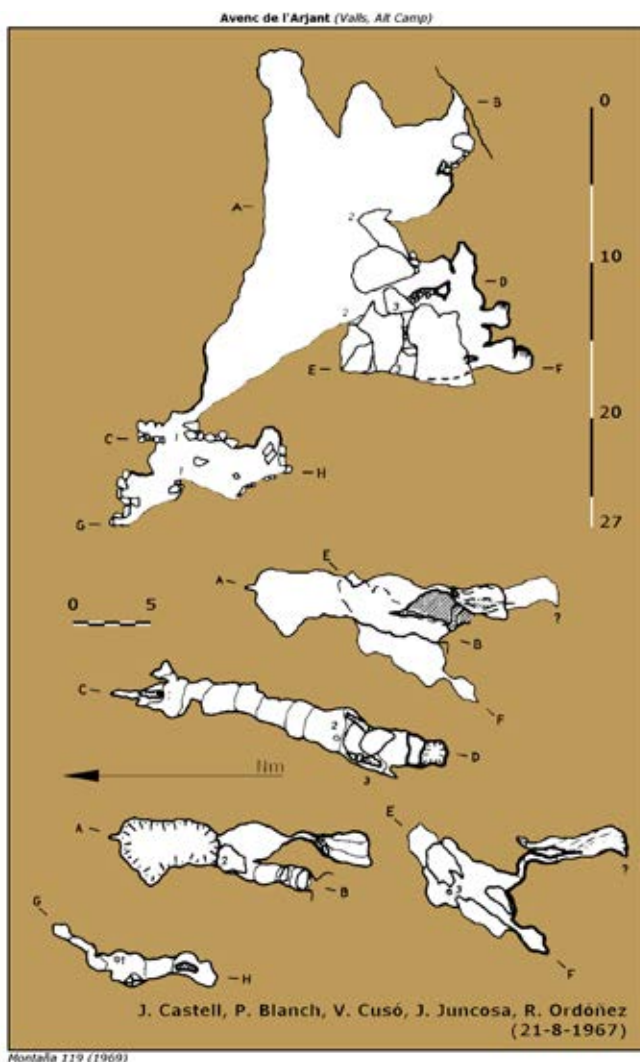
⁸ L'edició d'aquesta obra feta per Ediciones Solar (Buenos Aires, 1969), inclou un interessant "Estudio preliminar", signat per Raúl Rey Balmaceda, que ens situa en el context de l'obra de Moreno.

CRÒNICA D'UNA ABSÈNCIA: L'AVENC DE L'ARJANT (PICAMOIXONS-VALLS)

Per Joan Pallisé i Clofent

RESUM

L'avenc de l'Arjant fou un petit avenc que temps ençà havia existit a les rodalies de Picamoixons (Valls-Alt Camp) abans que una de les prolífiques pedreres que campen pel país el fes desaparèixer. La crònica que us oferim recull tota la documentació històrica que hem localitzat, on hi apareixen diversos personatges de l'espeleologia a Catalunya, alhora que també s'hi exposen un seguit de vivències de l'autor.

INTRODUCCIÓ

Qualsevol cavitat natural que s'endinsa dins l'escorça terrestre constitueix un fenomen de gran singularitat. Efectivament, les coves i els avencs no es troben a qualsevol indret ni en tot tipus de materials i, fins i tot dins els espais privilegiats que són els massissos calcaris, no podem dir que siguin massa abundants. Si algú ho dubte, només cal que s'imagini el desenvolupament i volum de les serralades calcàries a casa nostra: Pirineus, Montsec, Sant Llorenç del Munt, Montserrat, Garraf, el Bloc del Gaià, el Montsant, les Muntanyes de Prades, les serres de Llaberia i Tivissa, arribant fins els Ports, que en conjunt formen alguns dels relleus més importants del país, els quals contrasten amb el reduït nombre de fenòmens càrstics i el seu modest desenvolupament, tot això a despit de l'entusiasme que hi posen els espeleòlegs quan s'esmercen per catalogar i documentar aquests espais. Així, com a primera constatació tenim que qualsevol cavitat constitueix un espai singular.

Tenir a les rodalies del terme municipal una cavitat coneguda, dona personalitat a aquell espai, configurant-lo ràpidament amb un topònim particular i generant al seu entorn tot un seguit de mites, històries i llegendes amb bruixes, lladres, bandolers, ossos, calaveres, dracs, tresors, etc.

D'existir avui l'avenc de l'Arjant de ben segur en seria un cas paradigmàtic, doncs no cal ser un lletraferit per saber que al voltant d'aquella cavitat s'hi ha desenvolupat un gran nombre d'històries personals des dels inicis de la població. La visita a una modesta cavitat per un grup de joves des de sempre ha estat una activitat amb capacitat de generar un grapat de records individuals, que amb la seva transmissió al llarg de generacions acaben configurant un imaginari col·lectiu que cap societat culta hauria de deixar perdre, malgrat el "capitalisme canalla"¹ que ens ha envaït.

Per la seva banda, i malgrat la nostra visió antropocèntrica, no és de rebut ignorar que qualsevol cavitat també gaudeix d'una pròpia història ben particular. L'avenc de l'Arjant, abans de la seva descoberta per un hominoide, ja gaudia d'una particular història geològica i biològica.

APUNTS PER A LA SEVA HISTÒRIA

L'esmentada cavitat s'obria al capdamunt d'un turonet a una modesta cinglera situada al NE del poble de Picamoixons. Les seves coordenades aproximades serien si fa no fa, X 350173, Y 4574854, Z 415 msnm tot i que ara la seva cota es troba seixanta metres més avall. La cavitat era a prop de la muntanya de la Vila, que pel seu nom fa pensar en terrenys comunals (?) i si mireu el plànol topogràfic de l'**Institut Cartogràfic de Catalunya**, encara hi trobareu vigent el topònim de la cova de l'Arjant, situat una mica a l'esquerra d'on era. És ben curiosa la pervivència dels topònims, a banda de la informació que sempre ens reserven, fins i tot persisteixen més enllà de la seva realitat física.

L'avenc era conegut d'antic pels habitants de les rodalies i a banda de l'interès del nom Arjant², que nosaltres identificàvem que venia de plata, diners,... ja havia generat una de les llegendes més reiteratives dins el món dels exploradors de forats, com la dels nombrosos "gats espeleòlegs", que com exploradors forçats eren llençats dins els avencs i que, com no podia ser d'altra manera, al cap d'uns dies apareixien baix el riu, el Francolí en el nostre cas. Degué existir un moment històric en que la vida dels gats que tenien a prop una cavitat devia ser molt dura, però com hem dit abans les coves i avencs són molt rars i segurament per aquest motiu els humans encara no els hem exterminat.

¹ El llibre d'assaig *"El Capitalismo Canalla. Una historia personal del capitalismo a través de la literatura"* de César Rendueles, ed. Seix Barral 2015, explica de forma molt clara el que ens volem referir.

² Efectuant una recerca bibliogràfica em va aparèixer una referència del llibre *"Aproximació a la història i a la toponímia de Picamoixons"*. Localitzat l'autor Jordi Rius i Jové per Internet, tingué la deferència d'enviar-me la citació de manera immediata. Ell, a banda d'algunes dades extretes del Catàleg Espeleològic de Catalunya de la zona, a nivell etimològic considera que el nom podria provenir de Argant/Argany. Arrel de la deu, o sigui origen de les aigües d'un rec, alhora també esmenta Argany com possible antropònim.

Que la cavitat era coneguda ens ho mostra que ja és recollida a les primeres publicacions espeleològiques, esmentant-la els pioners d'aquesta disciplina al nostre país, doncs al Recull Espeleològic de Catalunya, de l'any 1907 de Mn. **M. Faura**, a un extracte de Sota Terra del Club Montanyenc, registra la cavitat a Valls amb el número 360, dins el recull de comarques meridionals, si bé no dóna més dades.

Força més interessant és el que diu el reusenc **J. Ferraté**, en el seu remarcable llibre de l'Espeleologia a les Comarques Tarragonines, publicat l'any 1918, que si bé li atribueix una fondària incorrecta, comenta una troballa interessant de l'entomòleg **R. Zariquiey** el qual hi recollí "abundants coleòpters cavernícoles".

Encara que els anys passessin, la cavitat romaní al seu lloc. A inicis dels anys vint un jove estudiant de batxillerat de Valls, **F. Español** descobreix un insecte a la cova del Traça propera a Fontscaldetes i comença a interessar-se per la fauna cavernícola, segons esmentà anys després (1954) a la revista Ibérica a l'article "Treinta años de exploraciones subterráneas", la segona cavitat que explorà fou "l'avenc de l'Argent" a les rodalies de Picamoixons. Aquell jove estudiant, anys després es convertiria en el Director del Museu de Zoologia de Barcelona i degà de la biospeleologia al nostre país.

A l'any 1969 l'espeleòleg **M. Gasca** publicà a la revista Montaña del CEC, un article dedicat a l'avenc de l'Arjant, on a més de la seva descripció, inclou una bona topografia de **J. Castell** et. alt., incloent-hi unes dades climàtiques del 21/05/1967 on s'informa d'una temperatura al fons de la cavitat de 19°C, xifra que ens sembla una mica elevada per comparació amb les dades de que disposem, si bé ja mai més podrem contrastar-ho.

Al volum 2 del Catàleg Espeleològic de Catalunya de l'any 1978 editat pels companys **J. Borràs, J. M. Miñarro i F. Talavera**, en el registre 62, ofereixen una descripció de la cavitat adjuntant-hi l'esmentada topografia.

El nostre grup de Montblanc, el GIEM, ens assabentarem de l'existència d'aquesta cavitat durant el període d'estudis a l'Escola del Treball de Valls, si bé sense obtenir gaire informació de l'indret. Fos per la proesa del gat "espeleòleg", fos pel nom tant atractiu, o simplement perquè ens posàvem a tots els forats, un diumenge d'hivern cap a finals dels anys seixanta, conjuntament amb el company **J.J. Sabidó** agafàrem el tren cap a Picamoixons i un cop allí ens dirigírem primer cap a un turonet calcari que hi ha sobre la vila on hi destaca una petita cinglera visible des de la carretera. Assolit el lloc, buscàrem a tort i dret sense resultats, fins que cansats anàrem a preguntar a un pagès el qual ràpidament ens indicà la ubicació exacta a un altre turó més allunyat al seu darrera. Sembla prou bé que aquells anys quasi bé tothom del poble sabia on era la cavitat i era normal que la mainada s'hi arribessin tot i el perill que representaven els seus pous verticals. Resultaria interessant fer un exercici sociològic per esbrinar quantes persones encara tenen alguna experiència i records sobre l'avenc.

La petita boca de la cavitat era ben bé al capdamunt de la cinglera i si bé podies entrar posant els peus a terra sobre un bloc, formava un pou d'entrada que s'anava ampliant, però que podia davallar-se desgrimpant entre ressaltos fins a la cota -8 m on hi havia una saleta arrodonida amb uns blocs grans al final, que eren l'inici d'un segon pou més aeri de set o vuit metres. Em disploau recordar com vam trobar a la mateixa boca una gruixuda corda d'esparg que s'endinsava cap a l'avenc i malgrat saber que dins el món subterrani no eren mai de fiar les cordes deixades, ja que el nostre únic material era una corda de plàstic verd de 20 m d'aquelles que començaven a fer servir els pagesos, decidírem agafar-nos d'aquella tan gruixuda. El segon pou era més aeri i vam convenir que el meu company baixaria primer fent servir la vella corda, mentre jo l'asseguraria pel

Dibuix: Anna Clariana.

primitiu mètode de lligar-lo directament per la cintura amb la corda de plàstic.

Un cop penjat al buit i desaparegut el seu cap, amb una sonoritat dolenta anava baixant dos, tres metres,... fins que em semblà que ja podia ser a baix, moment que vaig deixar la corda d'assegurança per anar a treure el cap al pou. Ell, en realitat havia quedat deturat sobre un humitejat bloc de pedra, amb la mala fortuna que llisca provocant una forta sotragada a la gruixuda corda, la qual es trencà i caigué volant uns tres metres fins topar de cul a terra amb un gran terrabastall. Per sort el sòl era fangós, sense blocs, però de resultes de l'impacta comença a cridar i gemegar, mentre jo era a dalt amb un gran esglai sense saber que li havia passat, però amb un sentiment de culpabilitat i d'acolloniment, tant perquè podia haver-se ferit, com per la dificultat que tindria ara per remuntar aquell pou tan aeri.

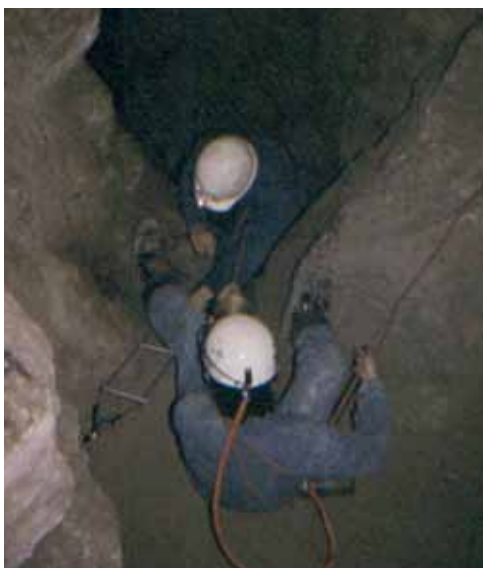
Va passar una bona estona fins que els gemecs es van esmorteir, moment en que ell intentava convèncem perquè baixés, ja que l'avenc continuava per una forta rampa, si bé jo em negava perquè no veia gens clar que poguéssim pujar després. Finalment, fos per no deixar-lo sòl a baix, o perquè la continuació de l'avenc m'estirava, sense estar-ne massa segur, vaig lligar la corda de plàstic a un petit pont de roca i mig rapelant, mig agafant-me com podia, ens trobàrem a baix. Després d'un intercanvi d'opinions davallàrem la rampa fins assolir el tercer pou si bé aquest cop ja en tinguérem prou, acordant que allí acabàvem l'exploració, abans no ens compliquéssim més del compte.

Remuntar el pou amb una sola corda de plàstic i sense estris resultà un xic difícil i vam haver de posar un tros de baga en forma d'un parell de graons per passar el tram més complicat, però finalment ens en sortírem i tot quedà amb un bon ensurt.

Posteriorment hi tornàrem diverses vegades visitant-lo les següents generacions d'espeleòlegs montblanquins que vingueren darrera, mentre milloràvem els mitjans d'exploració amb cordes i escales metàl·liques lleugeres anomenades elektrons.

La boca de l'avenc de l'Arjant amb un elektron.

A punt de baixar el segon pou del que podia haver estat un "desastre".

Baixant el primer pou amb "ramonage".

DESCRIPCIÓ ESPELEOLÒGICA

La seva descripció espeleològica actual ens la podem imaginar com, un cop passada la reduïda boca d'entrada hi trobem un pou que després d'uns metres en pendent entre blocs ens situa a una primera sala. Des d'allí s'ha de davallar un segon pou d'uns 7 m assolint la part principal de l'avenc amb una considerable alçada, presentant una morfologia que segons la descripció d'aquells anys anomenaríem cavitat inversa amb dos fusos, en el dir dels geòlegs més reputats de llavors (**F. Maucci, J. Montoriol,...**).

A la base del segon pou i per darrera els blocs, la cavitat feia un sinuós recorregut amb formació que nosaltres mai vam descobrir, mentre que per l'altra vessant en direcció NNE baixava amb una rampa de més de 30° que incidia per la part inferior en una saleta allargada i molt irregular amb un nou pou en forma de diàclasi de -4,5 m essent el fons màxim de l'avenc. Just abans de baixar el pou, a la nostra darrera exploració descobrírem una diàclasi penjada de mig metre d'amplada que s'endinsava cap a l'interior i que la seguirem alguns metres sense que acabéssim d'explorar-la. Mai més sabrem d'ella i per tant ens hem de quedar en els 27/32 m de fondària i els 81 m de recorregut que li assignaren els topògrafs.

En un quadern de camp d'aquells anys he localitzat una de les darreres exploracions amb data 30/07/72, que conjuntament amb els companys **A. Testón i R. Sendra** ha quedat documentada on informem de la troballa d'un tricòpter i diversos araneïds, restant també algunes diapositives, que potser són de les úniques que queden.

UNES CONSIDERACIONS A MODE DE CLOENDA

Quan anys després, ja entrat el nou mil·lenni, amb motiu de la preparació d'un llibre que preparem, vam intentar localitzar-la per preparar la fixa, ens adonàrem de la seva total desaparició, fet que ja intuïem quan passàvem per la carretera. A causa de l'explotació de la pedrera "Teresa", dalt d'un turó disminuït, només hi quedaven uns quans blocs calcaris esparsos.

Saber què va passar amb aquells coleòpters que esmentà en **J. Ferraté** potser restarà sempre com un misteri, ja que hem intentat que un amic entomòleg els cerqués a la seva col·lecció en dipòsit al Museu de Zoologia de Barcelona, sense resultats. A quina espècie correspondrien? Qui sap si al *Troglocharinus pallisei* recentment descrita de la propera cova de la Riba? O potser es tractaria d'una nova espècie? Actualment l'aflorament calcari de la zona és ja tan reduït i la destrucció avança amb tanta rapidesa que caldrà que els biòlegs es donin molta feina per cercar-los dins el MSI (Medi Subterrani Intersticial) si queden ganes de conèixer-los.

Quan hi vam tornar per segon cop per verificar la destrucció de la cavitat, vam preguntar a algunes de les persones que trobarem a les rodalies, per esbrinar si la coneixien i què havia passat. Tots ells en tenien notícia i fins alguns de joves hi havien baixat. Un d'ells, més aviat grassonet, a mode de regal ens oferí una explicació un xic esbiaixada sobre el que havia passat. Ell, de petit havia baixat fins els fons, però amb el pas dels anys, just abans que se la mengés la pedrera, resulta que la cavitat s'havia anat tancant-se i estrenyent-se. El nostre informant no podia imaginar-se que el fenomen dimensional havia anat exactament al revés i que mentre la cavitat augmentava lentament a escala geològica, amb els transcurso dels anys el seu perímetre augmentava a escala generacional i efectivament alguna cosa no lligava perquè ja no passava per la petita boca entrada. No hi ha dubte que els humans som uns cracs alhora d'inventar-nos facècies.

Anem als fets. Cap a les dècades finals del segle passat, ja en democràcia, es va autoritzar i permetre l'explotació d'una de tantes pedreres com les que campaven al llarg i ample del país i malgrat l'existència de normatives ambientals per una correcta explotació i restauració. Pensem que hagués estat fàcil la seva preservació, però sembla que mai ningú va interessar-se el més mínim per la cavitat, així ni l'ajuntament, que n'era el primer afectat, ni les respectives autoritats que donaren permís, ni l'explotador, ningú, tingué una mínima consideració envers aquell espai simbòlic que un dia existí a les rodalies de Picamoixons.

No hem esbrinat si l'afer es produí per una palesa incompetència, per desídia, manca de

sensibilitat, ignorància, o tot plegat. La mateixa pedrera després de menjar-se tot l'entorn ha provocat un gran clot i malgrat les suposades normatives, els estudis d'impactes ambientals i bla,bla, bla,... segueix sense cap indici de restauració, ben igual que la resta de pedreres que hi ha disperses pel país, però especialment a les malmeses comarques tarragonines, on tot el tema relatiu a la concessió i explotació de pedreres de fa anys fa un tuf insuportable i que a excepció d'alguns grups ecologistes, tothom ha fet el dissimulat, per més que actualment hom s'empleni la boca sobre la protecció del medi ambient.

De l'avenc d'ara endavant sols quedaria un record de la gent de Picamoixons, aquells qui de petits tingueren la fortuna d'anar-hi, potser la llegenda del gat i la quimera dels tresors, que coexistirà amb la memòria dels pocs espeleòlegs que tinguérem l'ocasió d'explorar-lo, restant potser unes poques diapositives desenfocades com úniques imatges, les quals talment com la memòria es perdran en el temps i amb sort, de la seva existència només quedarà el recull de publicacions i les dades registrades per certificar que en aquell lloc existí una bonica cavitat càrstica, a un indret d'un poble, d'una comarca i d'una regió on els fenòmens càrstics són veritablement escadussers.

Com a descàrrec cap els malfactors, tan sols puc afegir que durant el breu període de temps que el tripartit va assumir les responsabilitats ambientals del país, no tan sols no va fer res per capgirar la situació sobre aquest tipus d'activitats tan agressives, sinó que alguns dels seus responsables els facilitaren el camí tant com pogueren. Lamentablement, jo també era allí enmig com un alt càrrec i a fi de no crear-me més conflictes interns, tampoc vaig fer-hi res.

Nota de la redacció:

Lamentablement, el cas de la desafortunada desaparició de l'avenc de l'Arjant que ens explica en Joan Pallisé no és un cas únic i n'hi ha hagut d'altres. Inclús darrerament ha estat a punt de passar el mateix a la zona de l'Ordal on l'històric avenc d'en Roca (municipi de Cervelló) anava a desaparèixer per culpa de l'ampliació d'una pedrera, causant a la cavitat i a la seva rodalia un mal irreparable. Sortosament, gràcies a la pressió popular i a la Federació Catalana d'Espeleologia, el projecte està aturat. Un cas semblant també està passant darrerament a la cova de la Mosquera (Beuda, la Garrotxa), on igualment desitgem que la intervenció federativa i popular puguin aturar la destrucció de la cavitat i el seu entorn.

BIBLIOGRAFIA

- FAURA, M. (1909): "Recull espeleològic de Catalunya" Sota Terra pp. 1-26.
- FERRATÉ, J. (1918): *Espeleologia de les comarques tarragonines*, pp. 1-133.
- ESPAÑOL, F. (1954): "Treinta años de exploraciones subterráneas". *Ibérica* (283): 466-470.
- GAYA, G. (1968): "Reus i l'espeleologia". *Espeleòleg* (7): 242-243.
- GASCA, M. (1969): "Avenc de l'Arjant". *Montaña* (119): 283-285 (Topografia).
- MIÑARRO, J. M.; ROVIRA, J.; VICTORIA, J. M. (1976): "Índice de topografías catalanas publicadas, como contribución al inventario espeleológico de Catalunya". *EspeleoSie* (19): 5-52.
- BORRÀS, J.; MIÑARRO, J. M.; TALAVERA, F. (1978): *Catàleg Espeleològic de Catalunya*. Vol. 2 (Nº 62. Topografia).
- BORRÀS, J.; LLOSSAS, N.; CASTARLENAS, G. (1985): "Resum històric de l'espeleologia catalana 2ª part 1907-1948 (del Club Muntanyenc al G.E.S.)" Sota Terra (6) (Pàg. 4 i 7).
- MIRET, F. (1997): "Toponímia espeleològica. Recull de noms genèrics de cavitats a Catalunya". *Cavernes* (24): 95-112.
- RIUS, J. (1997): "Aproximació a la història i a la toponímia de Picamoixons". Ed. Cossetània, col. Rocabruna Valls.

Dibuix del pitanet (*Carrichtera annua*), fet per Pere Viver com a il·lustració de la *Flora de Catalunya*.

JOAN CADEVALL, SOCI D'HONOR DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Per Àngel M. Hernández Cardona

LA PERSONA

Joan Cadevall i Diars va néixer el 23 de juny de 1846 a Castellgalí (Bages), concretament al raval de les Boades, situat a la banda esquerra del Llobregat, a tocar del terme municipal de Sant Vicenç de Castellet.

El seu pare, Josep Cadevall i Vall, era un pagès que posseïa algunes peces de terra a les Boades i a Vallhonesta. La seva mare es deia Rosa Diars Claveria. Ell era el més petit de set germans: Josep, Maria, Àngela, Antònia, Joaquima, Antoni i, naturalment, Joan. Per haver nascut la vetlla de Sant Joan, li van posar aquest nom patronímic.

Primerament es va casar, el mes de juliol de 1875, amb la terrassenca Teresa Juncosa Gilabertó, però morta aquesta l'1 de juliol de 1904, es va casar en segones noces, el 2 de maig de 1906, amb Josepa Comajuncosa Massana, natural de Gelida. En cap dels dos matrimonis va tenir fills.

El gener de 1914 va sofrir un atac de feridura i a partir de llavors va anar perdent la salut, fins que va morir a Terrassa el 19 de novembre de 1921. Les seves restes es troben, dins d'una capella sepulcral, en el cementiri de Sant Vicenç de Castellet. En la seva sepultura es llegeix: *"Aquí esperan resurrecció gloriosa les mortals despulles del doctor Joan Cadevall Diars. A.C.S. 1846-1921."*

Joan Cadevall i Diars. Foto: Antoni Fernández, per l'altre nom "Napoleón".

L'ESTUDIANT

Per anar a l'escola de Castellgalí havia de fer un camí llarg i difícil, i malgrat això no faltava mai a classe i mostrava un gran aprofitament escolar, de tal manera que el seu mestre, Valentí Llenas, va recomanar al seu pare que continués els estudis. Ingressat al Col·legi de Sant Ignasi, de Manresa, va demostrar de seguida un gran aprofitament durant els tres cursos que s'estigué, des del 1861 al 1864. Tan gran fou la seva aptitud per a l'estudi que mossèn Anselm Cabanes, professor seu, quan va ser nomenat director del Col·legi Terrassenc se'l va endur a Terrassa. Allí va continuar els estudis secundaris, durant tres cursos, del 1864 al 1866. Els exercicis de grau del batxillerat en arts els va fer, satisfactòriament, els dies 26 i 27 de juny a l'Institut de Barcelona. Simultàniament ja impartia algunes classes al Col·legi Terrassenc, tasca docent que va continuar durant els seus estudis universitaris.

Entre el 1866 i el 1868 va cursar set assignatures a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona, obtenint notes excel·lents, i el 10 de juny de 1868 va superar l'examen per al grau de batxillerat en ciències. Durant el curs de 1868 a 1869, després d'aprovar quatre assignatures de matemàtiques, es va presentar, el 21 de setembre de 1869, a l'examen per a optar al títol de llicenciat en ciències, secció d'exactes. Va desenvolupar a la perfecció el

tema “Hallar los momentos de inercia de un rectángulo con respecto á los ejes principales”. Durant el curs de 1869 a 1870 va aprovar, igualment a la Facultat de Ciències, diverses assignatures de botànica, zoologia i geologia. Presentat, els dies 17 i 18 de febrer de 1871, als exercicis per a obtenir el títol de llicenciat en ciències, secció de naturals, els va aprovar. En l'examen pràctic li van posar exemplars de *Veronica salvifolia*, *Charadrius pluvialis* i feldspat ortosa. El 21 de juny de 1873 realitzà satisfactòriament a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona l'exercici per a optar al grau de doctor en ciències, secció de naturals, consistent a desenvolupar el tema “*Descripción de terreno carbonífero, fenómenos que le dieron origen y estado de la Tierra en la época en que se formó*”.

EL PROFESSOR

Durant més de cinquanta anys, Cadevall va ser professor a Terrassa: del Reial Col·legi Terrassenc, de l'Escola Municipal d'Arts i Oficis i de l'Escola Industrial.

L'any 1864 es va constituir la societat Vinyals, Rovira, Ullés i companyia, amb la finalitat de fundar una escola d'ensenyament primari i secundari, que pretenia ser modèlica. A tal fi s'encomanà la direcció al Rvd. Anselm Ignasi Cabanes, llavors professor del Real Colegio del Escorial i poc abans del Col·legi de Sant Ignasi, de Manresa. L'edifici es va construir sota la direcció de l'arquitecte Daniel Molina i es va inaugurar l'1 de setembre de 1865. De seguida aquest establiment escolar va agafar una gran fama, de tal manera que el rei Amadeu I, el 1871, durant la seva visita a Terrassa, va exclamar: “*Ni en Italia ni en España hay otro igual*”.

El 14 d'agost de 1873 va morir a Sòller el director Anselm Cabanes i, vacant la plaça, el professor i tot just doctorat Joan Cadevall va ser designat nou director. El Col·legi Terrassenc continuà amb la seva ben merescuda fama, aconseguida pel bon quefer de Cadevall i del selecte planter de professors. Aquesta excel·lència docent va ser reconeguda per la reina regent Maria Cristina, la qual per reial ordre de 31 de juliol de 1889 va conferir al col·legi el títol de reial.

Però a poc a poc el Reial Col·legi Terrassenc declinà en aparèixer molts i bons centres educatius regits per ordes religiosos a la part alta de Barcelona. Finalment, el 30 d'agost de

1901 el Reial Col·legi Terrassenc fou comprat per la Província Escolàpia de Catalunya per la quantitat de 195.485 pessetes, per tal d'instal·lar-hi l'Escola Pia de Terrassa, institució docent que encara continua ben present en l'entramat social i cultural de la ciutat.

Tanmateix Cadevall no abandonà la tasca docent, ja que des del 1886 era director i professor de l'Escola Municipal d'Arts i Oficis, la qual, l'any 1901, per iniciativa de Cadevall i aprovació del consistori, es transformà en Escola Elemental d'Indústries, a més d'Arts i Oficis. El 3 de febrer de 1902 va ser inaugurada l'Escola Superior d'Indústries. Dos anys després, per reial ordre de 8 de maig de 1904, s'unifiquen les dues escoles, la Superior i l'Elemental. En la junta extraordinària conjunta del

Joan Cadevall enmig dels seus alumnes del Reial Col·legi Terrassenc.

Foto: Arxiu Històric Municipal d'Olesa de Montserrat.

Vista posterior de l'edifici de l'antic Reial Col·legi Terrassenc.
Foto: Àngel M. Hernández.

dia 13 de maig, presidida pel comissari regi Alfons Sala, es comunica que ha de cessar Cadevall com a director de l'Escola Elemental. S'ha dit, suposadament, que aquesta unificació va ser una maniobra del poderós polític Alfons Sala per tal d'afavorir el seu cunyat Bartomeu Amat, el qual esdevenia així director de les dues escoles. Aquest cessament va ser un cop molt dur per a Cadevall que irònicament, en la indicada sessió, *"felicitza a Dn Alfonso Sala por el éxito de sus gestiones y le da las gracias por haberle dado medio de quitarse de encima una carga muy pesada"*.

"felicitza a Dn Alfonso Sala por el éxito de sus gestiones y le da las gracias por haberle dado medio de quitarse de encima una carga muy pesada".

Durant molts anys el Dr. Cadevall va ser professor de l'Escola Industrial unificada. L'any 1918, minvades les seves facultats per l'edat i per la malaltia apoplèctica, demana ser jubilat. Així queda recollit en l'acta del claustre del 21 de març de 1918: *"El Dr. Cadevall indica la necesidad de que sea sustituido, pues el número de años pesa ya mucho"*. En la sessió del 20 de setembre de 1918, el director *"da cuenta de la jubilacion del Dr. Cadevall, según las disposiciones vigentes"* i dirigeix *"elogios al Dr. Cadevall por su labor científica desarrollada en la Escuela"*.

Com a professor que fou de diverses matèries científiques

L'Escola Industrial de Terrassa. Foto: Àngel M. Hernández.

va confeir molts programes i llibres de text, com ara *Apuntes de botánica* (1890), *Apuntes de mecánica general e industrial* (1903 i 1907), *Elementos de termotecnia* (1912), *Apuntes de física* (1915) i *Apuntes de técnica industrial* (1916). Altres treballs seus són de caire pedagògic, entre els quals destaquen *Los colegios ante la higiene* (1878), *Misión de la familia y del colegio en la educación de la infancia* (1880), *Importancia de los estudios histórico-naturales* (1884), *El trabajo intelectual de los educandos* (1895) i *Un problema de instrucción pública* (1899).

EL CIENTÍFIC

Cadevall destacà com a botànic, tot i que s'ocupà de tots els aspectes de les ciències naturals i també, des del punt de vista didàctic, de les matemàtiques, la física i la tècnica industrial.

En la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, institució sàvia fundada el 1764, el Dr. Cadevall fou un membre molt actiu. L'any 1877 ingressà com a acadèmic corresponent i el 1899 passà a numerari, ostentant la medalla número 13. A més d'ocupar-se de la secció de botànica, hi presentà moltes memòries.

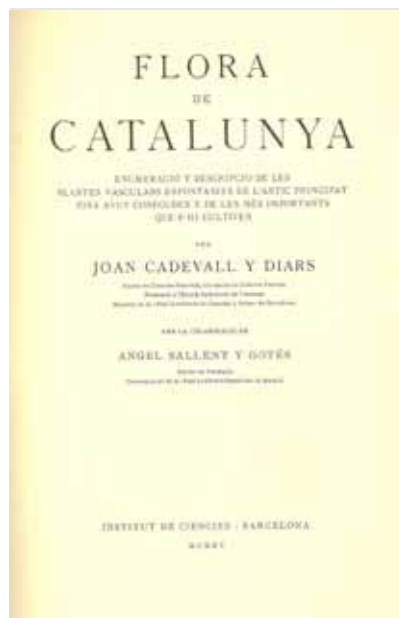
De la Institució Catalana d'Història Natural, constituïda l'any 1899 a Barcelona, fou soci protector i honorari. A part d'haver contribuït a la seva creació, hi col·laborà amb la publicació en el seu butlletí de moltes notes de botànica.

Fou membre de la Junta de Ciències Naturals de Barcelona, institució científica creada el 1906 per l'Ajuntament de Barcelona, on promogué moltes iniciatives com la retolació de les plantes del parc de la Ciutadella i la creació d'un herbari, germen de l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona, actualment un dels més importants d'Europa. En reconeixement dels serveis prestats a la Junta i a la donació que féu del seu herbari particular, fou nomenat, el 27 de juny de 1919, vocal honorari.

També va ser soci de la Real Sociedad Española de Historia Natural, president de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales, soci fundador de la Sociedad Ibérica de Ciencias Naturales i vocal tècnic de la Comissió Especial de Foment dels Interessos Agrícoles de la Província, promoguda per la Diputació de Barcelona.

Pel que fa a les seves publicacions de botànica, a més de la *Flora de Catalunya*, destaquen les següents: *Flora del Vallès* (1897), *Inflorescencias* (1900), *Plantas notables dels voltants de Terrassa* (1902), *Colores y aromas florales* (1902), *Plantas citadas de Montserrat de existencia dudosa* (1904), *Excursionisme botànic* (1906), *Notas fitogeográficas críticas. I-VII* (1905-1911), *Notas para la flora catalana* (1907), *Elementos de botànica popular* (1907), *Caricología catalana o descripción de las cárices conocidas hasta hoy en Cataluña* (1911) i *Monografía de las criptógamas vasculares catalanas* (1919). Juntament amb Joan Barata, emeté un *Dictamen relativo a la conservación y repoblación de los bosques* (1908), modificat i publicat més tard en català amb el títol de *Mitjans més pràctics d'aconseguir la repoblació forestal de les muntanyes de Catalunya* (1919).

Molt important fou també la seva monografia comarcal del Vallès titulada *Nociones de geografía física descriptiva e histórica del Vallés*, premiada en un certamen del Casino de Granollers l'any 1886, i publicada el 1897 com a introducció a la seva *Flora del Vallés*. És aquest estudi geogràfic la primera monografia comarcal feta a Catalunya, com molt bé subratllaven Enric

Portada del volum primer de la *Flora de Catalunya*.

Lluch i Jordi Baulies. A més, Joan Cadevall va col·laborar en la *Geografia general de Catalunya* dirigida per Francesc Carreras Candi, escrivint la part botànica i fent el capítol de mamífers de la part zoològica.

Finalment cal assenyalar que Cadevall s'encarregà de l'estació meteorològica local, recollint dades que serien incorporades a diversos estudis climatològics, com ara l'*Atlas pluviomètric de Catalunya* (1930).

LA FLORA DE CATALUNYA I L'HERBARI CADEVALL

La *Flora de Catalunya* va ser l'obra magna de Cadevall. Però la seva edició va ser llarga i complicada. Més d'un quart de segle transcorregué des que, el 15 de maig de 1911, l'Institut d'Estudis Catalans decidí publicar-la fins que quedà conclosa, el 7 d'agost de 1937. La desafortunada impressió per fascicles, la malaltia de Cadevall, la primera guerra mundial, la manca de diners, la burocratització de l'Institut i entrebancs diversos van allargar el procés de publicació. Cal fer esment que, amb un gest de magnanimitat, la Sra. Josepa Comajuncosa, viuda de Joan Cadevall, el 10 d'abril de 1922, renuncià des d'aquell moment als drets d'autor que li corresponien com a hereva del botànic.

L'obra consta de sis volums, els tres primers fets amb la col·laboració d'Àngel Sallent i els tres últims publicats a cura de Pius Font Quer. Les il·lustracions eren extretes de la *Flore de la France*, d'Hippolyte Coste, però algunes van ser fetes de bell nou per l'escolapi Carles Esquirol Galceran, professor de l'Escola Pia de Terrassa. També s'hi volien incloure làmines a tot color de les plantes més representatives, però només van es van realitzar unes poques, degudes al pintor terrassenc Pere Viver Aymerich.

El primer fascicle va aparèixer el juliol de 1913. Amb motiu del centenari de l'inici de la *Flora de Catalunya*, l'any 2013 es van organitzar sengles exposicions a la Universitat de Barcelona, a l'Institut d'Estudis Catalans i a l'Ateneu Terrassenc.

Veient com minvava la seva salut, l'any 1919 cedí a la Junta de Ciències Naturals de Barcelona el seu herbari.

El 15 de gener de 1921, amb motiu de la recepció oficial de l'herbari se li féu un homenatge, al qual, pel seu precari estat de salut, no pogué assistir. L'herbari Cadevall actualment es conserva, com a herbari diferenciat, a l'Institut Botànic de Barcelona. Consta de 8.243 plecs, continguts en 180 caixes. Les famílies més representades són les compostes, les gramínies i les lleguminoses. Prop de 6.000 plecs corresponen a plantes procedents de Catalunya. D'altres zones peninsulars provenen més de 1.200 plecs. Fora d'Espanya, els països més representats són França,

Hormathophylla cadevalliana, una crucífera endèmica del sud-est d'Espanya dedicada a Cadevall. Foto: Andrés Ivorra.

Suïssa i Itàlia, amb un total de 458 plecs. Quasi la meitat d'espècimens van ser recollits per Cadevall. Són també molt importants les recol·leccions de Frère Sennen i de Carlos Pau. A part d'aquests tres botànics, van contribuir a formar l'herbari Cadevall més d'un centenar de recol·lectors.

D'altra banda, el Dr. Cadevall instituï un premi de botànica, per atendre al qual va llegar 20.000 pessetes, llavors una quantitat molt important. Aquesta lloable iniciativa quedà frustrada per la fallida del Banc de Terrassa.

TERRASSENS IL·LUSTRE

A més dels seus mèrits com a pedagog i científic, Joan Cadevall formà part de dues institucions terrassenques molt importants: la Cambra de Comerç i la Creu Roja. També fou vocal de la Junta d'Instrucció Públic i de la Junta de Sanitat.

La Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa fou fundada el 29 de juny de 1886 i Joan Cadevall en fou el quart president, des del 8 de juny de 1897 al 26 de desembre de 1900. Durant el seu mandat, es traslladà la seu de la Cambra a l'edifici de l'Institut Industrial, es proposà a la Mina Pública d'Aigües de Terrassa que es construís el pantà del Guitart (o de la Xoriguera), i es participà corporativament a Saragossa en una assemblea de cambres de comerç on s'adoptaren importants decisions relatives a la jurisdicció mercantil, la reforma de les lleis penals, l'establiment de concerts econòmics, l'obligatorietat de l'ensenyament primari i la millora dels estudis secundaris.

L'Assemblea Local de la Creu Roja de Terrassa fou fundada el 2 de desembre 1898 en el curs d'una reunió que es va fer a l'Institut Industrial convocada pel Dr. Joan Cadevall, el qual va ser elegit primer president. Poc després aquesta entitat humanitària ja comptava amb una cinquantena de socis i disposava de quatre ambulàncies.

El 23 d'abril de 1922, pocs mesos després del seu decés, la ciutat de Terrassa li reté un merescut homenatge. L'Ajuntament en ple i nombroses personalitats acudiren a la petita però cèntrica plaça que li havia estat dedicada, on es descobrí una placa (actualment desapareguda) i s'hi feren sentits i eloqüents parlaments. Tanmateix, i incomprensiblement, Joan Cadevall encara no figura a la galeria de terrassencs il·lustres.

CADEVALL I EL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

El diumenge 6 de novembre de 1910 s'inaugurava el Centre Excursionista de Terrassa. Per tren van arribar representants de les principals entitats excursionistes llavors existents a Catalunya: Centre Excursionista de Sabadell, Centre Excursionista de Bages, Agrupació Excursionista de Mataró, Centre Excursionista de Catalunya, Club Muntanyenc Barcelonès, etc. Els delegats van ser rebuts a l'Ajuntament i a continuació van visitar el museu municipal, on el Sr. Josep Palet i Barba, entre altres objectes exposats, els va mostrar l'ullal de dinoteri (llavors considerat de mamut) que tres anys abans havien trobat els Srs. Joan Cadevall i Àngel Sallent prop de can Carbonell. Després van visitar el mercat de la Independència, l'Institut Industrial, l'Escola Industrial i les esglésies de Sant Pere. El dinar el van fet al Gran Hotel Peninsular, dels germans Pompidor, que estava al carrer Sant Pere, al costat del local d'Amics de les Arts.

A les quatre de la tarda es va celebrar al saló de l'Agrupació Regionalista la solemne inauguració del Centre Excursionista de Terrassa. En aquest acte van intervenir el Sr. Eduard Giralt, president de la nova entitat, el qual va dir que tenia confiança en la vida i prosperitat de la nova societat perquè, essent aliena a idees polítiques i religioses, hi cabien tots els ciutadans. El secretari, Sr. Francesc Capella, va llegir una memòria referent als treballs preparatoris i a alguna excursió feta o prevista. El Dr. Joan Cadevall, després d'expressar la seva satisfacció, va comentar que com a excursionista veterà, en els seus estudis científics, havia recorregut quasi totes les comarques catalanes, i va referir els beneficis que reportà l'excursionisme, tant el l'aspecte

La linària de Cadevall (*Chaenorhinum crassifolium* subsp. *cadevallii*), un endemisme ibèric present en algunes muntanyes properes a Terrassa. Foto: Àngel M. Hernández.

científic com en l'higienic. També van intervenir-hi Cèsar A. Torras, del Centre Excursionista de Catalunya, i altres destacats excursionistes. S'acabà l'acte amb la interpretació de sis peces per part de l'Escola Coral de l'Agrupació Regionalista de Terrassa.

Joan Cadevall no solament va ser un dels socis fundadors del Centre Excursionista de Terrassa, sinó que també va donar una bona empenta a la tot just creada entitat. L'any 1911 neix l'*Arxiu d'Estudis del Centre Excursionista de Terrassa* (nom que rebia en la seva primera època la nostra revista) i és precisament el Dr. Cadevall el que fa el primer article, titulat "La vegetació del Vallès". En aquest treball es queixa de la introducció d'espècies exòtiques, de la

desaparició "d'algunes plantes crítiques que pochs anys atras vivien prop de Tarrassa" i de la "multitud d'incendis que aquest estiu han devastat tants y tants boscos", provocats per "esperits ruïns, tota vegada que no's pot racionalment atribuir a causes fortuites".

Durant el curs de 1910-1911 dedicà als socis del Centre Excursionista quatre classes de botànica sobre temes de morfologia i fisiologia de les plantes. El mes de maig de 1911 va dirigir una excursió d'estudis botànics a la serra de Pedrós (Noguera). El 5 de novembre de 1911 intervingué en la sessió inaugural del curs 1911-1912. L'any 1912, amb motiu d'una excursió als Pirineus, es van fer quatre conferències preparatòries a càrrec de Domènec Palet, Alexandre Galí, Eugeni Ferrer i Joan Cadevall. La del Dr. Cadevall versà sobre "*Indicacions botàniques referents al Pirineu català*".

El 17 de gener de 1913 es fa una reunió extraordinària a fi d'emprendre els treballs encaminats a realitzar una monografia de la muntanya de Sant Llorenç del Munt. En el capítol de flora és nomenat director Joan Cadevall. Tot i les bones intencions, van transcórrer més de dos decennis abans que aparegués la *Guia monogràfica de Sant Llorenç del Munt* (1935, reeditada el 1984).

Malgrat que, per raons d'edat i de salut, anava minvant la seva dedicació al Centre Excursionista, no deixà de preocupar-se'n i així, pocs mesos abans de morir, encara hi va fer un donatiu. No se sap en quina data concreta va ser nomenat soci d'honor, però en el número 10 de l'*Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa*, corresponent a l'any 1921, s'hi esmenten els socis d'honor llavors existents: Joan Cadevall, Eugeni Ferrer, Àngel Sallent i Joan Santamaria.

Quan s'esdevé el decés del Dr. Cadevall, el 19 de novembre de 1921, la junta directiva es reuneix amb aquest motiu i considera convenient demostrar la gratitud del Centre ofrenant-li una corona, que per unanimitat s'acorda que sigui de grèvol. A més de donar el condol a la família, es comunica la trista nova a diversos centres excursionistes, a l'Institut d'Estudis

Catalans i a la Mancomunitat, i es redacta una nota per als diaris pregant l'assistència a l'enterrament.

La junta directiva, a més, acordà publicar un número extraordinari de l'*Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa* dedicat al Dr. Cadevall. Aparegué a la primavera de 1922, amb sengles articles de Josep M. Bofill, Carlos Pau, germà Sennen, Adeodat Marcet, Pius Font Quer, Llongí Navàs, Àngel Sallent i Domènec Palet i Barba, juntament amb la transcripció del pròleg de la *Flora de Catalunya*.

BIBLIOGRAFIA

ANÒNIM: "Dr. Joan Cadevall i Diars". *El Dia*, 1054: 6-7. Terrassa, 1921.

ANÒNIM: "Juan Cadevall y Diars". *Revista ilustrada Jorba*, 175: 121-124. Manresa, 1924.

BAULIES, J.: *El Dr. Cadevall botànic i geògraf del Vallès*. Obra Cultural de la Caixa d'Estalvis de Terrassa. Terrassa, 1969.

BOFILL, J. M. i ALTRES: Número especial d'homenatge al Dr. Cadevall. *Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa* (2a època), 4: 1-52. Terrassa, 1922.

CAMARASA, J. M. i CATALÀ, J. I.: *Els nostres naturalistes* (vol. 2). Universitat de València. València, 2008.

FONT, P.: "En Cadevall ha mort!" *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural* (2a sèrie), 1(8-9): 195-198. Barcelona, 1921.

FONT, P.: *El Dr. Cadevall i la seva obra*. Junta de Ciències Naturals. Barcelona, 1921.

FONT, P.: "Necrologia de Joan Cadevall i Diars". *Memorias de la Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, 23 (18): 361-380. Barcelona, 1934.

HERNÁNDEZ, A. M.: *Els naturalistes terrassencs*. Editorial Ègara. Terrassa, 1986.

SERRA, A.: "Record del savi científic doctor Cadevall". *Castellet*, 105: 3. Sant Vicenç de Castellet, 1953.

VILA, M.: "Joan Cadevall i Diars". *El Breny*, 92: 4-5. Sant Vicenç de Castellet, 1983.

MINDORO, L'ILLA DE LA BOIRINA, UN PAISATGE PER DESCOBRIR

Per Eduard Vives i Noguera

Fotos: Estanley Cabigas i Eduard Vives

Sovint passa que quan tornes d'un viatge que té per finalitat l'assoliment d'uns objectius concrets, constates que els guanys i l'enriquiment obtinguts es veuen superats a les expectatives prefixades. Això és el que ens va passar en el transcurs d'una expedició realitzada al sud est asiàtic, que amb l'objectiu de recollectar coleòpters, ens va permetre descobrir uns indrets i uns paisatges extraordinaris, dignes de ser coneguts, la selva molsosa de l'illa de Mindoro.

Mindoro és una de les illes Filipines més despoblades i poc visitades pel turisme internacional, i el que ho fa, habitualment es limita a passejar per les precioses platges dels voltants de Puerto Galera, on poden gaudir dels esculls corallins més espectaculars de les Filipines. En aquestes aigües càlides, els submarinistes poden descobrir un dels paisatges més meravellosos de les costes del Pacífic, on encara es pot observar com passen tranquil·lament els grans taurons balena. Aquesta bonica illa es troba a 150 quilòmetres de Manila, i és d'un accés molt fàcil, ja que amb el bus Manila-Batangas es pot arribar en un parell d'hores al catamarà que surt amb gran freqüència cap a Calapan. Si no fa mala mar el viatge és deliciós.

La capital administrativa d'aquesta illa és Calapan, amb més de 100.000 habitants, ciutat que ja ha adquirit el tràfic caòtic típic de les grans ciutats filipines, però que encara conserva tot l'encant d'una ciutat de províncies, amb el seu mercat central i una ampla plaça plena de tendes d'aviuallament, on és possible trobar tot allò que necessitis per una curta estada.

Bona part de l'illa està formada per una elevada carena longitudinal que discorre entre dos volcans, el Monte Halcon (2.587 m) i el Monte Baco (2.485 m), i que ocupa gaire bé tota la zona interior insular. La major part de la població viu i cultiva les zones planes de la costa, mentre que la zona interior, molt muntanyosa, està ocupada per algunes tribus d'indígenes, com els *mangyan* (menys de 8.000), i d'altres petites ètnies com els *buids*, els *iraya*, els *alagan*, que viuen molt integrats

a la selva plujosa, i no els hi agrada gaire el contacte amb les persones foranes. Malgrat el seu aïllament molts d'aquest indígenes han adquirit hàbits importats d'altres zones indonèsies, con el consum de fulles de bètel (*ikmo*), mastegades juntament amb calç (petxines polvoritzades) i amb la nou d'areca (*Areca catechu* Burman), palma procedent de les Moluques, que es cultiva pels seus fruits de propietats estimulants i narcòtiques. Com que es mastega juntament amb la fulla de bètel, la nou d'areca s'esmenta als documents de l'època colonial com a nou de bètel. Aquest nom és erroni, car la planta de bètel no dona les nous. L'origen de la confusió entre la nou i la fulla prové del menyspreu dels colonitzadors envers el costum de mastegar nou d'areca i fulla de bètel car, a diferència del tabac, aquesta costum no fou adoptada per part dels colonitzadors.

Tot i que Mindoro és una illa relativament ben conservada, no està absent

Mapa illa de Mindoro.

Atrapa-mosques (*Nepenthes alata* Blanco).

Monte Halcon (Mindoro).

d'impactes provocats per l'acció antròpica, doncs a principis del segle XX varen ésser tallats els boscos primaris de la plana i la muntanya mitja. Tot i així s'han conservat els boscos primaris dels vessants de la serralada central, que a l'estar distribuïts en fortes pendents en fan molt difícil l'extracció de la fusta. És precisament aquest hàbitat el més característic de l'illa, ja que conserva els denominats *boscos molsosos*, que contenen alguns dels elements endèmics més significatius de la flora i la fauna filipina. La seva inaccessibilitat ha preservat espècies tant interessants com el tamaraw (*Bubalus mindorensis* Heude), que es tracta d'un petit búfal salvatge, el cocodril nan (*Crocodylus mindorensis* Schmid), gairebé desaparegut, o el taríctic (*Penelopoides mindorensis*), un petit càlao encara bastant abundant. Entre les plantes més curioses destaca l'*atrapa-mosques* (*Nepenthes alata* Blanco) descrita per Francisco Manuel Blanco, pare agustinianista autor de la gran monografia *Flora de Filipinas* (1837).

Mindoro, palma d'Areca.

Mindoro, un noi mastegant nou de bétel.

La boirina al Monte Halcon (Mindoro).

La nostra visita a la selva molsosa va començar a Dulangan on vàrem arribar amb un jeepney (transport local) des de Calapan, fins al *barangay* (raval) més proper de la costeruda vessant de Monte Halcon. A excepció del Monte Halcon, que posseeix una típica ruta de trekking, les altres zones de la serralada són gairebé impenetrables. El nostre equip no va seguir la ruta del trekking, sinó que remuntàrem tot seguint el curs del riu Dulangan, selva amunt fins arribar al 1.800 m d'altitud.

Aquesta selva molsosa de Mindoro es presenta a partir dels 1.200 m d'altura, degut al fenomen dels vents alisis, que descarrega diàriament una pluja propícia a formar un bosc primari molt dens. Aquest fenomen té lloc cada dia, degut a la forta insolació que rep l'illa de Mindoro. S'alcen vents alisis que generen masses d'aire calent i humit, des del mar i la plana fins els vessants muntanyosos, on es refreden i proporcionant una forta pluja diària. Si aquestes boires no es refreden prou per caure en forma de pluja, es formen les boirines que embolcallen gairebé sempre aquesta verda illa. Això fa que la vegetació sigui exuberant, amb arbres de força grandària, com la dipterocarpàcia (*Dipterocarpus sp*, *Ficus sp*, etc.), recoberts de nombroses plantes epífites, com les molles, líquens i rares orquídies.

Rabals de Dulangan.

Grup de Mangyan batent l'arròs.

Abunden els petits rierols de muntanya, formant nombrosos torrents i salts d'aigua que sovint són l'única via de penetració al bosc de les parts més altes. Cal ésser molt prudent ja que al fer via per aquests petits torrents cal tenir en compte que en qualsevol moment pot augmentar el cabal de l'aigua i trobar-te amb seriosos problemes. Però aquesta no és l'única dificultat, ja que les sangoneres i les paparres, són tant abundants en l'època del monso, que no hi ha manera d'evitar-les, de la mateixa manera que els mosquits, per bé que sortosament en aquestes zones de muntanya, amb nits fresques i agües ràpides, no acostumen a portar la malària. També, algunes lianes rampants con el "ratant" (*Calamus* sp.), que posseeix fortes espines tallants, i que ocasionen problemes seriosos per poder progressar entre la vegetació. Un equip lleuger de vuit persones, com el nostre, tardava tot un matí per avançar quinze quilòmetres. Cal tenir en compte també, que cal parar per les habituals sessions de fotografia cada cop que es presenten espècies interessants i també que convé desbrossar una petita zona cada vespre per a poder instal·lar el campament i les trames de llum per col·lectar insectes.

Un dels fenòmens més vists de la biodiversitat d'aquesta selva molsosa és la cripsi (coloració críptica) i el mimetisme entre diferents animals, especialment insectes i aràcnids, que segueixen una norma bàsica: "si no vols ésser menjat, o t'amagues o bé amenes com si fossis perillós". Molts dels insectes que poguérem observar han desenvolupat aquestes adaptacions de mimetisme, anomenat "mimetisme batesià", per assemblar-se a insectes tòxics o perillosos.

Les grans falgueres arborescents de gènere *Cyathea* sp. proporcionen nombroses espècies d'escarabats morruts mimètics del gènere *Pachyrrhynchus* sp., que imiten a d'altres espècies d'escarabats no comestibles. A la nit i amb una mica de sort, podem veure l'aranya-líquen (*Pandercetes* sp.), que si no es belluga no podrem diferenciar-la del rerefons on reposa. Les plantes atrapa-mosques acostumen a ésser freqüents als llocs solejats i sorrencs, on s'enfilen sobre diferents matolls desplegant una munió de les típiques gerretes amb líquid atractiu i corrosiu, que en caure-hi un insecte el pot macerar amb els enzims necessaris per poder

absorbir les substàncies nitrogenades que necessita. A Mindoro podem trobar tres espècies d'atrapa-mosques, pròpies de l'illa *Nepenthes alata*, *N. burkei* i *N. ventricosa*.

Coleòpter mimètic.

Escarbat morrut.

Insecte fulla.

Pandercetes sp., aranya del líquen.

Entre l'exuberant vegetació d'aquestes muntanyes cal remarcar la presència d'arbres monumentals, generalment de la família dels dipterocarps. Alguns exemplars poden arribar als 45 metres d'alçada i acostumen a tenir les branques i el tronc recoberts de molses, falgueres i líquens on hi viu una fauna molt nombrosa d'insectes propis de Mindoro.

La finalitat de la nostra expedició era recol·lectar insectes d'aquests boscos tan humits i que, a causa del seu aïllament han estat poc estudiats, mitjançant la recollida diürna, capturant-los al vol o batent les plantes i arbres petits, o la captura nocturna, amb trampes de llum actínica i ultraviolada. Entre el nombrosos insectes capturats cal remarcar els bonics escarabats morruts multicolors (*Pachyrrhynchus* sp.), que són freqüentment mimetitzats per d'altres coleòpters longicornis indefensos (*Doliops* sp.). Entre el material estudiat cal destacar tres espècies noves d'escarabats longicornis que ja hem descrit i molts d'altres insectes en estudi a càrrec de diversos especialistes.

La nostra expedició estava formada per dos entomòlegs, un fotògraf, un guia bilingüe i quatre portadors nadius. Vàrem tenir la fortuna que el Dr. Junsuke Yamasako (professor de la Universitat de Ehime, Japó) ens pogué acompanyar durant els trenta dies de campanya entomològica. La seva experiència de prospectar insectes al sud-est asiàtic fou decisiva.

En la primera quinzena dedicarem deu dies a la prospecció de fauna a les muntanyes de Banaue (Luzon central) i en la segona excursió destinàrem una setmana al Mt. Halcon (Mindoro). Els portadors traginaven tot el material de cuina i provisions, i el generador elèctric per a les captures de nit, mentre que el cap de portadors feia de guia local i desbrossava el camí.

Les incomoditats de passar varis dies dins la selva plujosa són nombroses, especialment per als qui no hi estem habituats, la humitat ambiental al 100%, els mosquits, les sangoneres, els peus mullats tot el dia, la calor permanent i la pluja de cada tarda, són unes constants a les quals no arribes mai a habituar-te. Tanmateix la bellesa del paisatge i la flora esplendorosa, la fauna singular i els paratges inèdits compensen àmpliament les dificultats de la visita d'aquesta serralada a totes aquelles persones inquietes que els agradi descobrir la natura en estat pur.

Nova espècie de coleòpter.

A nosaltres si més no, la satisfacció de descobrir aquests indrets i col·lectar espècies noves d'insectes interessantíssims, ens va recompensar àmpliament les moltes dificultats que comporta endinsar-se a la selva molsosa de Mindoro.

Falguera gegant (*Cyathea sp.*).

BIBLIOGRAFIA

- Blanco, fr. F.M., 1877. Flora de Filipinas. Tipografía Plana y Cia. Manila, 976 pp.
- Kerr, Russ, et alt., 2000. The Philippines. Lonely Planet Publications Ltd., 504 pp.
- Lorenzo Tan, J.M., 2000. The last forest. Bookmark Ed., Makati City, 153 pp.
- McPherson, S. & Amoroso, V.B., 2011. The pitcher plants of the Philippines. Redfern Natural History Productions Ltd. Poole, England, 61 pp.
- Peters, J., 2009. Philippines Travel Guide. Jens Peters Publications, 4a. Edition, 793 pp.
- Vives, E., 2012. New or interesting Cerambycidae from the Philippines (coleoptera). *Cahiers Magellanes*, París, 9:34-46.

CRÒNICA

ACTES DE LES ASSEMBLEES GENERALS DE SOCIS. ANYS 2012, 2013, 2014 i 2015.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS. 20 D'ABRIL 2012.

Es celebra a les 8 del vespre, en segona convocatòria, amb la presència d'en Francesc Muntada, President, Cèsar Fontanes, Tresorer, Loreto Duaso, Secretària de la Junta, Pep Aced, Vicepresident, Quim Prunés, Vicepresident, Manel Cajide, Vicepresident, Pep Ventura, Vocal de Junta, i una assistència de 52 consocis.

Obre l'Assemblea el President del CET, i després de presentar a la nova Secretària de la Junta Directiva, la Loreto Duaso, passa al primer punt de l'ordre del dia, el de lectura i aprovació de l'acta anterior, que es fa per unanimitat. A continuació s'exposa la memòria d'activitats de les diferents seccions i vocalies:

Secció de Fotografia

La Roser Alegre explica les activitats portades a terme per la Secció, entre les quals destaca el 71è Concurs de fotografia, les xerrades collectives de fotografia dels dilluns a la tarda, el curs de fotografia, i les diferents sortides collectives que s'han dut a terme, i que relaciona. També exposa que la secció continuat treballant amb la digitalització de fons documental, ja que hi ha socis que han continuant portant fotografies.

Secció d'Esquí

En Pere Mesalles exposa les dificultats que tenen per mantenir la programació dels cursos d'esquí, i que no troben la solució per tirar-ho endavant. També exposa que finalment no es va fer el curs d'esquí de fons, per manca de neu i la poca resposta de participació que va tenir la proposta. En canvi referma l'èxit de l'Escola de Formació de l'esquí de competició, i de la bona acceptació que han tingut les sortides d'esquí de muntanya per pista els

dissabtes al matí, per a un grup de pares de la mainada que està competint. Finalment destaca que la Carla Grau, ha esdevingut campiona d'Espanya en eslàlom i gegant a Granada.

Secció de Ciències Naturals

Es fa un repàs de l'activitat portada a terme pels grups que integren la Secció. En Joan Crispí, relaciona les sortides efectuades pel grup de botànica i la participació, al mes de Novembre, a la Fira del Bolet, exposant unes fotos de bolets i arbres, que van lligats els uns amb els altres.

En Toni Sanllehí, vocal del grup d'orni-tologia explica que intercalen les sortides pels entorns de Terrassa (que tenen molt d'èxit), amb la seva programació. A l'octubre es va celebrar la 2a festa dels Ocells, a la plaça del Vapor Ventalló, amb un acte amb lectura de poemes i contes per a la quitxalla. També explica que es va oferir tota la informació que hi ha a la secció sobre ornitologia pel catàleg que s'està treballant per part dels germans Martínez dels entorns de Terrassa.

Secció d'Excursionisme

En Ricard Alegre explica l'activitat duta a terme pel programa Petites Travessades Familiars, que ha tingut una mitjana d'assistents d'unes 74 persones. A continuació en Pep Mas explica que el programa Horitzons, al 2011 ha realitzat 5 sortides, les quals també han tingut una assistència mitjana d'uns 70 participants.

Pel que fa al grup de GPS, explica que no es fan sortides, sinó que la seva activitat consisteix en dues trobades mensuals en les quals es fa un intercanvi tecnològic i de coneixements, i que compta amb unes 80 persones apuntades. Actualment estan

celebrant un curset amb una vintena de participants.

Finament i pel que fa al grup de GR, en Quim Prunés explica que s'ha conclòs el Camí dels Nyerros i s'ha començat amb el GR 171, per les Terres de l'Ebre, amb una participació d'entre 35 i 55 persones per sortida.

Vocalia de Cultura

La Montserrat Malgosa exposa que s'han fet 4 minicursos de dues sessions cadascun, amb una assistència mitjana d'unes 30 persones. Relaciona també les Rutes Literàries que s'han portat a terme, una per cada trimestre de l'any. També s'han fet taules rodones, una sobre ciència i coneixement, i una altra d'humorística.

Secció Infantil

En Francesc Muntada explica que els responsables del programa Coneixermón han demanat el relleu, i que s'està treballant per tal de trobar-lo.

Secció d'Alta Muntanya

En Quim Prunés, exposa l'activitat desenvolupada per la Secció. Pel que fa a la Duatló, en la passada edició s'ha recuperat la xifra de 700 participants, i destaca la gran participació de voluntaris, que l'han fet possible (60 persones). També informa que s'han realitzat dos cursets d'escalada, de nivell I i II, i una sèrie de sortides col·lectives d'escalada, que han comptat amb bona acceptació.

Pel que fa a l'esquí de muntanya, tot i que no ha estat un any amb gaire neu, s'han programat 4 sortides col·lectives. No s'ha celebrat la Núria - Puigmal - Núria.

Pel que fa al programa Cetcims, explica que s'han fet 7 sortides, amb una mitjana de 25 participants.

Finalment informa que el Curs d'Excursionisme ha comptat amb 23 cursetistes, i 4 monitors nous.

Secció d'Investigacions Subterrànies

En Marc Pirla explica l'activitat desenvolupada per la Secció durant el 2011,

entre la qual destaca la realització de sortides temàtiques de perfeccionament, la participació a la Trobada d'Espeleòlegs de Catalunya, i que es va guanyar el premi Font i Sagué, amb la memòria sobre les campanyes de Pics d'Europa. També s'ha organitzat el 50è Curset d'iniciació a l'Espeleologia, s'ha continuat col·laborant en activitats programades per diferents seccions, com ara el Curs d'Excursionisme i, un any més, s'ha efectuat la campanya d'exploracions a Pics d'Europa.

En Francesc Muntada demana que es s'impulsi el catàleg de cavitats de Sant Llorenç del Munt, per tal que ben aviat pugui veure la llum.

A continuació en Cèsar Fontanes passa a presentar l'estat de comptes i la proposta de pressupost. El compte d'Explotació del 2011 es tanca amb un resultat positiu de 27.727,62 €. També presenta el pressupost del 2012, que preveu un saldo negatiu de 2.474 euros. S'aproven per unanimitat.

A continuació en Francesc Muntada presenta l'informe de presidència, fent esment que el 2011 ha estat marcat clarament per la celebració del Centenari, i també per la crisi. Fins l'any 2010 s'ha pogut anar esquivant, però aquest any, ha colpejat fort: s'han produït 222 baixes per 85 altes, amb el qual el nombre actual de socis és de 1685. Les baixes han estat majoritàriament per impagaments, i 12 per defunció. La situació si bé no es preocupant, ha portat a la Junta a pensar com capgirar la situació amb diferents propostes:

- Revisar les quotes de socis: Noves quotes de socis, amb un escalat diferent i més adaptades als temps de crisi.

- Quota adults: sense canvis.

- Quotes de 14 a 35 anys: 65 € anuals però amb el carnet jove, se'ls hi aplicaria una rebaixa, amb una quota de 40 €. D'aquesta manera s'aconseguiria tenir més associats d'aquesta franja d'edat, en aquells casos que la quota esdevé un impediment.

- Quota infantil: 30 €.

- Quota beneficiaris: 45 €.

- Fraccionar els pagament en diferents quotes, pels socis que ho sol·licitin.

- Premiar als socis que aportin socis: per cada persona aportada s'aplicarà un 20% de descompte de la quota de l'any següent.

- Reduir les despeses amb el Butlletí: s'està negociant la reducció de la despesa d'impressió, ja que la tramesa no es rebaixarà. S'apunta la idea de fer-lo bimensual, i s'està treballant en un nou disseny, per a l'elaboració del qual es demanarà certa contenció literària, posant pautes, donant un espai acotat a les seccions per tal d'ajustar-s'hi.

Continua explicant que s'han ofert més activitats, esperant un augment de socis: cursos d'escalada, cursos d'esquí de fons i de muntanya, marxa nòrdica, curses d'orientació, BTT, etc., per bé que tot i que potser no han tingut l'èxit que s'esperaven, el més important, és que hi ha les persones que se'n fan responsables.

Per al 2012 també s'intentarà fer un equip de curses de muntanya del CET, amb un instructor-entrenador que doni pautes d'entrenament.

En Francesc Muntada continua explicant que queden per finalitzar alguns temes del Centenari:

En relació al llibre "Cent anys del Centre Excursionista de Terrassa", en Manuel Planchat hi està treballant, ajudat per l'Eduard Vives i la Montse Trullàs, per bé que a causa del rigor amb el que es vol dotar els continguts, no es pot donar una data de publicació i s'està discutint si sortirà editat en un o dos volums.

Pel que fa a l'estat de la nova taula d'orientació del Montcau, en Josep Maria Escoda hi està treballant, i ja s'han penjat al web les fotos de les peces que ja estan fetes. La data prevista d'inauguració és el 24 de juny.

En relació al nou mapa de Sant Llorenç en format digital, també s'hi està treballant a bon ritme des de la secció de GPS, fent el recorregut de tots els camins, revisant els punts que hi ha al mapa emprat fins ara, recollint correccions que es van a comprovar. Fer-ho en aquest format té l'avantatge que

es podrà actualitzar sempre que es vulgui, amb la possibilitat de fer-ne impressions a demanda.

En relació a la digitalització del fons fotogràfic, s'ha avançat molt però ja s'han consumit tots els recursos que s'hi havia destinat. Els pocs que queden seran dedicats al programa que s'utilitzarà per poder-ne fer difusió. Encara no es té clar quin tipus de servei comercial se'n farà.

D'altra banda, el web ja està en marxa, i la Núria Ventura se n'ocupa de mantenir-lo i d'unificar criteris.

També s'han fet modificacions a la Sala d'Actes: s'ha aixecat el sostre, instal·lat l'aire aire condicionat, i s'ha demanat pressupost per pintar. Resta pendent la il·luminació, que es va demanar des de la Secció de Fotografia. Per part d'una sèrie de socis ha arribat la petició d'anomenar-la sala Àngel Casanovas, que sembla tot un encert i per tant, fins que no s'hagi finalitzat la reforma, no se li posarà nom.

Pel que fa al projecte de construir un rocòdrom a l'espai Arxiu Tobella, informa que s'ha aturat. Hi ha hagut un canvi en junta de l'Arxiu Tobella, i ofereixen que el CET compri l'espai, en comptes de llogar-lo, i en demanen 180.000 €. Atès que el CET no té aquests diners, i tenint present la situació econòmica del moment, tot porta a pensar que s'abandonarà el projecte, ja que a la Rasa se n'està construint un, i s'intentarà negociar de tenir un tracte especial per als socis.

El President, acaba la seva intervenció relacionant els deu primer socis de l'entitat:

1. Josep Cuartero i Cabré.
2. Carles Ballbè i Artigas.
3. Àngela Bruguera i Font.
4. Cèlia Carles i Soriguera.
5. Manuel Planchat i Villacampa.
6. Josep M. Àrias i Ventalló.
7. Joan Fontanals i Alegre.
8. Narcís Bacardit Puig.
9. Jaume Torrella i Quintana.
10. Francesc Costa i Barrera.

En l'apartat de precís i preguntes, l'Antoni Garriga, proposa que es faci una publicació amb totes les activitats de

l'Entitat, tipus punt de llibre, amb l'objecte de fer un mailing o similar amb l'objecte de captar més associats, idea que s'acull favorablement per part dels assistents.

En relació al Butlletí, en Maties Masip, proposa que sigui més esquemàtic i la informació s'ampliï durant la mateixa sortida. Des de la Junta es respon que ja es treballa en aquesta línia.

Un membre de la SIS informa que un soci es queixa de l'import de les quotes, i proposa acceptar també el carnet d'estudiant, a més a més del carnet jove, per tal d'accedir a les reduccions.

En relació al Campament d'Alta Muntanya, s'exposa que fa anys que no es fa difusió d'on es va. Es respon que com que es fa la reunió preparatòria, no es pensa en publicitar-ho. La

Junta en pren nota per esmenar-ho.

En Ricard Alegre, proposa organitzar un servei d'autocars des de l'entitat per tal de poder assistir a la inauguració de la nova taula d'orientació del Montcau, idea que es troba molt encertada.

En Joan Crispi, proposa que el CET anunciï els horaris del Bus del Parc per tal de fer-ne publicitat.

En Salvador Vives, demana que consti en acta que, el dimarts dia 24 d'abril, es dona la Medalla d'Or de la Ciutat al Sr. Francesc Palet i Setó, i pregunta si el Centre vol continuar formant part dels estaments de la Federación Española de Deportes de Montaña y Escalada, i recorda que es té temps fins al dia 26 d'abril per a decidir-se si es vol formar part de l'Assemblea com a membres.

ASSEMBLEA GENERAL EXTRAORDINÀRIA. 19 D'ABRIL 2013.

Es realitza l'assemblea general extraordinària per presentar la modificació dels Estatus del Centre Excursionista de Terrassa, a causa de les disposicions que preveu el

DECRET 55/2012, de 29 de maig, pel qual es modifica el Decret 58/2010, de 4 de maig, de les entitats esportives de Catalunya.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS. 19 D'ABRIL 2013.

Es celebra, en segona convocatòria, amb la presència d'en Francesc Muntada, President, Cèsar Fontanes, Tresorer, Loreto Duaso, Secretaria de Junta, Pep Aced, Vicepresident, Quim Prunés, Vicepresident, Manel Cajide, Vicepresident, Pep Ventura, Vocal de Junta, Núria Ventura, Responsable de Premsa, i una assistència de 25 consocis.

Obre l'Assemblea el President del CET, el Sr. Francesc Muntada, i tot seguit es passa al primer punt de l'ordre del dia, el de lectura i aprovació de l'acta anterior, que es fa per unanimitat. A continuació s'exposa la memòria d'activitats de les diferents seccions i vocalies:

Vocalia de Cultura

S'han efectuat un total de 3 rutes literàries, amb uns 25 participants de mitjana, i s'ha iniciat una nova activitat consistent en la

realització d'una sèrie d'entrevistes-col·loquis a la sala d'actes del CET, a diferents personalitats del món de la cultura, la política, la ciència, etc., que han tingut gran acceptació.

Secció de Fotografia

Es fa menció a les xerrades de fotografia dels dilluns i a les sortides col·lectives de fotografia, així com la celebració dels cursos de fotografia i de muntatges audiovisuals. També del 72è concurs de fotografia, amb el premi Àngel Casanovas en la temàtica lliure, en el qual hi van participar 600 obres d'arreu d'Espanya, i calgué fer dues exposicions diferents per encabir totes les obres seleccionades pel Jurat. També es va fer menció que, en el marc dels actes del Centenari, es continua treballant en el recull de fotografies històriques, i en els treballs de digitalització de l'arxiu de l'entitat.

També es proposa que durant tot l'any hi hagi exposicions a la Sala Àngel Casanovas, i s'informa que tot l'any 2013 ja està ple.

Secció de Ciències Naturals

Es fa un repàs de l'activitat portada a terme pels grups que integren la Secció. En relació al grup de botànica, es fa menció que a les sortides han introduït altres centres d'interès (turístic, geològic, etc.), fet que ha servit per incrementar el nombre de participants. També s'informa que s'està treballant en l'elaboració d'una base de dades de coleòpters, i que enguany s'inicia un curs d'iniciació al coneixement dels Insectes, a càrrec de l'Eduard Vives.

Secció d'Esquí

Com cada any s'han realitzat els cursos d'esquí habituals, i es fa menció que, aquest any, el Trofeu d'esquí de pista Ciutat de Terrassa ha canviat de nom per passar a dir-se Centre Excursionista de Terrassa. Com a novetat s'informa que s'ha impulsat un grup d'esquí de muntanya i que ha tingut bona acollida, amb la programació de regular de sortides als dissabtes. També s'està treballant per crear un equip de competició, i s'informa que s'ha fitxat a una noia que fa Skeleton, que ha participat al campionat del món d'aquest esport, representant al Centre en competicions celebrades a Espanya, Europa i Amèrica.

Secció d'Investigacions Subterrànies

Es destaca que s'ha celebrat el 51è Curset d'iniciació a l'Espeleologia, amb 12 cursetistes, i el curset de nivell II amb 9 participants. També que es continua participant en activitats de les diferents seccions, (Secció Infantil, el Curset d'Excursionisme, etc.), i que a l'estiu passat es va efectuar la Campanya anual a Pics d'Europa, els resultats de la qual queden recollits en una memòria que elabora la secció. Finalment, es fa esment que al setembre, els divendres al vespre, es va iniciar la projecció d'un cicle de pel·lícules relacionades amb l'espeleologia, que compta amb una gran acceptació.

Secció d'Alta Muntanya

S'informa que al setembre es va iniciar el 44è curs d'excursionisme amb 12 participants. Pel que fa a la Duatló s'explica que hi ha hagut una davallada important de participants respecte l'any passat (de 700 s'ha passat als 450 participants), tot i així el balanç és positiu perquè permet seguir fent l'activitat doncs mentre no davallí dels 400 participants és rentable. S'agraeix la tasca dels col·laboradors.

També es comunica que s'han seguit realitzant les sortides del programa CETCIMS, que compten amb una gran acceptació. En canvi aquest any no s'ha organitzat el curs d'escalada, però s'han programat diferents sortides col·lectives que han tingut força participació, i s'han programat sortides d'esquí de muntanya que, com a novetat, també s'hi ha pogut participar en raquetes.

Del grup de GR s'informa que el programa De les terres de l'Ebre fins a Pinós ha acabat com estava previst, i que ha començat un cicle de dos anys de durada, del Cap de Creus al cim del Canigó, per bé que de moment el temps no ha acompanyat i ha davallat la participació.

Secció d'Excursionisme

Petites Travessades Familiars: han participat una mitjana d'unes 80 persones en les diferents sortides programades, però en alguna han arribat a ser un centenar.

Horitzons: S'han realitzat unes 7 sortides l'any, amb una assistència d'unes 50 persones de mitjana. Com a novetat, es va fer una sortida nocturna per veure la posta de sol i la lluna.

GPS: Han programat dos cursets l'any: un d'iniciació i un de nivell avançat, que han tingut una acceptació molt bona, amb més de 20 cursetistes.

Mapa de Sant Llorenç: Està disponible a la xarxa i s'està fent mica en mica, resseguint els Camins, etc. Quan estigui més avançat potser es plantegen de fer-ne una edició impresa.

Passejades pel parc: té per objecte conèixer camins del parc natural, mitjançant la programació de sortides entre setmana.

Es van fer 10 sortides, amb una mitjana d'assistència d'unes 20 persones, algunes de les quals no eren de l'entitat però que s'han fet socis, i es compta amb un grup consolidat.

Marxa Nòrdica: es troben algun dia entre setmana per fer caminades pel parc de Vallparadís, i organitzen sortides mensuals a d'altres llocs.

Els nostres camins: són sortides organitzades als voltants de Terrassa, sorgides com a pràctiques de guia de muntanya del vocal, que han tingut una assistència mitjana d'unes 30 persones. Al febrer del 2013 ha tornat a començar el cicle amb una proposta de sortides amb una major dificultat tècnica i indrets més desconeguts.

Infantil i juvenil

S'explica que hi ha hagut un relleu en les persones al capdavant del programa Conèixer món, però que ha seguit funcionant, i que s'ha iniciat un nou programa de sortides sota el nom d'Encetem aventures, que cobreix la franja que hi ha entre el Conèixer món i el curs d'excursionisme, consistent en la programació d'activitats al local cada 15 dies i una sortida mensual a diferents indrets.

Biblioteca i arxiu

Es té cura de l'arxiu i dels documents que entren, amb l'objecte de deixar constància de l'activitat d'una entitat centenària. Com a projecte de futur s'ha plantejat la digitalització de documents de l'arxiu per a què estiguin disponibles en xarxa.

Trekking

S'informa que es preveu realitzar un trekking de 22 dies de marxa al Kanchenjunga a l'octubre de 2013, i que

s'intentarà institucionalitzar-ne un a l'any.

A continuació es passa a presentar l'estat de comptes i la proposta de pressupost. El compte d'Explotació del 2012 es tanca amb un resultat positiu de 21.126,16 €. En César Fontanes presenta també el pressupost del 2013, que preveu un dèficit de 0 euros, el qual s'aprova per unanimitat. S'acorda mantenir l'import de les quotes.

A continuació en Francesc Muntada presenta l'informe de presidència, relacionant el nombre d'altres i baixes de socis, que aquest any ha estat negatiu, amb 161 baixes i 83 altes. El número de socis actual és de 1.623 membres.

Continua exposant que el CET és una entitat gran, però que es troba en una situació difícil i de canvis que no es poden obviar. S'han de trobar altres formes de finançament, a més de les quotes de socis, que minven, i mantenir la participació de les activitats, que és una bona manera també de finançament. Tot i tenir molt bona oferta, cal eixampla-la amb més propostes d'activitats, sobretot encarades a atreure més jovent. Cal reduir despeses en administració i dedicar aquests recursos a la direcció de l'entitat. Això es tradueix en un canvi organitzatiu, amb la creació d'una direcció tècnica i la millora de la comunicació.

La Junta han considerat oportú crear un pla estratègic per tal de tenir un document que expliqui cap on ha d'anar l'entitat, que a continuació, en Josep Ventura, en presenta les seves línies principals als assistents, i informa que es tracta d'un esborrany consultable al web, que estarà obert fins al 30 de juny.

No hi ha precís ni preguntes.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS. 25 D'ABRIL 2014.

Es reuneix en segona convocatòria, amb la presència d'en Francesc Muntada, President, César Fontanes, Tresorer, Loreto Duaso, Secretaria de Junta, Quim Prunés, Vicepresident, Manel Cajide, Vicepresident, Pep Ventura, Vocal de Junta, Núria Ventura,

Responsable de Premsa, i amb l'assistència de 45 consocis.

El President de CET, obre l'assemblea donant la benvinguda als presents i agraint-los la seva assistència, i tot seguit es passa al primer punt de l'ordre del dia, consistent en

la lectura i aprovació de l'acta de l'assemblea anterior, que es fa per unanimitat.

A continuació es passa a relacionar la memòria d'activitats per part de les diferents vocalies i seccions:

Vocalia de Cultura

S'han mantingut les activitats de l'any anterior amb un grau de participació similar.

Secció de Fotografia

També es manté la programació de les mateixes activitats que l'any anterior. Es fa la presentació del 73è Concurs de Fotografia i, com a novetat, s'informa que s'ha iniciat una nova activitat els dijous a la tarda, consistent en unes sessions de fotografia gratuïtes impartides per en Virgili Vera. També s'informa que s'ha començat un nou curs de Fotografia de Natura.

Secció de Ciències Naturals

Es relacionen les activitats dels diferents grups de la Secció. Dins la el grup de botànica es destaca que per tercer any s'ha efectuat la campanya d'estudi de coleòpters florícoles, en la qual s'han identificat dues noves espècies al Vallès Occidental, i que es continua treballant en l'elaboració d'una base de dades de coleòpters.

Secció d'Esquí

Es destaca que ha estat una bona temporada i que la neu ha acompanyat. En competició han tingut 30 nens nous, que han aportat nous socis, i que la Carla Grau ha estat campiona d'Espanya en eslàlom súper gegant a Sierra Nevada al 2012-13. Es tornaran a fer les activitats d'estiu als Alps, i es repetirà l'assistència al Xanadú (Madrid).

Secció d'Investigacions Subterrànies

S'ha organitzat el 52è Curset d'iniciació a l'Espeleologia i el curset de nivell 2 amb 18 participants en total. Es continua amb el cicle de Dimarts a la Fresca. També es torna a realitzar la Campanya a Picos de Europa, els resultats de la qual es recullen en una

memòria, i que enguany han sortit cavitats molt interessants. S'ha iniciat una campanya nova a Andalusia, a Sorbas (Almeria), on s'han descobert i topografiat noves cavitats, i s'hi tornarà per Setmana Santa.

Secció d'Alta Muntanya

Es destaca que al setembre va començar el 45è curs d'excursionisme amb 8 participants, que s'ha continuat amb el programa CETCIMS, amb 10 sortides i una assistència mitjana de 32 persones, i que en la Duatló, novament hi ha hagut una davallada de participants respecte l'any passat: 350 inscrits. Al mateix dia es celebren 3 curses, amb el qual s'ha de fer front a molta competència. Tanmateix no ha comportat pèrdues.

També s'està realitzant un curs d'alpinisme, i es continua programant les sortides col·lectives d'escalada i d'esquí de muntanya amb força èxit de participació.

Secció d'Excursionisme

GR: l'any del Centenari es va fer el camí dels Nyerros, que va ser un èxit rotund per a la secció i l'entitat. Amb aquest canvi, es va començar a fer projectes de camins històrics, va sortir els Camins de Tramuntana, dels Nyerros als Maquis. Comença al Cap de Creus i acaba al Canigó, durarà dues temporades, de les quals, ja n'hem fet una, del Cap de Creus a Sant Llorenç de Cerdans. La segona temporada ha començat a aquest poble i acabarà al juny al Cim del Canigó. Ja s'està fent el projecte de l'any 2014-2015, que consistirà en recórrer els Camins Secrets del Sant Grial.

A les sortides programades del cicle "Petites Travessades Familiars", hi han participat unes 70 persones de mitjana. S'aprofita per fer acte de lliurament de les fitxes de les sortides per a l'arxiu de l'Entitat.

El cicle Horitzons ha fet 7 sortides en el període va d'octubre a juny, amb una assistència mitjana d'unes 50-60 persones.

GPS: es troben els dimarts per parlar dels GPS, resoldre dubtes, i s'ha realitzat un curs amb una assistència de 15 persones.

S'ha fet un curs d'Open Street map, que té per objecte fer un mapa de Sant Llorenç digital i d'accés lliure i gratuït, per bé que els hi caldria encara un parell o tres de persones per ajudar-los. Ja és accessible al web.

Passejades pel parc: consistent en fer una matinal un dimecres al mes. Se'n va fer 10 en total, tots els mesos tret de juliol i agost. Al mes de juliol es va anar al Pedraforca. Aquest any es vol anar a Pimorent. Hi ha una mitjana d'uns 26 participants, encara que a la sortida de juliol hi van assistir 63 persones.

Marxa Nòrdica: es van fer tres cursets, Febrer, Abril i Octubre, amb un total de 60 cursetistes. Al Novembre es van organitzar unes sortides de salut i activitat física. Es programa una sortida setmanal, els dimarts, al parc de Vallparadís, en la qual es fan uns 6 km. Els divendres es surt pels entorns de Terrassa, uns 10 km. I una matinal al mes, entre 15 i 17 km. Hem aconseguit associats nous. Fa dos anys que es va començar a aquesta activitat, amb un total de 130 cursetistes i 4 formadors certificats.

Infantil i juvenil

No hi ha cap vocal d'Encetem Aventures ni del Casal d'Estiu.

Biblioteca i Arxiu

S'han efectuat 53 consultes presencials, 5 per Internet, i s'han efectuat 19 préstecs. També s'han efectuat 39 adquisicions i hi ha hagut 4 donatius de material històric de l'Entitat. D'altra banda s'ha començat a participar en el Butlletí, amb la publicació d'un apartat sobre documents històrics de l'arxiu, l'objecte del qual és despertar interès pel fons documental de l'Entitat.

Atès que els vocals del Campament no han fet acte de presència a l'assemblea, es prossegueix amb els següents punts l'ordre del dia, que és la presentació de l'estat de comptes, l'informe de tresoreria i la proposta de pressupost. El compte d'Explotació del 2013 es tanca amb un resultat positiu de 8.451 €, i en César Fontanes presenta també el pressupost del 2014, amb un dèficit de 0

euros, que s'aprova per unanimitat.

A continuació el Sr. Francesc Muntada passa a presentar l'informe de Presidència: s'han produït 270 altes i hi ha hagut 185 baixes, degut bàsicament a la regularització dels participants a la Secció d'Esquí.

El llistat dels 10 primers socis és el següent:

Nom	Cognoms	Nº Soci	Tipus de Soci
Josep	Cuartero Cabré	1	Honorífic
Carles	Ballbè Artigas	2	Nominal
Àngela	Bruguera Font	3	Honorífic
Cèlia	Carles Soriguera	4	Nominal
Manuel	Planchat Villacampa	5	Nominal
Joan	Fontanals Alegre	6	Honorífic
Narcís	Bacardit Puig	7	Nominal
Joan	Martorell Barberà	8	Nominal
Jaume	Torrella Quintana	9	Nominal
Francesc	Costa Barrera	10	Nominal

En la vessant econòmica explica que es continuen fent gestions per recuperar els impagats que hi han anualment, fent-ne un seguiment diari.

Seguidament manifesta la satisfacció de la Junta al sentir que hi ha tantes activitats organitzant-se a l'Entitat, i agraeix als vocals la seva tasca. Tanmateix consideren que encara es podria arribar a més gent, i per això es proposa la figura de la Direcció Tècnica, per pensar en noves maneres d'acostar-se al que la societat demana i que encaixin amb el sistema de valors de la nostra Entitat. Han sorgit els grups del JoveCET i l'AlpiCET, que és una evolució dels joves de l'entitat sorgits del curs d'Excursionisme, i destaca el Casal d'Estiu, que amb uns 100 d'infants va ser tot un èxit.

Informa també que han impulsat també un carnet de soci, que es renovarà cada 5 anys i que el tindran tots els socis que paguin la quota.

També comenta que tal i com determina la Llei de l'Esport, cal impulsar el tema de les assegurances per les activitats, atès que el CET és una entitat esportiva, que té una regulació específica que estableix que tothom que participi en les activitats de l'Entitat, cal que estigui assegurat, doncs en cas contrari, el Centre és responsable del que li pugui passar a l'accidentat. Per això es

demanarà a tots els membres que estiguin al corrent de la tarja de la FEEC, o que es troguin l'assegurança per un dia.

Continua exposant un altre tema relacionat amb la normativa. Una nova llei de l'Estat Espanyol planteja l'existència d'una Federació estatal única, amb el qual deixarien d'existir les federacions autonòmiques. La FEEC ha demanat als clubs que presentin resistència a aquesta llei, federant-se a la FEEC, però això significa que no tindrien la reciprocitat amb els refugis de fora de Catalunya. La FEEC està treballant amb diferents federacions europees per treballar la reciprocitat directament, sense passar per la FEDME. Davant aquests fet es demana al assistents el seu parer. Plantar-se i no admetre la FEDME? A nivell de competició no ens afecta, però a nivell de refugis, sí. La Secció d'Esquí comenta que fa anys que s'han de federar a nivell espanyol per poder competir. S'acorda que a través del butlletí i la web, s'anirà informant als associats sobre l'evolució d'aquest tema.

En l'apartat de comunicació en Francesc Muntada explica que des de la Junta es volen introduir canvis al web, adaptant-lo als colors corporatius, i donant-li una nova imatge més atraient. També s'està pensant en el desenvolupament d'un aplicatiu per a telèfons intel·ligents, amb la finalitat de millorar la comunicació dels actes programats als associats. De moment s'estan demanant pressupostos.

També exposa que els agradaria canviar una mica la publicació de l'Arxiu, amb un nou disseny i una nova orientació, doncs tal i com està ara el Butlletí, es creu que no es tant necessari que l'Arxiu actuï com a crònica, i en canvi es podria potenciar més els continguts, amb articles científics, de muntanya, etc.

A continuació informa que, des del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac s'està impulsant l'elaboració de la Carta del Turisme Sostenible, i que entre les propostes que s'estan plantejant hi ha la de la celebració d'una ultra trail per a 1500 persones, a peu i en BTT, amb un itinerari de més de 100 km, i demanen als assistents

quin ha de ser el paper de l'Entitat: mirar cap a una altra banda, oposar-s'hi frontalment, o implicar-se en l'organització, de manera que les coses es facin de la manera més raonable possible.

El parer de la Junta, és que no es pot evitar, i que potser el millor seria implicar-s'hi i veure què es pot fer per intentar trobar la manera que l'impacte previsible sigui menor.

Continua exposant el projecte de remodelació del local, la intenció del qual és fer-lo una mica més social. La idea és mantenir la sala d'Actes tal i com és, tirar enrere la secretaria fins al magatzem, i a la part davantera, fer una barra de bar i posar taules i cadires, per bé que només podrà donar servei als socis de l'Entitat, ja que no es disposarà de permís per fer-ne publicitat fora. De moment es disposa d'uns plànols i d'un parell de pressupostos amb un import que puja als voltants dels 45.000 €.

L'últim punt de l'informe de Presidència és per deixar constància que és la penúltima assemblea que presideix aquesta Junta, i encoratgen a que es presentin grups per a la seva renovació.

En l'apartat de prec i preguntes, en Francesc Dalmases exposa que vista la quantitat de llibres-guia sobre el Parc que hi ha, i les diferents interpretacions de les rutes, llocs d'interès, punts de referència, etc., proposa que s'habiliti un formulari al web del CET, amb l'objecte que tots els que facin ús d'aquests materials i en detectin mancances o errors, els puguin informar i quedin recollits, per tal que puguin ser comunicats als seus autors i que aquests ho tinguin present per a futures edicions.

En l'apartat de prec i preguntes, na Montse Trullàs s'interessa per la data de publicació del llibre d'en Manel Planchat sobre la història de l'Entitat. En Francesc Muntada explica que ja es disposa del text, i que falta completar-ne la tasca de la seva il·lustració, consistent en la tria d'unes 400 fotografies, que posteriorment caldrà demanar ajuda al socis per a la seva identificació.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS. 17 D'ABRIL 2015.

Es celebra a les 7 del vespre, en segona convocatòria, amb la presència d'en Francesc Muntada, President, en Cèsar Fontanes, Tresorer, la Loreto Duaso, Secretària de la Junta, en Quim Prunés, Vicepresident, en Pep Ventura, Vocal de Junta, la Jeni Sánchez, responsable de Premsa, i una assistència de 90 consocis.

El President obre l'Assemblea presentant l'ordre del dia, de la qual en destaca el darrer punt, que consistirà en la renovació de la nova Junta Directiva, i posa èmfasi que es realitzarà sense necessitat d'efectuar un procés electoral, atès que tan sols s'ha presentat una candidatura.

Seguidament es passa a aprovar l'acta de l'assemblea anterior, que es fa per unanimitat, i a exposar-se la memòria d'activitats de les diferents seccions i vocalies:

Secció de Fotografia

Es mantenen les mateixes activitats que en el curs anterior, a les quals s'hi ha afegit la programació d'unes sortides matinals, que no es publiquen al Butlletí per la immediatesa de la seva convocatòria. També es continuen realitzant les xerrades fotogràfiques d'en Virgili Vera, els dijous a la tarda, i es presenta el 74è Concurs de Fotografia.

Secció de Ciències Naturals

Es fa un repàs de l'activitat portada a terme pels grups que integren la Secció, entre la qual es destaca la celebració del centenari de la Secció, amb una programació especial, amb diverses conferències i una exposició fotogràfica. També es fa esment que a l'any 2012 es va iniciar un estudi de coleòpters, i que fins al moment ja s'han identificat unes 250 espècies d'escarabats, estudi que s'engloba dins un projecte impulsat per la Institució Catalana d'Història Natural.

Secció d'Alta Muntanya

Entre l'activitat de la Secció, es destaca la realització del 46è curs d'Excursionisme, que enguany ha comptat amb 17 participants.

Pel que fa a la Duetló, tot i que s'han

introduït canvis en la cursa, es constata que novament s'ha produït una davallada respecte a l'any passat: 270 participants respecte als 350 de l'any anterior, per bé que el balanç econòmic ha estat favorable. No s'ha comptat amb el suport de l'helicòpter, i s'ha hagut de pujar el material al cim a peu. A més s'ha sabut que la cursa coincideix en calendari amb 4 més, fet que s'haurà de tenir present per a futures edicions, a la vegada que es planteja introduir canvis, oferint la possibilitat de recórrer dues distàncies diferents.

Pel que fa als cursos, s'han realitzat els d'alpinisme nivell 2 i 3, i un d'esquí de muntanya. En canvi no s'ha programat el d'escalada, per bé que s'han continuat efectuant les sortides col·lectives.

També s'han continuat efectuant les sortides col·lectives d'esquí de muntanya, a les quals els participants poden assistir-hi també en raquetes. Per al curs que ve es plantejarà fer dos grups diferents, un de nivell avançat i un altre per a debutants.

També es fa menció que s'intentarà fer una secció de corredors de muntanya de nivell del CET, per assistir a curses.

Secció d'Excursionisme

Es realitza l'exposició de l'activitat desenvolupada pels diferents programes que ofereix la Secció. El cicle petites travessades familiars, han comptat amb la participació d'unes 70 persones de mitjana, si bé en alguna sortida s'ha arribat fins als 100 participants.

El cicle Horitzons ha programat 8 sortides, amb una assistència mitjana de 50-60 persones.

La vocalia de GPS continua realitzant les sessions per a resoldre dubtes sobre l'ús d'aquest dispositiu, i s'ha realitzat un curs d'introducció al GPS, i n'hi ha un altre de programat sobre l'ús d'aplicacions GPS sobre smartphones amb sistema operatiu Android.

El cicle Passejades pel Parc, consisteix en una sortida mensual els dimecres al matí, i planteja una excursió matinal d'entre 8 i 10

km de longitud, sempre dins el Parc Natural. Aquest curs se n'han programat 10, amb una mitjana de 25-30 participants.

Es comenta també l'activitat desenvolupada pel cicle Els Nostres Camins, que ha programat sortides al Pirineu, amb diferents modalitats (esquí, raquetes, travesses a peu, etc.), mentre que del grup de GR no es pot relacionar l'activitat que ha desenvolupat, perquè no ha assistit cap representant.

Vocalia de Cultura

S'informa que la Montse Trullàs ha agafat el relleu de la Montserrat Malgosa. S'han fet 12 conferències obertes al públic, que han tingut una mitjana de participació entre 60 i 70 persones, mentre que pel que fa a les sortides literàries, s'explica es volen reactivar abaixant costos, i s'ha pensat en estalviar l'autocar.

Secció d'Esquí

S'explica que ha estat un any en que la neu ha acompanyat. La Carla Grau, novament ha estat campiona d'Espanya, com els anys 2012, 2013 i 2014, i l'any que ve passarà a l'equip nacional, representant al CET. En l'apartat de competició s'ha comptat amb 30 nens, que han comportat l'alta de nous socis, i hi ha la intenció de repetir les activitats d'estiu als Alps.

També s'informa que enguany s'ha incorporat una secció de mushing, amb uns participants que són de Viladecavalls, que compten amb una quinzena de gossos, i que es programaran una sèrie d'activitats, consistents en xerrades, sortides amb gossos a la neu, ofertes comercials pels socis, etc.

Secció d'Investigacions Subterrànies

S'informa que durant el curs s'han fet un total de 18 sortides col·lectives, 4 cursos d'espeleologia, tant de nivell 1 com de nivell 2, i un curs d'autosocors pels monitors de la secció.

Com ja és habitual, també s'ha realitzat el Cicle Nadalenc i els Dimarts a la Fresca, i s'ha seguit col·laborant en les activitats organitzades pel Centre, com ara la Diada de Germanor, el Curs d'Excursionisme, la Fira Modernista, etc.

També s'explica que s'ha col·laborat en la realització del llibre Coves i avencs en conglomerat. Sant Llorenç de Munt, l'Obac i Montserrat, d'en Víctor Ferrer, i que per Setmana Santa es torna a Sorbas (Almeria), on es col·labora amb un grup d'allà en l'exploració i topografia de cavitats de la zona. També s'ha realitzat la campanya a Picos d'Europa.

A l'octubre de 2014, es va elegir un nou President de la Secció, en Marc Pirla.

Secció Infantil i Juvenil

Es comunica que els Casals d'Estiu han estat tot un èxit, i que es vol potenciar Encetem aventures, de manera que hi hagi una oferta continuada, amb el Curs d'Excursionisme i el JovesCET.

Biblioteca i Arxiu

S'informa que durant el curs, s'han efectuat 36 consultes a la biblioteca, 9 préstecs, 22 ingressos de volums i 7 ingressos de documentació per a l'Arxiu. També s'ha començat a fer una tria i classificació dels últims llibres que quedaven arxivats a l'edifici de l'Acondicionament, i a digitalitzar-se la documentació del CET. També s'ha participat en un Cens i en una enquesta de la Biblioteca Nacional de Catalunya, i s'ha habilitat un espai al costat del rocòdrom, per a l'intercanvi i per donar sortida a les revistes de muntanya que es reben duplicades.

Seguidament es passa a exposar l'estat de comptes, l'informe de tresoreria i a presentar la proposta de pressupost.

El compte d'explotació del 2014, es tanca amb un resultat negatiu de 32.868 €. A continuació en Cèsar Fontanes presenta el pressupost per al 2015, amb un dèficit de 0 euros, que s'aprova per unanimitat.

Seguidament, en Francesc Muntada explica que no exposarà l'informe de Presidència, si bé fa un breu balanç de l'actuació de la Junta. Destaca que el Centre ha rebut la Creu de Sant Jordi de la Generalitat, i que ser President li ha donat la oportunitat de conèixer tres persones claus: l'Àngel Casanovas, en Manel Planchat i en Narcís

Bacardit, pels quals en té un recordatori, doncs malauradament ja no són entre nosaltres.

Finalitza la seva intervenció, donant les gràcies a tothom que col·labora amb l'Entitat, tant als qui els hi han regratat la feina feta, com als qui els han criticat, i en especial als que han format part de la Junta.

Seguidament, sense més dilació, es procedeix a presentar la Nova Junta Directiva, encapçalada per la nova Presidenta, l'Eva Cervelló, que procedeix a presentar a les persones que en formaran part:

Eva Cervelló - Presidenta
Empar Ripollès - Sotspresidenta
Jaume Buxadós - Sotspresident
Quim Prunés - Sotspresident
Jaume Arbós - Tresorer
Antònia Ripollès - Secretària
Joan Abelló - Vocal responsable del seguiment

La nova Junta exposa breument el seu programa, amb el qual es proposen l'assoliment de 10 reptes: més obertura a l'exterior; seguir promovent els valors que ens dóna la muntanya; seguir dinamitzant l'entitat per garantir-ne la continuïtat; augmentar la xifra de socis; incentivar la participació dels socis actuals en les activitats; augmentar la presència mediàtica; mantenir l'equilibri econòmic i trobar noves fonts d'ingressos; donar suport a les seccions actuals i estar receptius a noves propostes; convertir la pàgina web en el referent per informar del CET als socis i no socis; i consolidar el bar com a punt de trobada per afavorir la interrelació dels socis.

La nova Junta Directiva, queda aprovada per l'Assemblea de socis.

No hi ha precís ni preguntes.

NECROLÒGIQUES

MANEL PLANCHAT i VILLACAMPA

Nascut a Terrassa el 26 de febrer de 1923 on rebé l'en-senyament primari i estudià a l'Escola d'Arts i Oficis. Ben aviat començà a treballar a l'empresa *Lanas Oro* portant la comptabilitat. Des de molt jove formà part de l'agrupament escolta de la Sagrada Família, on aprengué l'amor per la natura i a practicar activitats de muntanya. Als disset anys es feu soci del Centre Excursionista de Terrassa, entrant a formar part del grup d'Alta Muntanya practicant l'alpinisme i l'esquí de muntanya. Amb els consocis Antoni Garriga i Maties Massip escalà els principals cims dels Pirineus i els grans pics dels Alps, com el Mont Blanc (1955) i el Cerví (1957). La pràctica intensa de l'esquí de muntanya el portà a organitzar la tradicional ruta dels tres colls de Núria, activitat de la qual en fou l'ànima impulsora durant molts d'anys. Fou president de la SAM i un dels màxims impulsors de la tradicional Diada de Sant Bernat a La Mola.

Manel Planchat es casà i tingué quatre fills (dos nois i dues noies). S'incorporà a l'empresa tèxtil "Alegre i Puigbó" i més tard a Torredemer S.A. com a responsable

del control de comptabilitat. La seva vàlua professional i llurs capacitats d'ordre i control el feren traslladar-se a treballar a Madrid durant gairebé tres anys. A finals dels anys cinquanta i juntament amb el

Manel Planchat, al centre de la fotografia, el dia de la inauguració de la nova taula d'orientació al cim del Montcau. Foto: Jordi Albareda.

consoci Maties Massip, foren responsables de reprendre l'organització del campament social de vacances d'estiu, ja que aquesta activitat havia quedat interrompuda des dels anys de la guerra.

Molt integrat a les activitats socials del Centre fou president de l'entitat des de l'any 1964 fins l'any 1966. Home estudiós i ordenat, s'interessà intensament per la història i les publicacions del Centre. Col·laborà amb varis treballs de tema muntanyenc, publicats a la revista de la nostra entitat. Durant molts d'anys es dedicà a recollir els programes d'activitats del Centre i a escriure la crònica de fets passats. Aprofitant la seva jubilació el 1989, i per encàrrec de la junta directiva, començà a escriure la història dels primers cinquanta anys del CET (1910-1960), obra destinada a ser publicada amb motiu de la celebració del centenari de l'entitat l'any

2010. De tota aquesta activitat de cronista en poguérem disposar d'un avanç en l'acte de celebració del centenari que tingué lloc al Centre Cultural el dia 2 de setembre de 2011, i en el qual en Manel en feu una presentació magnífica.

Molts consocis tenim present encara la seva trobada setmanal a les tertúlies del Centre, on ens explicava amb la seva paraula amable i erudita, anècdotes i records de l'entitat en èpoques passades, algunes d'elles de situacions difícils que habitualment no queden recollides a les cròniques escrites. En Manel entregà el manuscrit del seu treball sobre la història dels primers 50 anys del CET, poques setmanes abans de deixar-nos com a darrer acte i testimoni de la seva generositat. Morí el dia 14 de juny de 2014.

Redacció

NARCÍS BACARDIT I PUIG

El decés de Narcís Bacardit, el dia 1 d'abril de 2015, ha generat un sentiment de desconcert i sorpresa, tant pel Centre Excursionista com també per les organitzacions patronals, industrials, polítics, socials i diferents mitjans de comunicació. En el seu moment, personalitats del món empresarial, feren un recordatori de la persona de Bacardit.

El Centre Excursionista de Terrassa també vol fer la seva glossa del que va ser en Narcís a la nostra entitat al llarg dels anys.

Va néixer el 20 de setembre de 1921. Es va fer soci l'11 de gener de 1943. Ben aviat, destacà pel seu interès per l'excursionisme, recorrent diferents llocs de Catalunya, Espanya, i també del món, amb altres companys de la nostra entitat. Amb aquest grup de companys, assoliren el Mont Blanc i altres cims de més de 4.000 m (en aquells temps, es considerava un fet important).

Aquesta constant activitat que el Narcís Bacardit feia a tots els nivells, el portà a presidir la nostra entitat des del 22 d'octubre de 1953 fins el 26 de gener de 1961, sent el 17è president.

En Narcís, al llarg d'aquests anys, donà a

l'entitat un impuls considerable convertint al Centre en una entitat cada vegada més representativa a la ciutat.

L'any 1963, el nombraren president de la secció d'esquí i al llarg de dos anys, la va impulsar amb molt bon encert.

En aquells anys, encara convulsos de la dictadura, Bacardit fou molt important pel Centre, ja que per fer certes activitats culturals i esportives sempre es necessitaven autoritzacions per dur-les a terme.

Era ben sabut que per les autoritats del règim franquista que governava la nostra ciutat, la nostra entitat no era ben vista, ja que consideraven que el pensament catalanista que sempre ha tingut el Centre, no s'ajustava a la seva filosofia. Bacardit, fou, com un parallamps per ajudar-nos a fer la nostra activitat durant molts de temps.

Hem de tirar enrere i recordar l'antiga seu del carrer Sant Pere; quan l'escola Cultura Pràctica, augmentà el seu espai d'ensenyament se'ns va obligar a canviar de local, la qual cosa comportà un gran problema per resoldre. Un cop més el bon

fer d'en Narcís Bacardit i altres persones importants, ens ajudaren a trobar una nova seu. Fou l'antic Ajuntament de Terrassa, local de propietat de l'Institut Industrial i que en aquell temps hi havia estat instal·lada la Falange Española.

Aquest canvi, va ser força positiu pel Centre, doncs ens vam instal·lar en un lloc molt estratègic i privilegiat i ens va conduir a ser una de les entitats més importants de Terrassa.

Bacardit, era una persona que tenia un caràcter força sorneguer, simpàtic i rialler. Durant molts anys en les tertúlies del Centre, ens explicava fets i anècdotes que ell havia viscut: era tot un home de món i tenia una gran memòria. Però la que ens feia més gràcia, era quan ens explicava que quan va decidir que es volia retirar de la seva activitat laboral no va poder fer-ho perquè el seu pare, que en aquells moments vorejava els 100 anys, encara anava cada dia a la seva fàbrica i això el condicionà a continuar treballant.

Amb Bacardit feia més de 55 anys que ens coneixíem i des del primer moment ens vam tenir una gran estima. Ja des del meu

Narcís Bacardit, primer a l'esquerra, al costat Manel Planchat i Francesc Muntada el dia del sopar de clausura dels actes del Centenari del CET.

Foto: Salvador Vives.

nomenament com a president del Centre, sempre vaig poder comptar amb el seu recolzament.

El Centre Excursionista de Terrassa dona el més sentit condol a tota la família per la pèrdua del nostre estimat amic Narcís. Jo vull afegir: et trobem a faltar.

Jaume Galofre i Gabarró

CONCURSOS DE FOTOGRAFIA. ANYS 2014 i 2015.

74è CONCURS DE FOTOGRAFIA (2014)

Millor col·lecció de tres fotografies amb unitat temàtica,

Premi especial Àngel Casanovas:

PRIMER CLASSIFICAT: Jordi Chamagué i Sans. Títol: *Circumpolar 1, 2 i 3*.

Millor fotografia de muntanya:

PRIMER CLASSIFICAT: Mercè Mayol i Faura. Títol: *Fred*.

SEGON CLASSIFICAT: Pau Franch i Hernández. Títol: *Aquest any sí*.

Millor fotografia de flora i fauna:

PRIMER CLASSIFICAT: Juan José López Azurmendi. Títol: *Mariposas 2*.

SEGON CLASSIFICAT: Óscar Chamorro Flórez. Títol: *Rocío 3*.

Tema lliure:

PRIMER CLASSIFICAT: Josep Mota i Estrada. Títol: *Solitari*.

SEGON CLASSIFICAT: Iván Morales Sopena. Títol: *Bosque en movimiento*.

Premi primer classificat soci del CET:

PRIMER CLASSIFICAT: Jaume Farrés i Ubach. Títol: *Creix 3*.

El veredictes es va fer el dia 10 de novembre de 2014.

El Jurat va estar format per Albert Masó i Planas, Josep Guindo i Soldevila i Josep Maria Escoda i Molina.

Circumpolar 1, 2 i 3. Fotos: Jordi Chamagué.

Fred. Foto: Mercè Mayol i Faura.

Mariposas 2. Foto: Juan José López Azurmendi.

75è CONCURS DE FOTOGRAFIA (2015)

Millor col·lecció de tres fotografies amb unitat temàtica,

Premi especial Àngel Casanovas:

PRIMER CLASSIFICAT: José Beut Duato.

Títol: *El viajero*.

Millor fotografia de muntanya:

PRIMER CLASSIFICAT: Óscar Huerta i Pujol. Títol: *Dins el blau*.

SEGON CLASSIFICAT: Sergi Boixader. Títol: *Les dents de l'infern*.

Millor fotografia de flora i fauna:

PRIMER CLASSIFICAT: Antonio Sáez Cambredo. Títol: *Azor común*.

SEGON CLASSIFICAT: Sergi Boixader. Títol: *La dansa del faig encantat*.

Tema lliure:

PRIMER CLASSIFICAT: Julio López Morata. Títol: *Zumaya*.

SEGON CLASSIFICAT: José Beut Duato. Títol: *Blue silence*.

Premi primer classificat soci del CET:

PRIMER CLASSIFICAT: Jordi Chamagué i Sans. Títol: *Parell de secretaris*.

Millors fotografies Instagram:

Ignasi Villarroya. Títol: *Gran Paradiso*.

Anna Muntada. Títol: *La Mata*.

El veredictes va ser el dia 16 de novembre de 2015. El Jurat va estar format per Francesc Muntada, Rosa Maria Vila i Jaume Cusidó.

Zumaya. Foto: Julio López Morata.

El viajero 1, 2 y 3. Fotos: José Beut Duato.

Dins el blau. Foto: Òscar Huerta Pujol.

Azor común. Foto: Antonio Sáez Cambredo.

MISCEL·LÀNIA

NOVA JUNTA DIRECTIVA

L'assemblea de socis del dia 17 d'abril de 2015 aprovà la única candidatura que es presentà per tal de dirigir el Centre Excursionista de Terrassa durant els propers anys. La nova Junta Directiva està formada per:

Eva Cervelló, presidenta
Empar Ripollès, vicepresidenta
Jaume Buxadós, vicepresident
Quim Prunés, vicepresident

Antònia Ripollès, secretària
Jaume Arbós, tesorero
Joan Abelló, vocal responsable de projecte

La nova Junta Directiva del CET (17 d'abril de 2015).

JENAR INDURAIN I RUBÍ, SOCI D'HONOR DE LA SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES

El Centre Excursionista de Terrassa, a petició de la seva secció d'espeleologia, va nomenar Soci d'Honor de la Secció d'Investigacions Subterrànies del Centre Excursionista de Terrassa a Jenar Indurain i Rubí. Aquesta merescudíssima distinció se li concedí al Jenar per la seva constant dedicació a la SIS des de que va entrar al CET el 1974. El nomenament es va fer el 15 de març de 2014 en un acte a Matadepera on hi assistiren 110 persones. Francesc Muntada, president del CET, li lliurà una ceràmica realitzada per l'artista Ariadna Simó.

Jenar Indurain rebent la distinció de Soci d'Honor de la SIS de mans de Francesc Muntada, president del CET.

NOVA JUNTA A LA SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES

Per primera vegada des de la seva creació el gener de 1969, l'elecció de president de la SIS es va fer mitjançant votació al presentar-se dues candidatures: les de Marc Pirla Casasayas i Joan Pladeveya Selvas. L'assemblea extraordinària per aquestes eleccions es va fer el dia 16 d'octubre de 2014 a la sala d'actes del CET. La candidatura del Marc va obtenir 28 vots davant de la del Joan, que en va tenir 22. Van haver-hi 6 vots en blanc. La Junta de la SIS quedà formada per:

Marc Pirla, president
Clara Manchón, vicepresidenta
Marta Domper, secretària
Gemma Pirla, tesorera
Cèlia Pladeveya, material
Jordi Blasco, material
Ariadna Simó, vocal

SANT BERNAT DE MENTHON I DISTINCIONS ALS SOCIS

La programació de la Diada de Sant Bernat de Menthon, patró dels muntanyencs, de l'any 2014 es desenvolupà en diversos actes. El divendres dia 13 de juny es va fer el lliurament de medalles als socis que assolien els 25 i 50 anys a l'entitat. Seguidament, Ester Sabadell ens oferí l'audiovisual "El món màgic de les muntanyes". Els dos dies següents es va fer una trobada especial al massís del Pedraforca, i el matí del diumenge la missa i processó a la Mola de Sant Llorenç del Munt.

L'any 2015, els dies 12, 13 i 14 de juny, la programació de la Diada de Sant Bernat va ser similar. La sortida de dos dies en aquesta ocasió es va fer a Margalef.

CAMINADA POPULAR DE TERRASSA

El 23 de novembre de 2014 el recorregut de la Caminada Popular de Terrassa, en la seva 30a edició, va ser des de Castellar del Vallès fins a Terrassa, passant pel Farell, Sant Sebastià de Montmajor, Can Torres i la plaça del Vapor Ventalló.

L'edició del 8 de novembre de 2015 ens va permetre gaudir d'una zona per a molta gent poc coneguda: la serra de Collserola. El recorregut es va iniciar a l'estació dels FGC del Baixador de Vallvidrera i continuà per la font del Canet, ermita de Sant Medir, Can Borrell, Bellaterra, Can Barata, Les Fonts i arribada a Terrassa, a la plaça del Vapor Ventalló.

ACTIVITATS NADALENQUES: MISSA DEL GALL, VETLLADA DE SANT ESTEVE I QUINTO

Igual que fa ja molts anys, el Centre organitzà aquests dos anys 2014 i 2015 la Missa del Gall al cenobi benedictí de la Mola de Sant Llorenç del Munt.

I per Sant Esteve es programaren els tradicionals “Concert i vetllada de poesia” (46a i 47a edicions). L’any 2014, la part poètica va estar dedicada a la poetessa tarragonina Montserrat Abelló i l’any 2015 a diversos poetes catalans que han estat musicats

Punt de llibre-recordatori de la Missa del Gall de 2015.

Concert de Sant Esteve 2015. Coral Ludic-Vox.

per artistes del nostre país. Aquestes parts poètiques van ser dirigides per l'Associació de Poetes Terrassencs i cal felicitar-los per la seva excel·lent organització. El 2014, el concert de música va anar a càrrec del Quartet de Corda d'Exalumnes del Conservatori de Terrassa i el 2015 per la coral Ludic-Vox.

I tant el 2014 com el 2015 el Centre va organitzar unes sessions de quinto, aquest joc tan tradicional a la nostra ciutat. El 2014 es van fer tres sessions i el 2015 cinc, totes elles força concorregudes i amb molt bona harmonia.

El Quinto al CET.

CAMINADA SOLIDÀRIA

El diumenge 26 d'abril de 2015, conjuntament amb el CD Terrassa Hockey, el CET va organitzar la 3a Caminada Solidària "Rangoli", en benefici de la Fundació Vicente Ferrer. El recorregut, que va tenir una gran participació, es va fer per la Serra de les Pedritxes i la Serra de l'Obac.

FRANCESC MUNTADA, TERRASSENS DE L'ANY 2015

El 28 de novembre de 2015, al Teatre Principal de Terrassa, el nostre consoci Francesc Muntada, president del CET durant els darrers 6 anys, se li atorgà el guardó de Terrassenc de l'Any 2015 junt amb Ignasi Cusidó, Santi Freixa i Joaquim Verdaguer. Aquesta important distinció se'ls hi dona a aquelles persones que comparteixen i persegueixen un mateix objectiu: fer accions per Terrassa d'una manera altruista. A Francesc Muntada, a part de la presidència d'aquests darrers anys de la nostra entitat, se'l reconeix per la seva intensa i important tasca en fotografia, especialment de la natura. També per ser el fundador de l'Associació Catalana de Fotògrafs de Natura i membre del Grup d'Ornitòlegs de Terrassa.

Felicitats Francesc. T'ho mereixes.

D'esquerra a dreta els Terrassencs de l'Any 2015: Joaquim Verdaguer, Francesc Muntada, Ignasi Cusidó i el germà de Santi Freixa.

**Centre Excursionista
de Terrassa**

centre@ce-terrassa.cat
www.ce-terrassa.cat

